

1204_Az_Əyani_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 1204 Ekologiya

1 Xəzər daha çox çirklənmişdir?

- ☐ duzlar və turşularla
- ☐ metallurgiya sənaye çirkab suları ilə;
- ☐ məişət çirkab suları ilə;
- ☐ miroelementlərlə
- ☒ karbohidrogenlərlə

2 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyi pozulma səbəbləri:

- ☒ sənayenin kənd təsərrüfatının və nəqliyyatın intensiv inkişafıdır;
- ☐ təbiətdən səmrlili istifadədir;
- ☐ təbiətdən istifadənin ödənişliyi;
- ☐ torpaq və bitki ehtiyatlarından istifadədir.
- ☐ torpaq və bitki ehtiyatlarından istifadədir.

3 Azərbaycanda ekoloji problemlərin başlıca qlobal səbəbləri

- ☐ kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması;
- ☐ səhrələşmə
- ☐ Xəzərin səviyyə təbəddüdü;
- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☒ istiləşmə

4 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün lazımdır:

- ☐ təbii resurslardan istifadənin genişləndirilməsi;
- ☐ təbii ekosistemlərə intensiv təsirlər;
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsinin təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməsi;
- ☒ Xəzərin bioloji resurslarının qorunması.
- ☐ təbiətdən istifadənin səmərəli təşkil problemləri;

5 Azərbaycanda atmosferə ən çox atılan kimyəvi maddələr :

- ☒ karbohidrogenlər
- ☐ ammonyak
- ☐ sulfat turşusu;
- ☐ benzopirenlər
- ☐ dəm qazı;

6 Azərbaycanda ekoloji proseslər səbəbindən yaranmır:

- ☐ sürüşmə
- ☐ aşırma
- ☐ eroziya
- ☒ zəlzələ
- ☐ aşırma

7 Hirkan milli parkında qorunur:

- ☐ IV dövrün bitkiləri ;
- ☐ Paleogen dövrünün relik bitkiləri;
- ☒ III dövrün relik bitkiləri;
- ☐ Qaraçöhrə və Qafqaz xurması;
- ☐ Eldar şamı;

8 Azərbaycanda ekoloji problemləri yaradan təbii endogen proseslər:

- ☐ radioaktiv elementlərin parçalanması;
- ☐ sürüşmələr
- ☐ aşmalar
- ☐ tektonik proseslər və eroziya.
- ☒ palçıq və zəlzələlər;

9 Azərbaycanda ətraf mühitin başlıca çirklənmə mənbələrindən biridir:

- ☐ yüngül sənaye;
- ☒ neft sənayesi;
- ☐ yeyinti sənayesi;
- ☐ su nəqliyyatı.
- ☐ tikəş-trikotaj istehsalı;

10 Köçəri quşların və suitlərin mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Qızılağac
- ☒ Abşeron
- ☐ Şirvan
- ☐ Zirə
- ☐ Geirgan

11 Xəzərin başlıca resursları aşağıdakılardır:

- ☐ mineral, nəqliyyat;
- ☐ bioloji, fiziki;
- ☒ mineral, bioloji;
- ☐ maqnezium, su;
- ☐ rekreasiya, duz;

12 Azərbaycanda atmosferin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- ☐ əlvan metallurgiya
- ☐ avtomobil nəqliyyatı
- ☐ kimya sənayesi
- ☐ istilik elektrik stansiyaları
- ☒ dağ-mədən sənayesi

13 Atmosferin çirklənmə səbəblərindən biridir:

- ☐ tramvay və trolleybusların geniş istifadə
- ☐ tullantıların kompleks emalı
- ☐ qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ köhnə avtomobillər

14 Azərbaycanda atmosferin başlıca çirklənmə mənbələri:

- ☒ sənaye müəssisələri və avtomobil nəqliyyatı
- ☐ dağ-mədən işləri
- ☐ kənd təsərrüfatı
- ☐ sənaye sahələri və kənd təsərrüfatı

☐ bərk formalı tullantılar

15 Xəzərə ən çox çirkəb axıdan Azərbaycan çayı :

- ☐ Samur
- ☐ Araz çayı;
- ☐ Qudyalçay
- ☐ Lənkərançay;
- ☒ Kür çayı

16 Xəzərdə köçəri quşların mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Qobustan
- ☒ Qızılağac
- ☐ Hirkan
- ☐ Şahdağ
- ☐ Şirvan

17 Azərbaycan torpaqlarının dedredasiyası səbəblərindəndir:

- ☐ meşəsalma
- ☒ yol, kanal, su anbarları tikintisi;
- ☐ torpaqların meliorasiyası;
- ☐ torpaq qoruyucu tədbirlər;
- ☐ torpaqların rekultivasiyası;

18 Milli Park nədir?

- ☐ Ekskursiya obyektidir
- ☒ mühafizə olunan təbii kompleksə malik ərazi olmaqla ekoturizmə icazə verilən sahədir
- ☐ iqtisadi baxımdan gəlir gətirməyən qoruq sahəsidir
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ təsərrüfata yararlı mühafizə olunan ərazidir

19 Qoruq nədir?

- ☒ bütün təbiət komplekslərinin təbii vəziyyətdə saxlanılan ərazidi
- ☐ təbii komplekslərin qorunduğu və təsərrüfat fəaliyyətinə icazə verilən ərazidi

- ☐ canlıların orqanizmlərinin bərpa olunduğu sahədir
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ mühafizə zolaqları olmayan ərazilərdir

20 Bakı buxtasının ekoloji vəziyyətinin kəskinləşməsinin səbəbləri:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ kimya sənayesi çirkəbidir;
- ☒ neft hasilatı və məişət çirkəbidir;
- ☐ dəniz nəqliyyatıdır
- ☐ dəniz nəqliyyatıdır

21 Azərbaycanda ətraf mühitin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- ☐ kimya sənayesi
- ☐ əlvan metallurgiya
- ☐ yanacaq-energetika kompleksi
- ☒ yüngül sənaye
- ☐ tikinti materialları istehsalı

22 Azərbaycan ərazisində Kür çayını çirkləndirən şəhərlər:

- ☐ Kürdəmir, Şəmkir, Şirvan
- ☒ Gəncə, Mingəçevir, Yevlax
- ☐ Şirvan, Göyçay, Ucar
- ☐ Gəncə, Zərdab, İmişli
- ☐ Mingəçevir, Salyan, Qazax

23 Xəzərə ən çox çirkəb gətirən çay:

- ☐ Kür çayı;
- ☒ Volqa çayı;
- ☐ Samur çayı;
- ☐ Lənkəran çayı;
- ☐ Terek çayı;

24 Xəzərin səviyyə təbəddüdünün başlıca səbəbləri:

- ☐ zəlzələlər;
- ☒ iqlim və tektonik proseslər ;
- ☐ sürüşmələr;
- ☐ çirklənmə
- ☐ tektonik proseslər və çirklənmə;

25 Xəzərin ən çox çirklənmiş sahələri:

- ☐ Çilov və Qum adaları;
- ☐ Sumqayıt və Lənkəran sahilləri;
- ☒ Çilov və Qum adaları;
- ☐ Neft daşları və Neftçala sahilləri;
- ☐ Bakı və Xaçmaz sahilləri;

26 Xəzərin çirklənməsinin yaratdığı ekoloji problem:

- ☐ sahil torpaqlarının şoranlaşması;
- ☒ bioloji resursların azalması;
- ☐ su nəqliyyatında çətinliklər
- ☐ mineral resursların hasilatında çətinlik;
- ☐ mineral resursların hasilatında çətinlik;

27 Azərbaycan daxilində ən çox çirklənmiş çaylar:

- ☐ Qusarçay və Lənkərançay;
- ☐ Qəncəçay və Köndələnçay;
- ☐ Pirsaatçay və Qöyçay;
- ☐ Filizçay və Dəmiraparançay;
- ☒ Qoşqarçay və Filizçay;

28 Daxili çayları daha çox çirkləndirir:

- ☐ kimya və yeyinti sənaye çirkəbləri;
- ☒ dağ-mədən və məişət çirkəbləri;
- ☐ məişət və yünqül sənaye çirkəbləri;
- ☐ qara və əlvan metallurqiya çirkəb suları;
- ☐ yeyinti və sənaye çirkəbləri;

29 Xəzərin çirklənməsinin mənfi ekoloji nəticələri:

- ☐ su bitkilərinədir;
- ☒ balıq ehtiyatlarındadır;
- ☐ molyuskalardır;
- ☐ neft hasilatındadır;
- ☐ duz ehtiyatlarındadır;

30 Xəzərin ekoloji problemlərinə dair birinci Beynəlxalq Konfrans çağırılmışdır:

- ☐ 1990-cı ildə;
- ☐ 1992-ci ildə;
- ☒ 1991-ci ildə
- ☐ 1995-ci ildə;
- ☐ 1993-cü ildə;

31 Çirklənmiş çayların mənfi ekoloji nəticələri:

- ☐ sənaye qurğularındadır;
- ☒ insan sağlamlığı və torpaq sahələrindədir;]
- ☐ otlaq sahələrindədir;
- ☐ sənaye və heyvandarlıqadır
- ☐ heyvandarlıq və uzumçülüyədir

32 Türyançay qoruğunda mühafizə olunan ağac növləri:

- ☐ Türyançay qoruğunda mühafizə olunan ağac növləri:
- ☐ fisdıq və cökə;
- ☐ qovaq və söyüd;
- ☐ Eldar şamı və Çinar ;
- ☒ ardıc və saqqız ağacları;

33 Tuqay meşələrinin mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Bəstiçay qoruğu;
- ☐ Altıağac qoruğu ;
- ☐ Türyançay qoruğu;
- ☐ Hirkan qoruğu;

☒ Qarayazı qoruğu;

34 Tuqay meşələrinin kəsilməsinin mənfi ekoloji nəticələrindəndir :

- ☐ qrunut suların səviyyəsinin qalxması;
- ☐ qrunut sularının səviyyəsinin aşağı düşməsi;
- ☒ torpaqların şoranlaşması;
- ☐ torpağın sürüşməsi;
- ☐ torpaq eroziyası;

35 Göy-göy qoruğunda mühafizə olunan iynəyarpaqlı ağac:

- ☐ Eldar şamı;
- ☐ Qaraçöhrə
- ☐ Ardıc
- ☐ Kükürd;
- ☒ Qarmaqvari şam;

36 Şərq çinarının mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Turyançay
- ☒ Bəsitçay
- ☐ Qarayazı
- ☐ İlisu
- ☐ Hirkan

37 Azərbaycanda tuqay meşələrinin əhəmiyyəti:

- ☒ su və tarla qoruyucu;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ mikroiqlim yaradıcı;
- ☐ sanitariya-qoruyucu;
- ☐ torpaq qoruyucu;

38 Araz çayını daha çox çirkləndirən ölkə:

- ☐ Türkiyə
- ☐ İran

- ☒ Ermənistan;
- ☐ Gürcüstan;
- ☐ Azərbaycan

39 Azərbaycanda səhrələşmanın izləri hiss olunur:

- ☐ Gəncə-Qazax düzündə;
- ☐ Qarabağ düzündə;
- ☒ cənub-şərqin Şirvan düzündə;
- ☐ Mil düzündə;
- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında ;

40 Azərbaycanda külək eroziyasına məruz qalır:

- ☐ Qanix-Əyriçay vadisi;
- ☐ Acınohur
- ☐ Arazboyu düzənliklər;
- ☐ Salyan düzü;
- ☒ Abşeron və Cənub-Şərqi Şirvan ;

41 Azərbaycanda torpaq sürüşməsinin intensiv olduğu yer:

- ☐ Dərələyəz
- ☒ Yan silsilə;
- ☐ Qarabağ sıra dağları;
- ☐ Qoşqar dağı;
- ☐ Murovdağ

42 Azərbaycanda şoranlaşmış torpaqlar daha çox rast gəlinir:

- ☐ Abşeron -Qobustanda;
- ☐ Lənkəran ovalığında;]
- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında;
- ☒ Kür-Araz ovalığında;
- ☐ Qarabağ və Haramı düzlərində;

43 Su ehtiyatlarından daha çox istifadə olunur :

- ☐ sənaye və məişətdə;
- ☒ kənd təsərrüfatı və sənayedə;
- ☐ kənd təsərrüfatı və məişətdə;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ kimya və metallurgiya sənayesində;

44 Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- ☐ ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- ☐ çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- ☐ ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- ☒ əhəlinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ☐ bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

45 Sənaye müəssisəsinin ekoloji pasportu nədir?

- ☐ təsərrüfat və digər fəaliyyətlərə icazə verən ekoloji tələblər.
- ☐ cərimə sanksiyaların şərtləri haqqında sənəd.
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsinə görə ödənişlərin miqdarı haqqında sənəd.
- ☐ tullantıların, çirklənmənin izn həddləri haqqında sənəd.
- ☒ müəssisə ilə ətraf mühit arasında qarşılıqlı əlaqə və təsirin xüsusiyyətlərinə əks etdirən kompleks sənəd.

46 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji pasportda öz əksini tapmamışdır?

- ☐ müəssisə haqqında ümumi məlumat və istifadə olunan texnologiya.
- ☐ istifadə olunan ehtiyatın kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri.
- ☒ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələr.
- ☐ çirkab sularının təmizlənmə mexanizmi, tullantıların keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri.
- ☐ əsas məhsullar istehsalının texnoloji sxemi, havaya atılan tullantıların təmizlənmə sxemləri.

47 Müstəqillik prinsip ekoloji fəaliyyətin hansı sahəsinə aiddir?

- ☐ ekoloji monitorinqə
- ☐ ekoloji auditə
- ☐ ekoloji tənzimləməyə
- ☐ ekoloji maraqlara
- ☒ ekoloji ekspertizaya

48 Aşağıdakı cavablardan hansı düzgündür?

- ☐ ekoloji monitoring baza monitoringidir.
- ☐ qısa müddətli monitoringidir.
- ☐ qlobal monitoringidir.
- ☐ fiziki monitoringidir.
- ☐ biosferin kompleks monitoringidir.

49 Ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının payına düşür?

- ☐ 30-35%
- ☐ 10-20%
- ☐ 60-70%
- ☒ 40-50%
- ☐ 20-25%

50 Smoq hadisəsinin çox yarandığı məkan haradır?

- ☐ yerin üst hissəsi
- ☐ kənd təsərrüfatı regionları
- ☒ şəhər atmosferi
- ☐ səhralaşma prosesi
- ☐ meşə zonası

51 2000ci ildə Berlində keçirilmiş Urban-XXI beynəlxalq konfransda proqnozlaşdırılmışdır:

- ☐ əhalinin çox hissəsinin aqlomerasiyalarda cəmlənəcəyi
- ☐ əhalinin sayının azalması
- ☒ əhalinin çox hissəsinin şəhərlərdə yaşayacağı
- ☐ əhalinin təhsil problemi
- ☐ əhalinin sağlamlıq problemi

52 Müəssisənin Ekoloji pasport hansı müddətə tərtib olunur?

- ☐ 3 il
- ☐ 5 il
- ☒ 1 il
- ☐ müddətsizdir

☐ 2 il

53 ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- ☐ iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ☐ milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- ☐ ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.
- ☐ ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- ☒ təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.

54 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- ☒ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik
- ☐ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- ☐ müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- ☐ enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- ☐ peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.

55 Müəssisələrin ekoloji pasportu özündə əks etdirir?

- ☒ mühafizə tədbirlərinin vaxtı, xərcləri və s
- ☐ təbii resursların istehlaklı
- ☐ mühafizə tədbirlərinin vaxtı, xərcləri və s
- ☐ “ekoloji pasport” olmur
- ☐ təbii resursların müxtəlifliyi

56 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- ☒ dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ☐ ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- ☐ ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ☐ iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- ☐ demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.

57 Ekoloji pasport hansı müddətdə etibarlıdır?.

- ☐ 2 il müddətinə.
- ☐ 3 il müddətinə

- ☒ 1 il müddətinə
- ☐ 6 ay müddətinə
- ☐ 5 il müddətinə

58 Monitoringin təsir amili dedikdə başa düşülür:

- ☐ müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- ☐ təbii təsir amilləri.
- ☐ kimyəvi çirkləndirici maddələr.
- ☐ fiziki təsir amilləri.
- ☒ müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri

59 ətraf mühitin monitoringi nədir?

- ☒ uzun müddətli müşahidə sistemi olub, ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun dəyişməsi istiqamətinin proqnozlaşdırılması.
- ☐ ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsidir
- ☐ ətraf mühitin qısa müddətli-müşahidə sistemidir.
- ☐ demoqrafik proseslərə nəzarət sistemidir.
- ☐ onun dəyişmə istiqamətinin proqnozlaşdırılmasıdır.

60 Aşağıdakı cavablardan hansı düzgün deyil?

- ☐ monitoringin təsir amili dedikdə müxtəlif kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri başa düşülür.
- ☐ müxtəlif təbii təsir amilləri başa düşülür.
- ☒ müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri başa düşülür.
- ☐ sənaye müəssisələrinin çirkləndirilməsi başa düşülür.
- ☐ müxtəlif fiziki təsir amilləri başa düşülür.

61 Baza monitoring sistemi nədir?

- ☒ regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək
- ☐ faunada baş verən hallara nəzarət etmək.
- ☐ bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
- ☐ litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.

62 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- ☐ beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
- ☒ ölkə miqyasında aparılan monitoring.
- ☐ bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
- ☐ şəhərdaxilində aparılan monitoring.
- ☐ materikdə aparılan monitoring.

63 Ekobiokimyəvi monitoring dedikdə başa düşülür:

- ☐ ətraf mühitin bioloji vəziyyətinə nəzarət.
- ☐ ətraf mühitin fiziki vəziyyətinə nəzarət.
- ☐ ətraf mühitin fiziki vəziyyətinə nəzarət.
- ☐ ətraf mühitin fiziki və kimyəvi vəziyyətinə nəzarət.
- ☒ ətraf mühitin kimyəvi və bioloji vəziyyətinə nəzarət.

64 Regional monitoring sistemi nəzarəti həyata keçirir:

- ☐ hər hansı bir ölkə daxilində gedən proseslərə.
- ☐ hər hansı bir şəhər daxilində gedən proseslərə.
- ☐ inzibati rayon daxilində gedən proseslərə.
- ☐ dünyada gedən proseslərə.
- ☒ hər hansı bir region daxilində gedən proseslərə.

65 Aşağıdakı cavablardan hansı doğrudur?

- ☒ lokal monitoring sistemi konkret antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
- ☐ kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri ilə məşğul olur.
- ☐ bir neçə antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
- ☐ cavabların hamısı doğrudur.
- ☐ təbii çirkləndirici mənbələrin təsiri ilə məşğul olur.

66 İmpakt monitoring sistemi nədir?

- ☐ regional antropogen təsirlərə məruz qalan zonaların monitoringi.
- ☐ lokal antropogen təsirlərə məruz qalmayan zonaların monitoringi.
- ☒ regional və lokal antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli
- ☐ Antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli zonaların monitoringi.
- ☐ Lokal antropogen təsirlərə məruz qalan təhlükəsiz zonaların monitoringi.

67 Fiziki monitoring dedikdə başa düşülür:

- ☐ ətraf mühitdə gedən bioloji proseslərə nəzarət.
- ☒ ətraf mühitə təsir edən fiziki proseslərə nəzarət.
- ☐ litosferdə gedən proseslərə nəzarət.
- ☐ ətraf mühitə təsir edən müxtəlif kimyəvi proseslərə nəzarət.
- ☐ insan orqanizmində gedən proseslərə nəzarət.

68 Baza monitoring sistemi zamanı nələr nəzərə alınır?

- ☐ urbanizasiya səviyyəsi
- ☐ çirklənmə dərəcəsi
- ☒ regional antropogen təsirlər
- ☐ fiziki təsir amilləri
- ☐ kimyəvi tullantılar

69 İmpakt monitoring sistemi hansı sahələri əhatə edir?

- ☐ sənaye müəssisələrini
- ☒ xüsusi təhlükəli zonaları
- ☐ kənd təsərrüfatı zonalarını
- ☐ dəniz və okean sularını
- ☐ elmi araşdırmaları

70 Monitoring sistemi siniflərinə ayrılır:

- ☐ təsir amilinə görə.
- ☒ təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- ☐ çirkləndirici mənbələrə görə.
- ☐ aparıldığı yerə görə.
- ☐ miqyasına görə

71 əhalinin təbii artımı nədir?

- ☐ əhalinin yerləşməsi
- ☐ doğulan əhalinin sayı
- ☐ urbanizasiya prosesi
- ☐ əhalinin mütləq artım

☒ doğulanlarla ölənlərin say fərqi

72 İctimai fəaliyyət zonasına daxil deyil:

- ☐ ticarət
- ☐ təhsil
- ☒ kənd təsərrüfatı
- ☐ maliyyə iş mərkəzləri
- ☐ elmi-tədqiqat

73 Tullantı suları nəyə deyilir?

- ☐ yer üzərinə neftin təbii olaraq öz-özünə axması nəticəsində yığılan maye
- ☐ yeraltı təbii istilik mənbələri
- ☐ müxtəlif boru birləşmələrindən,siyirtmə və kippəclərdən sızan su
- ☒ gil,yağlı maddələr,kimyəvi reagentlər,qazılmış süxurlar ilə çirklənmiş sular.
- ☐ qaynar sular,buxar və ya buxar-su qarışığı

74 Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- ☐ əhəlinin işlə təmin olunması
- ☐ ETT nəaliyyətlərinə yiyələnmək]
- ☐ yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- ☐ biri deyil
- ☒ sağlam ekoloji mühitin yaranması

75 Çirkləndirici mənbələrinin monitorinqi dedikdə başa düşülür:

- ☐ yerini dəyişməyən mənbəyin monitorinqi
- ☐ Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.
- ☒ yerini dəyişməyən, bir nöqtədə yerləşən mənbəyin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin
- ☐ bir nöqtədə yerləşən mənbənin.
- ☐ müəyyən bir sahənin.

76 ətraf mühit,təbii şərait və sosial mühit,keyfiyyət kriteriyaları nəyi müəyyən edir?

- ☒ insan sağlamlığını
- ☐ sosial vəziyyəti

- ☐ mühitin təmizliyini
- ☐ kəmiyyət göstəricilərini
- ☐ keyfiyyət göstəricilərini

77 Alyaska smoqunun yaranma səbəbi nədir?

- ☐ sənaye müəssisələrinin qəzaya uğramasından
- ☐ təmərküzləşmə prosesinin aktivliyindən
- ☐ ətraf mühitə antropogen təsirlərdən
- ☐ atmosferdə müxtəlif qazların qarışığından
- ☒ havanın mənfi temperaturu ilə günəş radiasiyasının təsirindən

78 Fotokimyəvi smoqun yaranma səbəbi nədir?

- ☐ bərk maddələrlə kristalların qarşılıqlı təsiri
- ☐ zərərli maddələrin konsentrasiyasından
- ☒ kimyəvi reaksiya ilə havanın təkrar çirklənməsi
- ☐ fotokimyəvi smoq əmələ gəlmir
- ☐ nəqliyyat vasitələrinin təsirindən

79 Şəhər əhatəsində göstərilən zonaların yerləşdirilməsi hansı təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilir?

- ☒ respublika icra və yerli idarəetmə orqanları
- ☐ dövlət icra komitələri
- ☐ nazirliklər
- ☐ maliyyə orqanları
- ☐ könüllü əhali qurumları

80 Aşağıdakılardan hansı kompleks ekoloji monitorinqin vəzifələrinə daxildir?

- ☐ ekoloji sistemin və insanların məskunlaşma sahələrinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi.
- ☐ ekoloji və yaşayış sahələrinin müayinəsinin keçirilməsi.
- ☐ göstərilən sahələrdə baş vermiş dəyişikliklərin səbəbinin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi.
- ☐ yaranmış neqativ halların ləğv və ya təsirinin azaldılması üçün tədbirlər hazırlamaq.
- ☒ qarşılıqlı tərəflərin qanəedici qərarlar qəbul etməyə yönəlmiş məsləhətləşmələri.

81 Aşağıdakı cavablardan hansının kompleks ekoloji monitorinqə aidiyyəti yoxdur?

- ☐ nəzarət obyektinin seçilməsi.
- ☒ ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- ☐ ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- ☐ nəzarət obyektinin vəziyyətinin dəyişməsinin proqnozlaşdırılması
- ☐ ölçmə işlərinin plənlaşdırılması.

82 Genetik modifikasiya olunmuş bitki növlərinin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- ☐ yüksək və stabil məhsuldarlıq
- ☐ ziyanvericilərə qarşı yüksək davamlılıq
- ☐ il ərzində bir neçə dəfə məhsul vermək
- ☐ daha yüksək və aşağı temperatura davamlılıq
- ☒ mineral kübrələrdən istifadə etməmək

83 Sel, Vulkan, Zəlzələ, quraqlıq, torpağın eroziyası və s. hansı monitoring sisteminə aid edilir?

- ☐ kimyəvi monitoring
- ☐ məsafə monitoringi
- ☒ Fiziki monitoring
- ☐ bioloji monitoring
- ☐ bioloji monitoring

84 Qlobal monitoring sistemi nədir?

- ☐ litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ cavabların hamısı doğrudur.
- ☐ materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☒ dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.

85 Monitoringin obyekti dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- ☒ atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.
- ☐ yerüstü sular, okeanlar.
- ☐ atmosfer, yeraltı sular.
- ☐ atmosfer, kriosfera
- ☐ okeanlar və dənizlər.

86 Aşağıdakılardan hansı ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxil deyil?

- ☐ kompleks elmi-tədqiqat işlərindən ibarət təsərrüfat layihələrinin ekoloji ekspertizası
- ☐ dövlət ekoloji tələb və normativlərin yerinə yetirildiyi halda istismarına icazənin verilməsi
- ☒ meşənin kəsilməsi üçün nəzərdə tutulan sahənin seçilməsi.
- ☐ modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.
- ☐ modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.

87 London smogu hansı prosesdən yaranır?

- ☐ atmosferdə müxtəlif maddələrin qarışığından
- ☒ toz hissəcikləri ilə kimyəvi inqredientlərin qarışığından
- ☐ insan fəaliyyətindən
- ☐ ölkələrin qarşılıqlı integrasiyasından
- ☐ elmi-texniki tərəqqinin naaliyyətlərindən

88 Şəhərlərin özünə məxsus xüsusiyyətinə aid deyil:

- ☐ biokimyəvi əyalətdir
- ☒ su təminatı yüksəkdir
- ☐ atmosferin şəffaflığı aşağı olur
- ☐ suyun dövrəni pozulur
- ☐ hava normadan artıq qızır

89 ərzaq problemi hansı səbəbdən yaranır?

- ☒ təminatın lazımı səviyyədə olmaması
- ☐ əhali sıxlığının azlığı
- ☐ əhəlinin sayının çox olması
- ☐ səhralaşma prosesinin aktivliyi]
- ☐ dünya torpaqlarının yararsız olması

90 ərzaq probleminin yaranmasına səbəb nədir?

- ☐ İEO-də torpaq fondunun az olması
- ☐ elmin təsərrüfat sahələrində zəif tətbiqi
- ☐ kənd təsərrüfatında ekstensivlik
- ☒ İEOÖ-də kənd təsərrüfatının zəif inkişafı

☐ su resurslarının çatışmamazlığı

91 İnsan orqanizminin təbii mühitə çətinliklə adaptasiya olunmasının əsas səbəbi nədir?

- ☐ təbii sərvətlərin zənginliyi
- ☐ insan orqanizminin mürəkkəbliyi
- ☐ təbii şəraitin stabilliyi
- ☒ təbii ekosistemlərin dəyişməsi
- ☐ təbii mühitə antropogen təsirlər

92 əhalinin sağlamlıq problemi hansı mahiyyətə malikdir?

- ☐ adi problemlər sırasındadır
- ☐ dövlət siyasətidir
- ☒ qlobal xarakterlidir
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsidir
- ☐ elmi araşdırma

93 XXI əsrin I yarısında İ.İ.Meçnikovun hansı nəzəriyyəsi meydana gəldi ?

- ☐ əhali nəzəriyyəsi
- ☒ immunitet nəzəriyyəsi
- ☐ sosioloji tədqiqatlar
- ☐ əhali-səhiyyə nəzəriyyəsi
- ☐ sağlamlıq nəzəriyyəsi

94 Dünyada əhalinin sağlamlıq problemini yaradan səbəblərdən biridir:

- ☐ iqtisadi inkişafın zəifliyi
- ☐ həkim personalının olmaması
- ☐ çətin müalicə olunan xəstəliklərin artması
- ☐ qidanın çatışmamazlığı
- ☒ İEO ilə İEOÖ səviyyəsindəki uyğunsuzluq

95 əhalinin ərzaq probleminin həlli hansı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir?

- ☐ təmərküzləşmə prosesinin aktivliyi
- ☐ sənaye məhsulu istehsalının inkişafı

- ☐ kooperativləşmə prosesinin mövcudluğu
- ☐ ərzağın çoxsahəli olması
- ☒ aqrar sektorun davamlı inkişafı

96 Dünyanın neçə ölkəsində orqanik(ekoloji təmiz) kənd təsərrüfatı inkişaf etmişdir?

- ☐ bütün ölkələr
- ☐ 200 ölkəsi
- ☐ 150 ölkəsinə qədər
- ☒ 100 ölkəsindən çoxu
- ☐ 50 ölkəsi

97 Dünyada olduqca yoxsul yaşayan əhəlinin təqribi sayı nə qədərdir?

- ☐ 200 milyon nəfər
- ☐ 100 milyon nəfər
- ☐ 2 milyard nəfər
- ☐ 500 milyon nəfər
- ☒ 1 milyarddan çox

98 əhəlinin doğum və ölüm göstəricilərinin fərqi nəyi müəyyən edir?

- ☐ əhəlinin miqrasiyasını
- ☒ əhəlinin dinamikasını
- ☐ əhəlinin sıxlığını
- ☐ nisbi artımını
- ☐ mütləq artımını

99 Dünyada şəhərlərin inkişafında hansı proses daha sürətlə inkişaf edir?

- ☒ meqalopolislər
- ☐ kiçik şəhərlər
- ☐ aqlomerasiyalar
- ☐ nəhəng şəhərlər
- ☐ iri şəhərlər

100 Urbanizasiya səviyyəsinə görə dünya ölkələri neçə qrupa bölünür?

- ☐ 2 qrupa
- ☐ 6 qrupa
- ☐ 4 qrupa
- ☐ 5 qrupa
- ☒ 3 qrupa

101 Urbanizasiya səviyyəsi aşağı olan regionlardan şəhər əhalisi 20%-dən az olanları harada yerləşir?

- ☐ Asiyada
- ☐ Latin Amerikasında
- ☒ Afrikada
- ☐ Cənub-Şərqi Asiyada
- ☐ Avropada

102 əhali ilə istehsal arasındakı uyğunluq:

- ☐ əhali istehsalın xammalıdır
- ☐ istehsalın əsas fondudur
- ☒ məhsuldar qüvvələrin aparıcı sahəsidir
- ☐ əhali şəbəkəsinin sıxlığıdır
- ☐ dinamik inkişafıdır

103 əhalinin sayının dəyişməsinə təsir edən amillərdən hesab olunur:

- ☐ qadın,kişi nisbəti
- ☐ əmək ehtiyatlarının dəyişməsi
- ☐ şəhər,kənd əhalisinin nisbəti
- ☐ əhalinin istehlakçı olması
- ☒ müharibələr,aclıq epidemiyaları və s.

104 ətraf mühitin ekoloji vəziyyəti ilə əhali arasında asılılıq necə baş verir?

- ☒ əhalinin sayı dəyişir
- ☐ əhalinin milli tərkibi pozulur
- ☐ etnik tərkib dəyişir
- ☐ şəhərlərdə əhali artır
- ☐ əhalinin elmi səviyyəsi azalır

105 Bizim eranın əvvəlində dünya əhalisinin sayı nə qədər olmuşdur ?

- ☐ 100 mln. nəfər
- ☐ 200 mln. nəfər
- ☐ 85mln.nəfər
- ☒ 175 mln.nəfər
- ☐ 150 mln.nəfər

106 əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ☐ dövlətin iqtisadi siyasəti ilə
- ☐ əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- ☒ dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- ☐ ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- ☐ demoqrafik partlayışda

107 əhali artımının yaratdığı problemlərə aid deyil:

- ☐ ərzaq
- ☒ təhsil
- ☐ xammal
- ☐ ekoloji
- ☐ enerji

108 əhalinin şəhərlərdə məskunlaşması nə adlanır?

- ☐ aqlomerasiya
- ☐ meqalopolis
- ☐ miqrasiya
- ☒ urbanizasiya
- ☐ yalançı urbanizasiya

109 Urbanizasiya prosesi əhali məskunlaşmasına necə təsir edir?

- ☐ işçi qüvvəsini azaldır
- ☒ həyat tərzini formalaşdırır
- ☐ kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırır
- ☐ iqlimə müsbət təsir edir

☐ yayılmasına mənfi təsir edir

110 Urbanizasiya prosesi ilə demoqrafik artım arasında mütənasiblik necədir?

- ☐ əhalinin mütləq artımı zəifdir
- ☐ urbanizasiya nisbətən zəifdir
- ☒ urbanizasiya sürətlə inkişaf edir
- ☐ əhalinin təbii artımı
- ☐ demoqrafik artım yüksəkdir

111 Urbanizasiya prosesinin intensivlik göstəricilərinə aid deyil:

- ☐ iqtisadi inkişaf
- ☐ sosial, əhaliyə xidmət
- ☒ siyasi
- ☐ elmi, maarif
- ☐ mədəni

112 Urbanizasiyanın tempi hansı qrup ölkələrdə daha sürətlə gedir?

- ☐ inkişaf etmiş ölkələrdə
- ☐ Avropa ölkələrində
- ☐ yeni sənayeləşmiş ölkələrdə
- ☐ ABŞ, Kanada və Yaponiyada
- ☒ inkişadfa olan ölkələrdə

113 Dünya üzrə şəhər əhalisinin ümumi artımının neçə faizi İEOÖ-in payına düşür?

- ☐ 50%
- ☒ 80%
- ☐ 60%
- ☐ 30%
- ☐ 20%

114 Müasir şəhərlər əhali məskəni olmaqla, daha hansı xüsusiyyətə malikdir ?

- ☐ sənaye məhsulu istehsalını tənzimləyir
- ☐ əhalinin təbii artımı sürətlənir

- ☐ kommunal sistem yaradır
- ☒ ətraf mühitə təsir edən sistemdir
- ☐ əhali başqa ölkələrə gedir

115 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi nə ilə əlaqədardır?

- ☐ əhalinin təbii artımı
- ☐ əhalinin miqrasiyası
- ☒ əhalinin sıxlığı
- ☐ elmi səviyyənin aşağı olması
- ☐ aqlomerasiyası

116 Şəhər əhalisinin geokimyəvi strukturu əhaliyə hansı təsiri göstərir?

- ☐ təbii artımına
- ☐ yaşayış səviyyəsinə
- ☐ yaş göstəricisinə
- ☐ kommunal təminatına
- ☒ sağlamlığına

117 Bir və ya bir neçə mərkəzi şəhərin ətrafında kiçik qəsəbələrin yerləşməsi nə adlanır?

- ☐ meqalopolis
- ☐ miqrasiya mərkəzləri
- ☐ urbanizasiya
- ☒ aqlomerasiya və ya konurbasiya
- ☐ geokimyəvi əyalətlər

118 Şəhərlərdə sənaye tullantıları ilə çirklənmənin əsas səbəblərindən biridir:

- ☐ yaşıllıq zonalarının çox olması
- ☐ əhalinin tələbatının çox olması
- ☐ çox sənaye məhsulu istehsal edilməsi
- ☐ sənayenin xammalla təchizatı
- ☒ hakim küləklərin istiqaməti və gücünün nəzərə alınmaması

119 Şəhər tikintilərinin aparılması zamanı məhdudlaşdırılan sahələrə aid deyil:

- ☒ əhalinin yaşayış yerləri
- ☐ xüsusi təbii qoruq sahələri
- ☐ mədəni abidələr, şəhərətrafi qoruq zonaları
- ☐ mürəkkəb təbii iqlim şəraiti sahələri
- ☐ ekoloji təhlükəli zonalar

120 İstehsalat zonaları zonasına aid deyil:

- ☐ kommunal
- ☐ sanitar qoruyucu
- ☐ nəqliyyat
- ☒ təhsil
- ☐ mühəndis

121 Azərbaycan Respublikasında yürüdülmən ekoloji siyasətin əsas məqsədinə daxil deyil:

- ☐ gələcək nəsillərin ehtiyacının təmin edilməsi
- ☒ aqrar sənaye kompleksi payının azaldılması
- ☐ iqtisadi potensialın qorunması
- ☐ təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- ☐ əmək potensialının qorunması

122 İri şəhərlərdə əhalinin əsas tələbatı hansı məhsullardır?

- ☐ sənaye məhsullarına
- ☒ ərzaq və suya
- ☐ nəqliyyat vasitələrinə
- ☐ təmiz havaya
- ☐ kommunikasiya xidmətinə

123 Şəhərsalma fəaliyyəti nəyin əsasında təşkil olunur?

- ☐ əhalinin sayına uyğun
- ☐ şəhərin yerləşdiyi ərazi əsasında
- ☐ istehsalın həcminə görə
- ☒ mövcud qanunvericilik əsasında
- ☐ təbii şəraitə uyğun

124 Tikinti zonaları növlərinə aid deyil:

- ☐ yaşayış zonası
- ☐ istehsalat zonası
- ☐ ictimai fəaliyyət zonası
- ☐ xüsusi təyinat zonaları
- ☒ əhalinin yerləşmə zonası

125 Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- ☐ istehsalat zonalarına
- ☒ xüsusi təyinat zonasına
- ☐ yaşayış zonalarına
- ☐ ictimai fəaliyyət zonasına
- ☐ istirahət zonasına

126 Smoqların hansı mənfi təsiri vardır?

- ☐ zəhərli maddələrin atmosfərə düşməsinə mane olur
- ☐ təbii şərait və sərvətlərin yerləşməsinə təsir edir
- ☐ iqlim dəyişmələri yaradır
- ☒ ultrabənövşəyi şüaların yer səthinə düşməsinə mane olur
- ☐ kooperativləşmə prosesini ləngidir

127 Zəhərli maddələrin atmosfərə atılmasının səbəblərindən biridir:

- ☐ sənaye məhsullarının təkrar emalı
- ☐ kənd təsərrüfatının intensivləşməsi
- ☒ ekoloji cəhətdən təhlükəli texnologiyadan istifadə
- ☐ mineral kübrələrdən istifadə
- ☐ əkin sahələrinin azaldılması

128 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrdən biridir:

- ☐ yaşıllıqlar
- ☐ teleqraf xətləri
- ☐ yaşayış massivləri
- ☒ səs-küy

☐ metropolitenlər

129 İri şəhərlərdə çirklənmə dərəcəsini artırان səbəblərdən hesab edilir:

- ☐ istirahət zonaları
- ☐ şosse yolları
- ☐ transmilli otellər
- ☒ nəqliyyat vasitələri
- ☐ mədəni abidələr

130 Şəhərlərdə ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının hesabınadır?

- ☐ 20-20%
- ☐ 35-40%
- ☐ 90%
- ☐ 40-50%
- ☒ 60-80%

131 Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf aləmin mühafizəsinin təşkili üçün respublikanın regional siyasətinə daxildir:

- ☐ yeni hövzələrin mənimsənilməsi
- ☒ təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- ☐ qazma işlərinin aparılması
- ☐ cərimələrin ödənilməsi
- ☐ ekspertiza işinin təşkili

132 Fotokimyəvi prosesin getməsi üçün əsas kimyəvi komponent hansıdır?

- ☐ karbon 4-oksidi
- ☐ nitrat turşusu
- ☐ sulfat turşusu
- ☐ dən qazı
- ☒ azot 2-oksidi

133 Sənaye, kənd təsərrüfatı, dağ-mədən və s.-də göstərilən fəaliyyət dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- ☐ istehlak fəaliyyəti
- ☐ ətraf mühitin sənaye tullantıları ilə çirklənməsi

- ☐ texniki, texnoloji fəaliyyət
- ☒ istehsalat fəaliyyəti
- ☐ insanların yaşma tərz

134 1840-cı ildə U.Libix tərəfindən hansı qanun irəli sürülmüşdür?

- ☐ maksimum qanunu
- ☐ planlı inkişaf qanunu
- ☒ minimum qanunu
- ☐ proporsionallıq qanunu
- ☐ səviyyənin bərabərləşdirilməsi qanunu

135 Tolerant qanunu nə vaxt və kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- ☐ 1840-cı ildə U.Libex
- ☐ 1958-ci ildə V.Pimental
- ☐ 1980-cı ildə A.Monçadski
- ☒ 1910-cu ildə V.Şelferd
- ☐ 1967-ci ildə K.Mrakov

136 Su hövzələrinin abiotik faktoru nəyə təsir edir?

- ☒ bakteriyaların, planktonların fotosintez prosesinə
- ☐ çürümə prosesini sürətləndirir
- ☐ bakteriyaların yaranmasına kömək edir
- ☐ canlıların sahə əlaqələrini formalaşdırır
- ☐ atmosferin istilik rejimini tənzimləyir

137 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyekti nədir?

- ☐ coğrafi ekologiya
- ☐ ekologiyanın elmiyi
- ☐ texniki ekologiya
- ☐ tarixi ekologiya
- ☒ insan ekologiyası

138 Ekologiyanın bir elm kimi formalaşması, təşəkkül tapması hansı mərhələyə aid edilir?

- ☐ 1 və 2 mərhələyə
- ☐ 2-ci mərhələyə
- ☐ 2 və 3 mərhələyə
- ☐ 3-cü mərhələyə
- ☒ 1-ci mərhələyə

139 1798-ci ildə T.Maltus hansı konsepsiyanı yaratmışdır?

- ☐ ekosistemin quruluşunu
- ☐ canlı aləmin təbii qanunlarını
- ☐ ətraf mühitə təsir amillərini
- ☒ populyasiyanın eksponent tənliyini
- ☐ biocoğrafiyanın meydana gəlməsini

140 Ekologiyanın inkişaf tarixi neçə mərhələyə bölünür?

- ☐ 5 mərhələyə
- ☒ 3 mərhələyə
- ☐ 2 mərhələyə
- ☐ tarixi birdir
- ☐ 6 mərhələyə

141 Ekologiyanın bütöv bir sistem kimi təşəkkül tapması hansı dövrə təsadüf edir?

- ☐ XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəli
- ☒ XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəli
- ☐ XVI əsrin sonu
- ☐ XXI əsrin əvvəlləri
- ☐ XX əsrin sonu

142 Canlıların təbiətə vurduqları ziyan haqqında ilk dəfə kimlər məlumat vermişdir?

- ☐ Aleksandr Humbolt
- ☐ S.Kraşennikov
- ☐ Pallasın və Lipeyxin
- ☐ T.Faberin və Q.Qlogerin
- ☒ J.Lamark və T.Maltus

143 Tolerantlığın ekologiyasının tədqiqatlarının aparılması neçənci ildən başlanmışdır?

- ☐ 1868-ci ildən
- ☐ 1925-ci ildən
- ☐ 1890-cı ildən
- ☐ 2000-ci ildən
- ☒ 1910-cu ildən

144 İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- ☐ ətraf mühitin biotik faktoru
- ☐ biosferin dəyişməsi
- ☐ ətraf mühitin abiotik faktoru
- ☐ sənaye və məişət tullantıları
- ☒ ətraf mühitin antropogen faktoru

145 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ☐ ekologiyanın amillərini
- ☒ ekologiyanın predmetini
- ☐ ekologiyanın məqsədini
- ☐ ekologiyanın vahidliyini
- ☐ ekologiyanın vəzifəsini

146 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ☐ materiyanın varlığı
- ☐ təkamüllün növləri
- ☒ enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ ekoloji hadisələrin varlığı

147 Bu mərhələdə hansı ölkənin alimləri daha çox fəaliyyət göstərmişdir ?

- ☒ Rusiyanın
- ☐ İngiltərənin
- ☐ Almaniyanın
- ☐ İsveçin

☐ Fransanın

148 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- ☐ ekosistemlərin quruluşu
- ☐ mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ☐ ərazilərin mənimsənilməsi
- ☒ enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ☐ ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

149 Müasir dövrdə ekologiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ☐ ekoloji amillərin tətbiqi
- ☐ ekoloji anlamın araşdırılması
- ☐ ekoloji qanunlara tabeçilik
- ☒ ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ☐ ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

150 Ekologiyanın əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- ☒ ekoloji sistemin təbii mühitlə əlaqəsini aşkar etmək
- ☐ təbii və antropogen senozların möhkəmliyi
- ☐ ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- ☐ nəzarət sisteminin formalaşması
- ☐ biosferdə hadisələrə nəzarət

151 Ekologiya elmi hansı sahələrə bölünür ?

- ☐ elmi və təcrübi
- ☒ nəzəri və tətbiqi
- ☐ riyazi - metodoloji
- ☐ kimyəvi və fiziki
- ☐ informatika, kibernetika

152 Ekologiya sözü hansı mənşəlidir?

- ☐ türk
- ☒ yunan

- ☐ alman
- ☐ rus
- ☐ ingilis

153 1869-cu ildə Ekologiya nı elmlər sırasına daxil edən kim olmuşdur?

- ☒ Ernest Hekkel
- ☐ Ç.Darvin
- ☐ A.S.Danilevski
- ☐ A.A.Qriqoryev
- ☐ V.İ.Vernadski

154 İnsanlar özləri üçün gərəkli olan məhsulları nəyin hesabına əldə edirlər?

- ☐ cəmiyyətin
- ☐ istehlakın
- ☐ atmosferin
- ☒ təbiətin
- ☐ istehsalın

155 Ekologiya termini mənşəyinə görə hansı mənəli sözlərdən əmələ gəlmişdir?

- ☐ ekol – yaşayış, loqos – təlim
- ☐ loqos – elm, oykos – təbiət
- ☒ oykos – ev, loqos - elm
- ☐ mənə daşımır
- ☐ loqos – təlim, oykos - mühit

156 Ekologiya elmi nəyi öyrənir?

- ☐ canlı orqanizmlərlə resurslar arasındakı əlaqəni
- ☐ mühitin çirklənməsini
- ☒ canlı orqanizmlər ilə mühit arasındakı əlaqələri
- ☐ canlı aləmin vəziyyətini
- ☐ təbii resursların yerləşməsini

157 Rusiya ekoloqu A.S.Danilevski ekologiyaya hansı anlamı verir?

- ☐ ekoloji qanunauyğunluğu
- ☐ ekoloji tənzimləmə
- ☐ ekoloji faktormar
- ☒ ekoloji sistemdə struktur və funksiya
- ☐ ekoloji dəyərlər

158 Antropogen təsirlər ətraf mühitə hansı təsirlərdən qüvvətlənmişdir?

- ☒ ETT nəaliyyətlərinin tətbiqindən
- ☐ istehlakın çoxalmasından
- ☐ əhəlinin artmasından
- ☐ elmin inkişafından
- ☐ ərazilərin daha çox mənimsənilməsindən

159 Müasir ekologiyanın quruluşuna daxil deyil:

- ☐ bioekologiya
- ☐ insan ekologiyası
- ☒ riyazi ekologiya
- ☐ tətbiqi ekologiya
- ☐ sosial ekologiya

160 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyekti nədir?

- ☐ flora və fauna
- ☐ ekoloji marketing
- ☒ ekoloji sistem
- ☐ atmosfer
- ☐ ekoloji lizing

161 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ☐ ekologiyanın amillərini
- ☒ ekologiyanın predmetini
- ☐ ekologiyanın məqsədini
- ☐ ekologiyanın vahidliyini
- ☐ ekologiyanın vəzifəsini

162 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ☐ materiyanın varlığı
- ☐ təkamüllün növləri
- ☒ enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ ekoloji hadisələrin varlığı

163 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- ☐ ekosistemlərin quruluşu
- ☐ mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ☐ ərazilərin mənimsənilməsi
- ☒ enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ☐ ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

164 Yer kürəsinin quru sahəsinin 97% hansı təsirlərə məruz qalmışdır?

- ☐ texnogen
- ☐ kimyəvi
- ☐ təbii
- ☐ fiziki
- ☒ antropogen

165 Müasir dövrdə ekologiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ☐ ekoloji amillərin tətbiqi
- ☐ ekoloji anlamın araşdırılması
- ☐ ekoloji qanunlara tabeçilik
- ☒ ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ☐ ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

166 Biosfer nədir?

- ☐ heyvanat aləminin mövcud olduğu sahədir
- ☒ canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduğu sahədir
- ☐ bitki örtüyünün mövcud olduğu sahədir
- ☐ torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduğu sahədir

☐ hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahədir

167 Ekoloji təsirlərin təsnifatında hansı qruplar ayrılır?

- ☒ abiotik və biotik
- ☐ populyativ və analoji
- ☐ fundamental və sadə
- ☐ sistematik və biotik
- ☐ dağıdıcı və toplayıcı

168 XIX əsrin əvvəllərində meydana gəlmiş hansı sahə ekoloji təfəkkürün sonrakı inkişafı sayılır?

- ☐ geomorfologiya
- ☐ kartoqrafiya
- ☐ geologiya
- ☒ biocoğrafiya
- ☐ zoologiya

169 Ekologiyanın inkişafının 2-ci mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- ☐ XVII əsrin sonu XIX əsrin əvvəlləri
- ☒ XIX əsrin 60-cı, XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- ☐ XIX əsrin 60-cı illərinə qədər
- ☐ XX əsrin əvvəlləri
- ☐ XX əsrin 50-ci illərindən XX əsrin sonuna qədər

170 İlk dəfə ekologiya elmini biologiyadan müstəqil bir sahə kimi ayıran və ona ekologiya adını verən kim olmuşdur?

- ☐ Q.Visotski
- ☐ Q.Morozov
- ☒ Ernest Hekkel
- ☐ K.Rulye
- ☐ A.Veketov

171 Ekoloji faktorlar neçə kateqoriyaya bölünür?

- ☐ iki
- ☐ altı

- ☐ beş
- ☒ üç
- ☐ dörd

172 Ekoloji faktorlara daxil deyil:

- ☒ sistemli əlaqə
- ☐ biotik
- ☐ abiotik
- ☐ canlı təbiət faktoru
- ☐ antropogen

173 Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- ☐ su hövzələrinin təsiri
- ☐ sirkulyasiya prosesi
- ☐ atmosferin vəziyyəti
- ☒ yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- ☐ texnogen faktorlar

174 İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- ☒ temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- ☐ cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- ☐ orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- ☐ cansız təbiət faktoru
- ☐ çirklənmə əmsalı

175 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- ☐ təbiətin proseslərinə mane olur
- ☐ elmin inkişafını təmin edir
- ☒ fotosintez prosesini yaradır
- ☐ əhəmiyyəti yoxdur
- ☐ istilik enerjisi mənbəyi deyil

176 Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdü?

- ☒ V.İ.Vernadski
- ☐ alman alimləri
- ☐ A.P.Vinoqradov
- ☐ D.P.Marş
- ☐ fransız alimləri

177 Ekologiya tarixinin 3-cü mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- ☐ XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- ☐ XIX əsrin 2-ci yarısı
- ☐ XIX əsrin əvvəlləri
- ☒ XX əsrin 50-ci illərindən bugünə qədər
- ☐ XVIII – XIX əsrlər

178 Müasir mərhələdə ekologiyaın inkişafı, canlı aləmin hansı qanunlarını öyrənməyi tələb edir?

- ☐ ETT-nin nəaliyyətlərinin tətbiqini
- ☐ tədqiqatların birgə aparılmasını
- ☐ qlobal problemlərin həlli istiqamətlərini
- ☐ bioekoloji müxtəlifliyi
- ☒ canlı aləmin sistemli əlaqəsi və fəaliyyətini

179 1840-cı ildə L.Libix ekologiyaın hansı qanununu yaratmışdır ki, hələ də o, öz əhəmiyyətini itirməmişdir?

- ☐ Maksimum qanunu
- ☐ Neytrallaşma qanunu
- ☒ Minimum qanunu
- ☐ növlərin əmələ gəlməsi qanunu
- ☐ fiziki təsirlər qanunu

180 Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ☐ canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- ☐ istehsala təsir göstərən amillər
- ☒ canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ biosferin vəziyyəti

181 Canlı orqanizmlərin neçə faizi sudan ibarətdir?

- ☐ 10-15%
- ☒ 50-80%
- ☐ 20-30%
- ☐ 50-55%
- ☐ 30-40%

182 Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- ☐ mühitin abiotik faktoru
- ☒ ətraf mühitin biotik faktoru
- ☐ antropogen faktoru
- ☐ faktor deyil
- ☐ xarici mühitə alışma faktoru

183 Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- ☐ bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları
- ☐ bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi
- ☒ bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
- ☐ kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
- ☐ heyvandarlığın intensiv inkişafı

184 Ekoloji minimum ilə ekoloji maksimum arasındakı diapazon dəyanətlilik həddi hansı qanuna aiddir?

- ☐ minimum qanunu
- ☒ tolerant qanunu
- ☐ abiotik və biotik faktorlar
- ☐ antropogen təsir qanunu
- ☐ bitkilərin varlığı qanunu

185 Təbii suların əsas çirkləndirmə mənbələri hansı istehsal sahələridir?

- ☒ Qara və əlvan metallurgiya, kimya, neft, qaz, daş kömür, sellüloz, kağız sənayesi müəssisələri, kənd təsərrüfatı məhsulları emalı və məişət müəssisələri
- ☐ Toxuculuq və trikotaj sənayesi
- ☐ Energetika sənayesi
- ☐ Maşınqayırma sənayesi müəssisələri

☐ Yeyinti sənayesi müəssisələri

186 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərərə təsir edir:

- ☐ Su sərfi.
- ☐ Yağıntıların miqdarı.
- ☒ Çirkab suların həcmi.
- ☐ Suyun kimyəvi tərkibi.
- ☐ Yağıntıların tərkibi.

187 Birbaşa üsulla nə hesablanır?

- ☒ çirklənmədən dəyən zərər
- ☐ sosial problemlər
- ☐ iqtisadi qiymətləndirmə
- ☐ sosial ödənişlər
- ☐ vergi ödənişlər

188 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- ☒ Heyvanlarda məhsulun aşağı düşməsindən.
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.
- ☐ Otlaq sahələrindən.
- ☐ Mexanizasiyadan.
- ☐ Əkin sahələrindən.

189 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır?

- ☒ Havaya atılan zərərli maddələrin həcmindən.
- ☐ Havada olan tozun həmindən.
- ☐ Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.
- ☐ Havanın təzyiqindən.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibindən.

190 Her hektardan gələn gəlirlə torpağın dövrüyyədən çıxması arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☒ dəyən zərərdən

- ☐ Bitkilərin növündən.
- ☐ Heyvanların məhsuldarlığından
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.

191 Bakı buxtasında torpağın neftlə doyma dərinliyi nə qədərdir?

- ☐ 15 metr
- ☒ 5-7 metr
- ☐ 25 metr
- ☐ 30 metr
- ☐ 20 metr

192 Cənubi Xəzərdə Ölü zona adlanan sahil sularında çirklənmə dərəcəsi nə qədərdir?

- ☐ 10-15 mq/e
- ☐ 8 – 10 mq /e
- ☒ 1,26 – 3,83 mq /e
- ☐ 20-30 mq/e
- ☐ 5-8 mq/e

193 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Meşələrin tərkibindən;
- ☐ Ağacların boyundan;
- ☐ Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- ☐ Meşələrdə ağacların diametrindən.
- ☒ Meşələrin çirklənmə sahəsindən;

194 Çirklənmə ilə bitkiçilik arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- ☐ Məhsulun maya dəyərindən.
- ☒ bitkiçiliyə dəyən zərərdən
- ☐ Əkin sahələrindən.
- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☐ Məhsulun daşınma xərcindən.

195 Hansı variantda heyvandarlıq məhsulu aşağı düşür?

- ☒ zərər dəyəndə
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.
- ☐ Otlaq sahələrindən.
- ☐ Mexanizasiyadan
- ☐ Əkin sahələrindən.

196 Su hövzələrində zəhərli maddələrin nisbi təhlükəlilik əmsalı nədən asılıdır?

- ☒ çirklənmədən dəyən zərərdən
- ☐ Su modulundan;
- ☐ Su sərfindən;
- ☐ Suyun kimyəvi tərkibindən
- ☐ Yağıntılardan

197 Çirkab suların flotasiya üsulu ilə təmizlənməsi necə həyata keçirilir?

- ☐ Çirkab suların süzgəclərdən keçirilməsi ilə
- ☐ Sudakı çirkləndirici maddələrin kimyəvi reaksiyalara uğradılması ilə
- ☒ Sudakı çirkləndirici maddələrin suyun səthinə qaldırılması ilə
- ☐ Sudakı çirkləndirici maddələrin pıxtalaşdırılması
- ☐ Çirkab sulardakı çirkləndirici maddələrin suyun dibinə çökdürülməsi ilə

198 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət üstünlükləri nədən ibarətdir?

- ☐ Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
- ☐ Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
- ☒ Torpağın məhsuldarlığının artmasında
- ☐ Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü.
- ☐ Çirkab suların zərərsizləşdirilməsinin həyata keçirilməsi

199 BMT – nin 1991- ci ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində Dünya ölkələri hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirdiyi ətraf mühit və inkişaf adlı konfransında qarşıya qoyulan əsas məsələ nədən ibarət olmuşdur?

- ☐ Atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
- ☒ Hər bir dövlətin öz ölkə əhalisini təmizlənmiş içməli su ilə təmin etmə öhdəçiliyinin qəbul edilməsi
- ☐ Müasir su təmizləyici qurğuların yaradılması
- ☐ Çirkab sulardan istifadənin qadağan olunması
- ☐ Litosferin çirklənməsinin qarşısının alınması

200 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsindən sonrakı zərərsizləşdirilməsi üçün hansı qazdan istifadə olunur?

- ☐ Azot qazından
- ☒ Xlor qazından
- ☐ Oksigen qazından
- ☐ Metan qazından
- ☐ Karbon qazından

201 İstilik elektrik stansiyalarında soyutma prosesində istifadə olunan suyun yenidən hövzəyə qaytarılması suyun hansı çirklənməsi adlanır?

- ☐ fiziki
- ☒ termiki
- ☐ Kimyəvi
- ☐ təbii
- ☐ mexaniki

202 Müasir istilik elektrik stansiyalarında stansiyada soyutma prosesində işlədilmiş suyun temperaturunu azaltmaq üçün nə etmək lazımdır?

- ☐ Suyun qonşu müəssisələrlə istifadəyə verilməsi
- ☐ İsti suyun məişətdə istifadə edilməsi
- ☐ Suyun soyudularaq məişətdə istifadə olunması
- ☒ Soyuducu qurğularda suyun soyudulması
- ☐ İsti suyun kanal və sututarlarda soyudulması

203 Suyun orqanoleptik keyfiyyət göstəriciləri hansılardır?

- ☐ Rəngi, bulanıqlığı, dadı, iyi
- ☐ duzluluğu, yaşıl rəngə çalması, iy verməsi
- ☒ iyi, dadı, rəngi, şəffaflığı
- ☐ suyun göy rəngdə olması, dadının şit olması
- ☐ turşuluğu, duzsuzluğu, rənginin bulanıq olması

204 Sənaye müəssisələrində istifadə olunan su hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır?

- ☐ Yüksək minerallılığa malik olmalıdır
- ☒ İstehsal olunan məhsulun keyfiyyətinə mənfi təsir etməməlidir.
- ☐ Çirklənmiş su olmamalıdır
- ☐ turşuluq dərəcəsi $\text{pH } 5 \leq 20$ olmalıdır.

- ☐ duzlu su olmamalıdır.

205 Çirkab sulara bakterial çirklənmə hansı üsullarla aradan qaldırılır?

- ☐ Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi fiziki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
☒ Çirkab suların bakterial çirklənməsi zərərsizləşdirmə - dezinfeksiya üsulu ilə aparılır
☐ Çirkab sulara bakterial çirklənmədən təmizlənməsi mexaniki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
☐ Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi süzmə üsulu ilə aradan qaldırılır.
☐ Çirkab suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi aerasiya üsulu ilə aradan qaldırılır

206 Cənubi Xəzərdə Ölü zona sahil suları hansı şəhərlərin sahillərində yerləşir?

- ☐ Lənkəran, Salyan, Neftçala sahilləri
☐ Astara, Lənkəran sahil suları
☒ Bakı, Türkmənbaşı və Çərəkən sahil suları
☐ İran ərazisindəki Ənzəli, Sari, Qorqan sahil suları
☐ Ələt, Pirallahı sahil suları

207 Çirkab sulardakı ən kiçik hissəciklərin təmizlənmə üsulu hansı üsullardır?

- ☒ Diatomit süzgəclər üsulu
☐ çökdürülmə üsulu
☐ Sızan qum layları üsulu
☐ kimyəvi üsul.
☐ kiçik diametli süzgəclərdən süzmə üsulu

208 Çirkab suların mexaniki təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Çökdürülmə üsulu ilə
☐ Şaquli Su çənlərində süzgəclərdən keçirtmə ilə
☒ Hidrosiklonlarda mərkəzdənqaçma qüvvəsi təsiri ilə
☐ Neytrallaşdırma üsulunun tətbiqi ilə
☐ Horizontal tutarlarda süzmə ilə

209 Çirkab suların minerallaşdırılması nədir?

- ☒ Təmizlənmiş sulardan duzların çıxarılması
☐ Çirkab sulardan duzların qismən çıxarılması

- ☐ Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi
- ☐ Çirkab sulardakı mexaniki qarışıqların tam təmizlənməsi
- ☐ Çirkab sulardan duzların həll olunmasını həyata keçirilən

210 Tərkibində yüksək miqdarda turşu və qələvi olan çirkab suların təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Qələvilərin əlavə edilməsi ilə
- ☐ Kimyəvi koagulyasiya üsulu ilə
- ☒ Neytrallaşdırıcı reagentlərlə
- ☐ Suların çökdürülməsi üsulu ilə
- ☐ Mexaniki süzgəclərdən keçirmə üsulu ilə

211 Mexaniki qarışıqlarla çirklənmiş sular necə təmizlənir?

- ☒ Suların cənlərdə durultması, çökdürülməsi və süzgəcdən süzülməsi üsulları ilə mexaniki qarışıqlardan təmizlənilir.
- ☐ Bioloji
- ☐ Kimyəvi təmizləmə üsulları ilə
- ☐ Yandırılmaqla
- ☐ Elektro - kimyəvi üsullarla

212 Sututarlarla atılan çirkab sularda mineral qalıq nə qədər olmalıdır?

- ☐ 1500 mq/e
- ☐ 3000 mq/e
- ☐ 2000 mq/e
- ☐ 2500 mq/e
- ☒ 1000 mq/ e

213 Çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Çirkabların sorbentlə udulması ilə
- ☒ Çirkabların sorbentin səthinə hopdurulması
- ☐ Sorbentin su ilə kimyəvi reaksiyaya girməsi ilə
- ☐ Çirkabların sorbentdə həll olunaraq təmizlənməsi ilə
- ☐ çirkabların sorbent təsiri ilə parçalanması ilə

214 Dünyada suvarmaya işlədilən suyun ən çoxu hansı ölkələrin payına düşür?

- ☐ Misirin, Argentinanın, İranın
- ☐ Türkiyənin, Azərbaycanın, Türkmənistanın
- ☐ Misirin, Argentinanın, İranın
- ☐ Rusiyanın, Özbəkistanın, Fransanın
- ☒ Çinin, Hindistanın, Pakistanın

215 Dünyada şirin su ehtiyatlarının ən çox hissəsi hansı qitədə yerləşir?

- ☐ Afrikada
- ☐ Avropada
- ☐ Asiyada
- ☐ Avstraliyada
- ☒ Antraktidada

216 Çirklənmədən dəyən zərər bu üsulla hesablanır:

- ☒ Birbaşa
- ☐ Genetik
- ☐ Dolayı
- ☐ Təcrübə
- ☐ Laboratoriya

217 Çirklənmədən dəyən zərər hesablanır:

- ☐ Dolayı
- ☐ Tropik
- ☒ Empirik
- ☐ Təcrübi
- ☐ İqlim

218 Təsərrüfata dəyən zərər neçə hesablanır:

- ☐ Sənayəyə dəyən zərər kimi;
- ☐ Nəqliyyata dəyən zərər kimi;
- ☐ Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- ☒ Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi.
- ☐ Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

219 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərərə təsir edir:

- ☐ Məhsulun maya dəyəri;
- ☒ Çirkləndirici maddələrin həcmi;
- ☐ Torpağın münbitliyi;
- ☐ Məhsulun həcmi.
- ☐ İqlim;

220 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☐ Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- ☒ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
- ☐ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- ☐ Yem bazasının azalmasından;

221 Heyvandarlığa dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- ☐ Məhsulun satış qiymətindən;
- ☐ Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
- ☐ Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən.
- ☒ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən;

222 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ meşələrdə sanitari kəsmədən;
- ☐ Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- ☐ Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- ☐ Meşələrin çirklənmə sahəsindən.
- ☒ Meşələrin böyümə sürətindən;

223 Torpağın dövrriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☒ Hər hektardan gələn gəlirdən.
- ☐ Bitkilərin növündən.
- ☐ Heyvanların məhsuldarlığından

- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.

224 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılı deyil:

- ☒ Torpağın münbitliyindən;
☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
☐ Hər hektardan gələn gəlirdən;
☐ Məhsulların satış qiymətindən
☐ Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

225 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Məhsulun maya dəyərindən.
☒ Çirklənmə sahəsindən.
☐ Əkin sahələrindən.
☐ Torpağın münbitliyindən.
☐ Məhsulun daşınma xərcindən.

226 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır:

- ☒ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalından.
☐ Su modulundan;
☐ Su sərfindən;
☐ Suyun kimyəvi tərkibindən.
☐ Yağıntılardan

227 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərəyə təsir edir:

- ☐ Havanın kimyəvi tərkibi.
☐ Havada olan tozun həcmi.
☐ Havada olan su buxarının həcmi.
☐ Havanın təzyiqi.
☒ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.

228 Empirik üsul nədir?

- ☐ ölçü vahididir
☐ ətraf mühitin mühafizə tədbirləri

- ☐ iqtisadi göstəricidir
- ☒ çirklənmədən dəyən zərər hesablanır
- ☐ təbii resurs potensialıdır

229 Heyvandarlıqda məhsuldarlığın aşağı düşməsi nədən asılıdır?

- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☐ Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- ☒ Heyvandarlığa dəyən zərərdən
- ☐ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- ☐ Yem bazasının azalmasından;

230 Dünyada şirin suyun ən çox işləndiyi sahə hansıdır?

- ☐ sənaye sahələri
- ☐ Kommunal və məişət sahələri
- ☒ kənd təsərrüfatında suvarma
- ☐ yaşıllaşdırma sahələri
- ☐ Elektrik enerjisi istehsalı sahələri

231 Bitkiçiliyə dəyən zərər nədən asılıdır?

- ☐ Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
- ☒ məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
- ☐ Məhsulun satış qiymətindən;
- ☐ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- ☐ Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən

232 Çirklənmədən dəyən zərər hansı üsulla hesablanır?

- ☐ genetik,lokal,iqtisadi
- ☐ müxtəlif metodlar
- ☐ statistik,riyazi
- ☐ tarixi,coğrafi,ənənəvi
- ☒ birbaşa,empirik,analitik

233 Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərin cəmi nə deməkdir?

- ☐ Snayeyə dəyən zərər kimi;
- ☐ təsərrüfata dəyən zərər
- ☐ Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- ☒ Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi
- ☐ Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

234 Çirkləndirici maddələrin həcmi nəyə təsir edir?

- ☐ Məhsulun maya dəyəri;
- ☒ Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərəyə
- ☐ Torpağın münbitliyi;
- ☐ Məhsulun həcmi.
- ☐ İqlim

235 Meşələrin böyümə sürəti ilə müşə təsərrüfatına dəyən zərər arasında hansı asılılıq var?

- ☐ meşələrdə sanitar kəsmədən;
- ☐ Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- ☐ Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- ☐ Meşələrin çirklənmə sahəsindən
- ☒ asılı olmadığından

236 Meşələrin çirklənmə sahəsi nə ilə uzlaşır?

- ☐ Meşələrin tərkibindən;
- ☐ Ağacların boyundan;
- ☐ Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- ☐ Meşələrdə ağacların diametrindən.
- ☒ Meşə təsərrüfatına dəyən zərərlə

237 Torpağın münbitliyinin dövriyyədən çıxması nədən asılıdır?

- ☒ dəyən zərərdən
- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☐ Hər hektardan gələn gəlirdən;
- ☐ Məhsulların satış qiymətindən
- ☐ Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

238 Dünyada xəstəliklərin və ölüm hadisələrinin neçə faizi içməli suyun çatışmamazlığından baş verir?

- ☐ Xəstəliklərin 50% - i, ölüm hadisələrinin yarısı
- ☐ Xəstəliklərin 90% - i, ölüm hadisələrinin 3/5 hissəsi
- ☒ Xəstəliklərin 80% - i, ölüm hadisələrinin 1/3 hissəsi
- ☐ Xəstəliklərin 5 % - i, ölüm hadisələrinin 1/20 hissəsi
- ☐ Xəstəliklərin 10% - i, ölüm hadisələrinin 1/10 hissəsi

239 Sənayedə ən çox su sərfiyyatı hansı ölkənin payına düşür?

- ☐ Çin-in
- ☒ ABŞ – in
- ☐ Avstraliyanın
- ☐ Fransanın
- ☐ Rusiyanın

240 Dünyada işlədilən suların neçə faizi su hövzələrinə qaytarılmazsa, bu ekoloji təhlükə hesab olunur?

- ☐ 80% - i
- ☒ 10% - i
- ☐ 50% - i
- ☐ 25% - i
- ☐ 40%- i

241 Dünya ölkələri üzrə il ərzində adambaşına düşən suyun miqdarı nə qədər olduqda bu göstərici kritik hədəf hesab olunur.

- ☐ 1400 m³
- ☒ 1000 m³
- ☐ 800 m³
- ☐ 600 m³
- ☐ 100 m³

242 Təbii suların əsas çirklənmə göstəriciləri nədir?

- ☒ Suda həll olmuş oksigen miqdarının çox olması
- ☐ Oksigen biokimyəvi göstəricisinin çox olması
- ☐ Suda amonyakın nitratların, nitritlərin, neft və neft məhsullarının, sintetik səthi aktiv maddələrin ağır metalların olması
- ☐ Suda mikroorqanizmlərin olması

☐ Suda bağırısaq bakteriyalarının olması

243 Dünyada açıq dənizə çıxışı olan 140 dövlətdən neçə dövlətdə neft və qaz çıxarılır?

- ☒ 100 dövlətdə
- ☐ 70 dövlətdə
- ☐ 180 dövlətdə
- ☐ 90 dövlətdə
- ☐ 50 dövlətdə

244 Su anbarlarının çirklənməsinin qarşısının alınması üçün nələri etmək lazımdır?

- ☐ təmizləyici qurğuların təkmilləşdirilməsi
- ☒ Sənaye, kommunal-məişət müəssisələri, kənd təsərrüfat məhsullarının emal müəssisələrindən atılan çirkab suları təmizləyici qurğularda təmizlədikdən sonra su anbarlarına atmaq lazımdır.
- ☐ Texnoloji proseslərdə su sərfini azaltmaq
- ☐ Təmizləyici qurğularda işlədilən kimyəvi reagentlərin miqdarını azaltmaq
- ☐ Təmizləyici qurğulardan keçməyən suların su anbarlarına tökülməsinə görə cərimə etmək

245 Azərbaycandakı göllərin sayı nə qədərdir?

- ☐ 50
- ☐ 500
- ☐ 120
- ☒ 250
- ☐ 200

246 Göllərin çirklənməsinin qarşısını almaq üçün hansı işlər görülməlidir?

- ☐ Göllərə kəskin iyli maddələrlə çirklənməmiş suların axıdılmasını qanunla qadağan etmək
- ☐ Göllərə axıdılan çirkab sularının təmizləyici qurğulardan keçirilməsi
- ☒ Göllərə axıdılan çirkab suların miqdarını maksimum azaltmaq
- ☐ Göllərin qurudulmasını mümkün qədər həyata keçirtmək
- ☐ doğru cavab yoxdur

247 Xəzər dənizində su səviyyəsinin dəyişməsində əsas səbəbi hansı amil hesab olunur?

- ☐ Kosmik amillər

- ☐ Antropogen amillər
- ☐ Buxarlanmanın çox olması
- ☒ Akademik M.A. Şilovun – geoloji nəzəriyyə amili
- ☐ Hidroidlim amili

248 Xəzər dənizində qazıma işləri zamanı sutka ərzində dənizə axıdılan çirkab suların həcmi nə qədərdir?

- ☐ 100-150 m³
- ☐ 50-100 m³
- ☒ 40 m³
- ☐ 200-300 m³
- ☐ 150 – 200 m³

249 Xəzər dənizi buxarlanma nəticəsində ildə nə qədər su itirir?

- ☒ 375 km³
- ☐ 1000 km³
- ☐ 150 km³
- ☐ 500 km³
- ☐ 800 km³

250 Təbii rekreasiya ərazilərinə nələr aid edilir?

- ☒ yaşıllıq zonaları,qoruqlar,milli parklar
- ☐ mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- ☐ çay sahilləri,çimərliklər, mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- ☐ dəniz,göl sahilləri
- ☐ meşə örtüyü,müalicəvi palçıq mənbələri

251 Okean suları biokütləsinin neçə mlrd t-u balıqlar və iri dəniz heyvanlarıdır?

- ☒ 3 mlrd t
- ☐ 5 mlrd t
- ☐ 4 mlrd t
- ☐ 1,5 mlrd t
- ☐ 2 mlrd t

252 Dünya okeanının təbii ehtiyatları neçə mlrd əhalini qida ilə təmin edə bilər?]

- ☐ 10 mlrd]
- ☐ 25-40 mlrd
- ☐ 40-60 mlrd
- ☒ 30-50 mlrd
- ☐ 15-20 mlrd

253 Hazırda dünyada içməli su ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 25.000 m³
- ☐ 15.000 m³
- ☐ 10.000 m³
- ☐ 8000 m³
- ☒ 20.000 m³

254 hal-hazırda dünyada neçə növ faydalı qazıntı və neçə növ qiymətli daşlar mövcuddur?

- ☐ 200; 280
- ☐ 80; 100
- ☐ 150; 250
- ☐ 100; 150
- ☒ 250; 200

255 Təbii resursların iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ☐ ətraf mühitə təsiri, potensial problemlərin üzə çıxarılması, keyfiyyət amili və s.
- ☒ hasilatın, emalın dəyəri, kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi və s.
- ☐ tənzimləmə mexanizmi, iqtisadi-ekoloji səmərəliliyi, ekstensiv inkişaf və s.
- ☐ cəmiyyətin iqtisadi, sosial-ekoloji maraqları, texnoloji layihələrin hazırlanması, ekologiyalaşdırılmış iqtisadiyyat və s.
- ☐ istehsal, istehlak, texnologiya, insanların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyələri və s.

256 Faydalı qazıntı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ ətraf mühitdə baş verən dəyişmələr (torpaq və bitki degradasiyası)
- ☐ tədrici landşaft dəyişiklikləri (seysmik aktivləşmə və s.)
- ☐ təbii-texniki şəraitin, hidroloji rejimin və tektonik rejimin pozulması
- ☐ otlaq və çəmənliklər, meşə və kolluqlar əkin sahələri.
- ☒ təbii şəraitdə əmələ gələn mineral və süxurlar (cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin edən)

257 Okean sularında neçə mlrd. ton biokütlə vardır?

- ☐ 10 mlrd t
- ☐ 40 mlrd t
- ☐ 20 mlrd t
- ☐ 50 mlrd t
- ☒ 30 mlrd t

258 İnsanların yaşaması və həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdən biri deyil?

- ☐ torpaqlardan səmərəli istifadə və onların təkrar istehsal dövriyyəsinə qaytarılması
- ☐ respublikada məhv olmaqda olan bitki və heyvan növlərinin qorunması və artırılması
- ☐ su itkisini azaltmaq və sulardan səmərəli istifadəyə keçmək
- ☒ doğru cavab yoxdur
- ☐ mövcud olan təbii resursların mənimsənilməsi və təkrar

259 Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- ☐ Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- ☐ Runov T.Q., Boekova İ.N., Nefedoza T.Q.
- ☐ Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- ☐ Reymers N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- ☒ Qerasimov İ.P., Sauşkin Y.T., Mints A.M.

260 Təbii ehtiyatların maddi tərkibi nədən asılıdır?

- ☐ təbii varlığın istifadəsinin texniki imkanından
- ☐ təbii ehtiyatların xassələrinin öyrənilmə səviyyəsindən
- ☐ təbii ehtiyatlardan istifadənin iqtisadi səmərəsindən
- ☒ məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsindən və cəmiyyətin təbiət haqqında elmi biliyindən
- ☐ təbii komplekslərin daxili və ərəzi əlaqələrindən

261 Təbii ehtiyatlar istifadə formasına görə neçə qrupa ayrılır?

- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 2
- ☐ 6

☐ 5

262 Boş süxur nəyə deyilir?

- ☐ əvəz edilən və əvəzi olmayan sərvətlər
- ☐ müalicəvi palçıq mənbələri
- ☐ hələlik antropogen təsirə az məruz qalan sahələr
- ☒ faydalı qazıntıyı örtən və onun daxilində qat və damar şəklində olan sahələr.
- ☐ çoxillik əkmə sahələrindən yuyulan torpaqlar

263 Faydalı qazıntı yatağı nəyə deyilir?

- ☒ yer təbəqəsinin müxtəlif hissələrində təbii halda toplanmış faydalı qazıntılar
- ☐ antropogen təsir ilə əlaqədar olaraq ətraf mühitin çirklənmiş sahələri
- ☐ filizlərin zənginləşdirilməsində istifadəsində iştirak edən zərərli komponentlər
- ☐ istifadədə olan torpaqların aqro-texniki üsullarla becərilmiş sahələri.
- ☐ rütubət tutumundan asılı olmayaraq torpağın dərin şumlanmış hissələri

264 Sənaye kondisiyası dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ sənayenin mineral xammala olan tələbatı
- ☐ kəşfiyyat zamanı faydalı qazıntı yataqlarının sənaye əhəmiyyətli qrupları
- ☐ xammal bazasının ölkə üzrə ehtiyatı
- ☐ yeni yataqların mənisənilməsi, ümumi geoloji ehtiyatların kəşf olunub istehsal astanasında dayanması, istehsalın mürəkkəbliyi.
- ☒ mineral xammalın minimal ehtiyatı, faydalı və zərərli komponentlərin istismara xələl gətirməyən miqdarı

265 Mineral reursların istehlakı hər il neçə % artır?

- ☐ 1%
- ☐ 3%
- ☐ 2%
- ☒ 5%
- ☐ 4%

266 Yanacaq faydalı qazıntılar əsasən hansı sahələrdə cəmlənmişlər?

- ☐ platformaların qədim kristallik qalxanlarında
- ☒ qədim platformaların kənar və daxili əyilmələri sahələrində

- ☐ geosinklinal-orogen qurşaqlarda
- ☐ şimal yarımkürəsində.
- ☐ müxtəlif tektonik zonalarda

267 Dünya kömür ehtiyatı və istifadəsi neçənci ildən öyrənilib?

- ☐ 1900
- ☐ 1914
- ☐ 1910
- ☐ 1932
- ☒ 1924

268 Dünyanın geoloji kömür ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 10 trln t – 17 trln. t
- ☐ 17,2 trln t – 22 trln. t
- ☒ 14,8 trln t – 30 trln. t
- ☐ 5,2 trln t – 7 trln. t
- ☐ 8 trln t -10 trln. t

269 Kömür ehtiyatının neçə %-dən çoxu şimal yarımkürəsində cəmlənmişdir?

- ☐ 70%-dən çox
- ☐ 85%-dən çox
- ☐ 35%-dən çox
- ☐ 50%-dən çox
- ☒ 90%-dən çox

270 Müasir dövrdə təbii şəraitin sürətlə dəyişməsinin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

- ☒ təbii şərait imkanlarını elmi cəhətcə əsaslandırmaq və təbii müvazinəti gözləmək lazımdır
- ☐ təbii ehtiyatların cəmlənməsi, keyfiyyət tərkibi, məhsul hasilatına çəkilən xərclər və s. hesablanmalıdır
- ☐ təbii ehtiyatları təsərrüfata yararlıq cəhətdən qiymətləndirmək lazımdır
- ☐ təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan effektdə görə qiymətləndirilmə aparılmalıdır.
- ☐ nəqliyyat şəraiti, ətraf mühitin mühafizəsi imkanları, xeyirli istehlak xüsusiyyətləri və s. nəzərə alınmalıdır

271 Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır
- ☐ təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vaxt
- ☐ təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
- ☐ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
- ☒ təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir

272 Təbii resursların rentə metodu necə aparılır?

- ☐ təbii resursların istifadəsinə çəkilən xərclərə görə aparılır
- ☒ ayrıca təbii resurslardan alınan effektdə görə qiymətləndirilir
- ☐ təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan xeyirə görə qiymətləndirilir
- ☐ təbii resursların istifadə olunma xüsusiyyətlərinə görə qiymətləndirilir.
- ☐ təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vəsaitə görə aparılır

273 Dəniz və okeanların dibindən hər il neçə mln. ton neft çıxarılır?

- ☐ 200mln.ton
- ☒ 700mln.ton
- ☐ 400mln.ton
- ☐ 300mln.ton
- ☐ 150 mln.ton

274 Uranın potensial ehtiyatı dünya üzrə nə qədərdir?

- ☐ 4 mln.t
- ☐ 8mln.t
- ☐ 6 mln.t
- ☐ 12mln.t
- ☒ 10mln.t

275 Bəcərilən torpaq sahələri ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- ☐ 7%
- ☐ 9%
- ☐ 8%
- ☒ 11%
- ☐ 10%

276 Təbii otlaq və çəmənlik sahələrinə görə hansı ölkə üstünlük təşkil edir?

- ☒ Avstraliya
- ☐ ABŞ
- ☐ Misir
- ☐ ÇXR
- ☐ Hindistan

277 Təbii resurslar nəyə deyilir?

- ☐ ətraf mühitin xassələrinin məcmusudur
- ☒ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi üçün istifadə olunan təbii elementlərdir
- ☐ qeyri-maddi istehsal sahələrində zəruri olan komponentlərdir
- ☐ cəmiyyətlə təbiəti əlaqələndirən amillərdir.
- ☐ insanın həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdir

278 Geoloq alimlərin hesablamalarına görə,neft-qaz yataqları dünyanın neçə mln.kv.km-ni tutur?

- ☐ 40 mln kv.km.
- ☐ 62mln.kv.km
- ☐ 50 mln.kv.km.
- ☐ 83mln.kv.km
- ☒ 77mln.kv.km

279 Nəhəng neft hövzələrinin hər birində neft ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 50 mln. ton
- ☐ 100 mln. ton
- ☐ 80 mln. ton
- ☐ 450 mln. ton
- ☒ 500 mln. ton

280 Səhralar sünyanın neçə mln. kv.km. sahəsini tutur?

- ☐ 4 mln.kv.km.
- ☐ 6mln.kv.km
- ☐ 5mln.kv.km
- ☒ 8mln.kv.km

☐ 7mln.kv.km

281 Su resurslarının cəmi neçə faizi içmək üçün yararlıdır?

- ☐ təqribən 1%-i
☒ təqribən 3%-i
☐ təqribən 12%-i
☐ təqribən 5%-i
☐ təqribən 4%-i

282 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatı neçə mln.kub km-dir?

- ☐ 1124 mln.kub km.
☐ 1015 mln.kub km.
☐ 1418 mln kub km
☒ 1386 mln.kub km
☐ 1271 mln.kub km

283 Ümumi su ehtiyatının neçə %-I Dünya okeanının duzlu sularının payına düşür?

- ☐ 70%
☒ 96,4%
☐ 81,2%
☐ 59,3%
☐ 68%

284 Dünyada suyun əsas istehlakçısı hansı sahədir?

- ☐ sənaye sahələri
☐ mənzil-kommunal təsərrüfatı
☐ məişət təsərrüfatı
☒ kənd təsərrüfatı
☐ meşə təsərrüfatları

285 Bioloji ehtiyatlar baxımından dünyada nə qədər bitki;agac və kol növləri məlumdur?

- ☐ 100 mindən çox;10 mindən artıq
☐ 300 mindən çox;25 mindən artıq

- ☐ 200 mindən çox;20 mindən artıq
- ☒ 500 mindən çox;30 mindən artıq
- ☐ 400 mindən çox;28 mindən artıq

286 Şimal meşə qurşağının ən böyük meşə sahələri hansı ölkələrin ərazisindədir?

- ☐ Afrika.Nepal,Haiti
- ☒ RF,Kanada,ABŞ
- ☐ Zair,Hindistan,Venesuela
- ☐ ÇXR,Yaponiya,Vyetnam
- ☐ Fransa,İtaliya,Niderland

287 Mintsə görə maddi istehsal ehtiyatlarına nələr aiddir?

- ☒ sənaye və kənd təsərrüfatında istifadə olunan ehtiyatlar
- ☐ idman, istirahət, müalicə və s. istifadə olunan ehtiyatlar
- ☐ əhalinin həyat vasitələri kimi istifadə etdiyi ehtiyatlar
- ☐ atom enerjisi və planetar enerji mənbələri.
- ☐ bitki və fauna ehtiyatları

288 Müxtəlif məqsədli istifadə olunan ehtiyatlarda rəqabət xassəli hansı sahələri (sahəni) göstərmək olar?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ əkin sahələrini
- ☐ kommunal-təsərrüfat sahəsini
- ☐ ixtisaslaşdırılmış sahələr
- ☐ geoloji-kəşfiyyat sahələrini

289 Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☒ coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- ☐ günəş, geotermal, külək və s. enerjisi
- ☐ xammal və enerji bazası, təbii komponentlər
- ☐ təbii resurslar bolluğu, əhalinin əmək vərdişi, dəniz dalğalarının enerjisi və s.
- ☐ aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar

290 Faydalı qazıntıların istismarı və emalı zamanı ətrafa milyonlarla ton bərk tullantı atılmasına baxmayaraq,onların yalnız neçə %-i istifadə olunur?

- ☐ 4-5%
- ☒ 10-12%
- ☐ 7-8%
- ☐ 18-20%
- ☐ 14-16%

291 Birbaşa istifadə oluna bilən alternativ enerji mənbələri hansılardır?

- ☐ dağ süxurlarının daxili istiliyi
- ☐ neft
- ☐ uran
- ☒ yeraltı isti su və ya buxar-su qarışığı
- ☐ qaz

292 Otlaq və çəmənliklər ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- ☐ 10%
- ☐ 18%
- ☐ 15%
- ☒ 24%
- ☐ 22%

293 Dünya torpaq fondunun ümumi sahəsini göstərin:

- ☒ 14,9 mlrd.ha
- ☐ 20 mlrd.ha
- ☐ 17,1 mlrd.ha
- ☐ 15,1mlrd.ha
- ☐ 12,3mlrd.ha

294 Hansı ölkələr daha çox becərilən torpaq sahələrinə malikdir?

- ☐ Afrika,Braziliya,Yaponiya,Qatar
- ☐ Niderland,Monqolustan,Misir,Əlcəzair
- ☐ Avstraliya,Türkmənistan,Anqola
- ☐ Fransa,Norveç,Sinqapur,belçika və s.
- ☒ ABŞ,Hindistan,RF,ÇXR,Kanada və s.

295 Dünya ölkələri arasında daha çox kömür ehtiyatına malikdir ?

- ☐ Cənubi Koliforniya,Meksika və İran körfəzi ölkələri
- ☒ MDB ölkələri ,ABŞ,ÇXR
- ☐ CAR,/Niger,Braziliya
- ☐ Avstraliya,Yaponiya,İslandiya
- ☐ Kanada,Namibiya

296 Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?

- ☐ 8%
- ☐ 15%
- ☐ 10%
- ☐ 25%
- ☒ 20%

297 Dünyanın nəhəng qaz hövzələrində ümumi ehtiyatın neçə faizi cəmlənmişdir?

- ☐ 60%
- ☐ 80%
- ☒ 70%
- ☐ 85%
- ☐ 90%

298 Potensial sərvətlər dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ tərkibi mürəkkəb olmayan, eyni tərkibli sərvətlərdir
- ☐ cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində insanı əmək və istehsal prosesinə cəlb edən sərvətlərdir
- ☐ çoxməqsədli istifadə xarakterinə malik ehtiyatlardır
- ☒ hazırda istifadə olunmayan yaxud cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlərdir.
- ☐ təkrar emaldan keçən resurslardır

299 İqtisadi resurs nəyə deyilir?

- ☐ ətraf mühitin keyfiyyət normatividir
- ☐ tullantıların əmələ gəlməsinin texniki azaldılmasıdır
- ☐ məhsulun və enerjinin istehsal üsuludur
- ☐ təbii ehtiyatlardan və enerjidən səmərəli istifadədir.

☒ istehsalda bir neçə dəfə şəklini dəyişmiş xammaldır

300 Aşağıda təbii ehtiyatlar haqqında məlumat verilmişdir. Bunlardan hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ Təbii şəraitdə əmələ gələn və cəmiyyətin müxtəlif tələblərin təmin etməyə lazım olan mineral və süxurlara faydalı qazıntı deyilir
- ☐ Faydalı qazıntı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələrinə mədən sənayesi
- ☐ Faydalı qazıntını örtən və onun daxilində qat və damar şəkilində olan süxurlara boş süxurlar deyilir
- ☒ Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir
- ☐ Yer qatlarındakı mineral xammalın miqdarına onun ehtiyatı deyilir

301 Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir

- ☐ Günəş və külək enerjisi
- ☒ Hazırda istifadə olunmayan və ya cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlər
- ☐ Karbohidrogenlər
- ☐ Balıq ehtiyatları
- ☐ Su ehtiyatları

302 Real ehtiyatlara aid edilən komponentlər hansılardır?

- ☐ Neft, qaz ehtiyatları
- ☐ Dəmir filizi
- ☒ Əmək və istehsal prosesinə cəlb olunanlar
- ☐ İqlim və kosmik resurslar
- ☐ Təbii-resurs potensialı

303 İl ərzində Yer səthinə nə qədər günəş enerjisi daxil olur?

- ☐ $1,24 \times 4^{11}$ kvt.saət
- ☐ $1,37 \times 5^{12}$ kvt.saət
- ☐ $1,37 \times 5^{12}$ kvt.saət
- ☒ $1,56 \times 10^{11}$ kvt.saət
- ☐ $1,12 \times 3^{10}$ kvt.saət

304 Dəniz suyunun başlıca resurslarından biri hansı ehtiyatdır?

- ☐ uran
- ☐ kükürd

- ☐ maqnezium
- ☒ xörək duzu
- ☐ brom

305 Küləyin enerji potensialının neçə faizi texniki istifadəyə tam yararlıdır?

- ☐ 1,1%
- ☐ 0,8%
- ☒ 1,5%
- ☐ 2,3%
- ☐ 3%

306 Məlumatlara görə,neolit inqilabi dövründə yer kürəsində meşələrin ümumi sahəsi nə qədər olmuşdur?

- ☐ 80 mlrd ha
- ☐ 48 mlrd ha
- ☒ 75 mlrd.ha
- ☐ 63 mlrd.ha
- ☐ 50 mlrd.ha

307 Son 10 illiklərdə ətraf mühitə çirkləndiricilərin atılması nəticəsində ozon müdafiə qatı neçə faiz nazıqlaşmışdır?

- ☒ 5%
- ☐ 4%
- ☐ 3%
- ☐ 2%
- ☐ 1%

308 MDB ölkələri içərisində uran istehsalı və ixracına görə hansı dövlət fərqlənir?

- ☐ Ukrayna
- ☐ Azərbaycan
- ☐ Belarus
- ☒ RF (Rusiya)
- ☐ Türkmənistan

309 Havaya atılan zərərli maddələrin həcmi nədən asılıdır?

- ☐ Havanın kimyəvi tərkibindən.
- ☒ çirklənməyə dəyən zərərdən
- ☐ Havanın təzyiqindən.
- ☐ Havada olan tozun həmindən.
- ☐ Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

310 Su hövzələrinin çirklənməsindən çirkab suların həcmi nədən asılıdır?

- ☐ Su sərfi.
- ☐ Yağıntıların miqdarı.
- ☒ su hövzələrinə dəyən zərərdən
- ☐ Suyun kimyəvi tərkibi.
- ☐ Yağıntıların tərkibi.

311 Zərərli maddələrin nisbi nisbi təhlükə əmsalı nəyə təsir edir?

- ☐ Havanın kimyəvi tərkibi.
- ☐ Havada olan tozun həcmi.
- ☐ Havada olan su buxarının həcmi.
- ☐ Havanın təzyiqi.
- ☒ atmosferin çirklənməsindən dəyən zərərə

312 Fəal çirklənmə zolaqları hansı ölçü ilə xarakterizə olunur?

- ☒ 50 h
- ☐ 2 h
- ☐ 10 h
- ☐ 20 h
- ☐ 8 h

313 Qanunpozucu tərəfə qarşı inzibati, məcbureddici tədbirlər sistmi nə adlanır?

- ☐ subsidiyalar
- ☒ sanksiyalar
- ☐ ödənişlər
- ☐ nəzarətlər
- ☐ vergilər

314 Dövlətlərin qarşısında duran ekoloji hüquqi məsuliyyət hansıdır?

- ☐ kəmiyyət və keyfiyyət
- ☒ siyasi və maddi
- ☐ hüquqi və şəxsi
- ☐ ekoloji və texniki
- ☐ maddi və mənəvi

315 Maddi məsuliyyətin formalarına aid deyil:

- ☐ restitusiya
- ☒ subsidiya
- ☐ təminat
- ☐ restorasiya
- ☐ substitusiya

316 Stokolm konfransının əsas məqsədi nədən ibarət idi?

- ☐ əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- ☐ çirkləmə mənbələrinə qarşı sanksiyalar müəyyən etdi
- ☒ ətraf mühitin mühafizəsi haqqında bəyanat qəbul etdi
- ☐ əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- ☐ təbiəti qorumanın hüquqi məsələlərinə baxıldı

317 BMT-nin Baş Asambleyası tərəfindən təsdiq edilmiş və 28 oktyabr 1988-ci ildə çıxarılmış qətnamə necə adlanır?

- ☐ beynəlxalq ekologiya günü]
- ☐ ümumdünya təbiət günü
- ☐ beynəlxalq təşkilatların birliyi
- ☒ ümumdünya təbiət xartiyası
- ☐ beynəlxalq ekologiya xartiyası

318 ətraf mühit məsələsi üzrə BMT-nin konfransı nə vaxt və harada keçirildi?

- ☐ 1965-ci il Osloda
- ☐ 1970-ci il Romada
- ☐ 1978-ci il Berlində
- ☐ 1975-ci il Moskvada

☒ 1972-ci il Stokolmda

319 5 iyun Beynəlxalq ətraf mühitin mühafizəsi günü hansı konfransda elan edilmişdir?

- ☐ Kiotoda
- ☐ Madriddə
- ☒ Stokolmda
- ☐ Berndə
- ☐ Ottavada

320 1973-ci ildə BMT tərəfindən ətraf mühitin qorunması və təbii sərvətlərə münasibət sahəsində qəbul edilmiş proqram nə adlanır?

- ☐ FAO
- ☒ YUNEP
- ☐ YUNESKO
- ☐ VMO
- ☐ VOZ

321 60-cı illərdə global problemlərə aid edilmirdi:

- ☐ su hövzələrinin qorunması
- ☐ əhali artımı
- ☐ aclıq problemi
- ☒ sərhədlərin qorunması
- ☐ ozon təbəqəsinin dağılması]

322 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir?

- ☐ dövlətlərin səlahiyyətindən kənar olan
- ☐ dövlətlərin birgə fəaliyyətinə daxil olan
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan
- ☐ vahid global əməkdaşlığın gətiriciləri
- ☐ hüquqi şəxslərin səlahiyyətlərinə daxil olan

323 Vahid ekoloji məkan hansı zərurətdən yaranmışdır?

- ☐ əhəlinin artan tələbatı
- ☐ təbii resurslar daha çox istismar olunur

- ☒ ətraf mühitin qorunması ümumbəşəri xarakterlidir
- ☐ mühitə müdaxilə həddən artıq çoxdur
- ☐ ətraf mühit qorunması iqtisadiyyatın bir hissəsidir

324 1962-ci ildə BMT-nin XVII Baş Məclisində hansı qətnamə qəbul edildi?

- ☒ ekoloji inkişaf və təbiətin mühafizəsi
- ☐ dövlətlərin birgə fəaliyyəti
- ☐ təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- ☐ dünya okeanının qorunması
- ☐ atmosfer havasının qorunması

325 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir:

- ☐ dövlətin daxili səlahiyyətinə aid olan
- ☐ əhəlinin mənafeyini müdafiə edən
- ☐ dövlətin ümumi mənafeyinə müdafiə edən
- ☐ Dövlətin qüdrətini əks etdirən
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olmayan

326 Ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan kateqoriyaya aid deyil:

- ☐ atmosfer hövzəsi
- ☒ əhəlinin sağlamlıq problemləri
- ☐ yaxın kosmos
- ☐ köçəri heyvan növləri
- ☐ dünya okeanı Antraktida

327 Aktual hesab edilən təhlükəsizlik problemlərindən biri:

- ☐ demoqrafik
- ☐ İstilik
- ☒ ekoloji
- ☐ Sənaye
- ☐ Beynəlxalq

328 ətraf mühitin qorunması üzrə əməkdaşlığın ilk dövrlərində yaranan təşkilat hansıdır?

- ☐ 1960-cı ildə “Ekologiya” təşkilatı
- ☐ 1950-ci ildə Rusiya, Ukrayna təşkilatı
- ☐ 1970-ci ildə Avropa birliyi təşkilatı
- ☐ təşkilat formalaşmamışdır
- ☒ 1968-ci ildə “Roma Klubu” təşkilatı

329 Roma Klubu hansı statusla fəaliyyət göstərmişdir?

- ☐ BMT-nin rəsmi təşkilatı
- ☐ Xalqların koordinasiya edilmiş birlikləri
- ☐ Yerli tənzimləyici qurumlar
- ☒ beynəlxalq qeyri-dövlət təşkilatı
- ☐ İctimai-hüquqi təşkilat

330 əhalinin ekoloji problemlərinin həlli üçün əsas kriteriya hansıdır?

- ☐ problemin ayrılıqda həlli
- ☒ cəmiyyətin birgə səyi nəticəsində təminat
- ☐ problemim qarşısının alınması metodları
- ☐ Elmi-texniki tərəqqi
- ☐ İqtisadiyyatın inkişafı

331 Roma klubu nun əsas məqsədi nədən ibarət olmuşdur?

- ☐ təbiətdə baş verən hadisələri öyrənmək
- ☐ insanların həyat tərzini öyrənmək
- ☐ istehsalat yeni texnika və texnologiyaların tətbiqi
- ☒ insanla təbiət arasındakı qarşılıqlı əlaqəni öyrənmək
- ☐ təbii resursların yerləşməsinə öyrənmək

332 ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bynəlxalq əməkdaşlıq sənəddə öz əksini tapır?

- ☐ Kioto protokolunda
- ☐ Roma bəyannaməsində
- ☐ Helsinki konfransında
- ☐ Hüquqi sənədlərdə
- ☒ Stokolm bəyannaməsində

333 YUNESKO-nun təbiətin qorunması sahəsində fəaliyyət istiqamətidir:

- ☐ təbii ehtiyatlardan səmərəli və kompleks istifadəsi
- ☒ təbiət abidələrinin uçotu və mühafizəsinin təşkili
- ☐ təbii ehtiyatların rentabellik məsələsi
- ☐ müvafiq siyasətin həyata keçirilməsi
- ☐ dünyada tullantısız və aztullantılı istehsalları yaratmaq

334 BMT-nin ətraf mühitin mühafizəsi nizamnaməsinin məqsəd və vəzifələrinə aid edilmir:

- ☒ dünya sərvətlərinin mənimsənilməsi
- ☐ əhəlinin yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsi
- ☐ insan hüquqlarının qorunması
- ☐ sosial və iqtisadi problemlərin həlli
- ☐ sağlamlığın qorunması

335 1948-ci ildə yaranmış və qərargahı Parisdə yerləşən təşkilat hansıdır?

- ☐ FAO
- ☐ VOZ
- ☐ VMO
- ☒ YUNESKO
- ☐ YUNEP

336 YUNEP-in idarəçilik şurasının səlahiyyətlərinə aid deyil:

- ☐ beynəlxalq əməkdaşlığa yardım
- ☐ təbiəti mühafizə proqramlarına rəhbərlik
- ☐ müvafiq siyasətin həyata keçirilməsinə tövsiyyələr vermək
- ☐ ətraf mühit haqqında informasiyaların beynəlxalq aləmə çatdırılması
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərdə idarəçilik orqanlarının təşkili

337 YUNEP-in səlahiyyətlərinə daxil deyil:

- ☐ ətraf mühitin mühafizəsinə monitoring
- ☐ global informasiya şəbəkəsinə
- ☒ ekoloji zərərin pulla ifadəsi
- ☐ çay hövzələrinə birgə istifadəyə nəzarət

- ☐ zəhərləyici kimyəvi maddələrin qeydiyyatı

338 YUNESKO hansı proqram həyata keçirir?

- ☐ əhali və istehsal
☐ istehsal və istehlak
☒ insan və biosfer
☐ beynəlxalq təhsil problemi
☐ atmosferdə baş verən proseslər

339 MAB adlanan, 100-dən artıq dövlətin iştirak etdiyi müxtəlif istiqamətli proqram nə vaxt yaranıb və necə adlanır?

- ☐ 1960-cı ildə “Rütubətli tropika”
☒ 1970-ci ildə “İnsan və hidrosfera”
☐ 1965-ci ildə “Hidroloji onillik”
☐ 1975-ci ildə “Ekoloji təhlükəsizlik”
☐ 1972-ci ildə “Ətraf mühit və sağlamlıq”

340 Tropik və subtropik ekosistemlərinin ekologiyasına insanların əmək fəaliyyətinin təsiri hansı proqramın tərkib hissəsidir?

- ☐ insan və ətraf mühit
☐ hidroloji proqram
☐ demoqrafik partlayış
☒ insan və hidrosfera
☐ tədqiqat proqram

341 Bir qəzada həlak olmuş insanların sayı ilə bu qəzanın ehtimalı arasındakı nisbəti riskin hansı kateqoriyasıdır?

- ☐ Fərdi risk
☐ Məqbul risk
☒ Sosial risk
☐ Ekoloji risk
☐ Sıfır və məqbul risk

342 Faktiki və mümkün ola bilən sosial və iqtisadi zərər ekoloji riskin hansı göstəricisidir?

- ☒ İtki göstəricisidir
☐ Sosial – iqtisadi ziyan göstəricisidir

- ☐ Sosial zərər göstəricisidir
- ☐ Ekoloji ziyan göstəricisidir
- ☐ İqtisadi ziyan göstəricisidir

343 Aşağıdakı ifadələrdən hansı ekoloji riskin əsas kəmiyyət göstəricilərinə aid deyil?

- ☐ İtki termini
- ☐ Sosial-iqtisadi ziyan
- ☐ Sosial zərər
- ☒ Ətraf mühitin qorunması
- ☐ İqtisadi ziyan

344 Ekoloji riskin göstəricisinə daxil deyil:

- ☐ itkinin miqdarı
- ☐ itkinin miqdarının qeyri-müəyyənliyi
- ☐ təhlükəli amillərin yaranması ehtimalı
- ☒ itkinin kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri
- ☐ itkinin yaranması ehtimalının qeyri-müəyyənliyi

345 Müəssisədə istifadə olunan resurslar və onların ətraf mühitə təsiri hansı texniki-normativ sənəddə göstərilir?

- ☐ şəhər pasportunda
- ☐ avadanlıqların pasportunda
- ☐ vətəndaş pasportunda
- ☐ dəzgahların pasportunda
- ☒ ekoloji pasportunda

346 Qabaqcadan qarşısı alınə bilməyən ekoloji hadisələrin əmələ gəlməsi necə adlanır?

- ☒ ekoloji risk
- ☐ sosial risk
- ☐ iqtisadi risk
- ☐ maddi risk
- ☐ əmək riski

347 Quru mexaniki toztutucularda tozların çökməsi hansı prinsiplərə əsaslanan toztutucularda təmizlənilir?

- ☐ mərkəzdənqaçma, fırlanma, irəliləmə
- ☒ qravitasiya, mərkəzdənqaçma, ətalət
- ☐ qrvitasiya, ağırlıq, yerdəyişmə
- ☐ fırlanma, rəqs etmə, itələmə
- ☐ qravitasiya, rəqsetmə, fırlanma

348 Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı metodla təmizlənir?

- ☐ termiki metodla
- ☐ fiziki metodla
- ☒ kimyəvi metodlarla
- ☐ mexaniki metodla
- ☐ piroliz metodu ilə

349 Avtomobilin tullantısı olan işlənmiş qazların tərkibindəki N_2O və CO qaz-la-rının günəş şüalarının təsiri ilə fotokimyəvi reaksiyaya daxil olması nəticə-sində hansı növ smog hadisəsi yaranır?

- ☐ qələvi smog
- ☒ fotokimyəvi smog
- ☐ adi smog
- ☐ tosgen smogu
- ☐ turşulu smog

350 Sənayə şəhərlərində yer səthindən 200-300 m hündürlükdə tempratur inver-siya-sının yaranması nəticəsində hansı növ smog yaranır?

- ☐ fotokimyəvi smog
- ☒ adi smog
- ☐ Los-Anceles smogu
- ☐ tosgen smogu
- ☐ London smogu

351 Bütün sənayə şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir?

- ☒ smog hadisəsi
- ☐ işıqlanma hadisəsi
- ☐ buzlaşma hadisəsi
- ☐ yanğın hadisəsi
- ☐ buxarlanma hadisəsi

352 Atmosferi çirkləndirən ikinci dərəcəli tullantılar hansı proseslər nəticəsində törənən maddələrdir?

- ☐ kimyəvi-akustik proseslərdən
- ☒ fiziki-kimyəvi proseslərdən
- ☐ optik-akustik proseslərdən
- ☐ mexaniki-kimyəvi proseslərdən
- ☐ fotokimyəvi-mexaniki proseslərdən

353 Oksigen atmosfer havasının necə faizini təşkil edir?

- ☐ 23,5%-ni
- ☒ 20,95%-ni
- ☐ 18,9%-ni
- ☐ 17,3%-ni
- ☐ 70,0,5%-ni

354 Temperaturun dəyişməsinə görə atmosfer neçə təbəqəyə bölünür?

- ☐ ozonosfer, hidrosfer, aerosfer, biosfer, termosfer
- ☐ noosfer, biosfer, mezosfer, troposfer, ionosfer
- ☒ trorosfer, strotosfer, mezosfer, termosfer, ekzosfer
- ☐ troposfer, ekzosfer, ionosfer, noosfer, biosfer
- ☐ stratosfer, ozonosfer, ekzosfer, biosfer, noosfer

355 Sabit şəkildə atmosfer havasının tərkib hissəsini əsasən hansı qazlar təşkil edir?

- ☐ Fe, Al, Zn, Hg, Co₂, CO, NO₂ və s.
- ☐ H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Cl, Ar və s.
- ☐ O₃, SO₃, H₂, CO, NO_x, CO₂ və s.
- ☐ NO, Cl₂, C_xH_x, CO₂, He, Ar, O₂ və s.
- ☒ N₂, O₂, CO₂, NO₂, Cr₂, He, Ar və s.

356 Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir?

- ☐ bioloji, fiziki, mexaniki təmizləmə üsullarından
- ☐ termiki, bioloji çökdürmə təmizləmə üsullarından
- ☒ absorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə üsullarından
- ☐ mexaniki, bioloji yandırma təmizləmə üsullarından

☐ yandırma, buxarlandırma, bioloji təmizləmə üsullarından

357 Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarından ibarət olan müəyyən qalın-lıqlı təbəqə necə adlanır?

- ☒ atmosfer adlanır
- ☐ ozonosfer adlanır
- ☐ hidrosfer adlanır
- ☐ biosfer adlanır
- ☐ litosfer adlanır

358 Azot atmosfer havasının neçə faizini təşkil edir?

- ☐ 70- 72%-ni
- ☐ 75- 77%-ni
- ☐ 58- 60%-ni
- ☒ 78- 80%-ni
- ☐ 70- 72%-ni

359 Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı orqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə billə-cək miqdarda olmasına nə deyilir?

- ☐ litosfer çirklənməsi deyilir
- ☐ suyun çirklənməsi deyilir
- ☒ atmosfer çirklənməsi deyilir
- ☐ suyun çirklənməsi deyilir
- ☐ ozon qatının çirklənməsi deyilir

360 Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır?

- ☐ qələvili çirklənmə adlanır
- ☐ turşulu çirklənmə adlanır
- ☒ aerosol çirklənmə adlanır
- ☐ duzlu çirklənmə adlanır
- ☐ buxarlı çirklənmə adlanır

361 Hansı müəssisələr atmosferi aeroxolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur?

- ☐ kimya müəssisələri

- ☒ metallurgiya müəssisələri
- ☐ neft emalı müəssisələri
- ☐ yeyinti müəssisələri
- ☐ elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr

362 Atmosferi çirkləndirən aerosollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur?

- ☒ qurğuşunlu birləşmə
- ☐ karbonlu birləşmə
- ☐ azotlu birləşmə
- ☐ kükürlü birləşmə
- ☐ natriumlu birləşmə

363 Atmosfer çirkləndiricilərini neçə qrupa ayırırlar?

- ☐ tozlu və aerosollu çirkləndiricilər
- ☐ birinci və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
- ☐ turşulu və qələvili çirkləndiricilər
- ☐ qumlu və tozlu çirkləndiricilər
- ☒ ilkin və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər

364 Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq-la hansı növ smogun əmələ gəlməsinin qarşısını almaq olar?

- ☐ qələvi smog
- ☐ tosgenli smog
- ☐ adi smog
- ☒ fotokimyəvi smog
- ☐ turşulu smog

365 Ozon ilk dəfə kim tərəfindən kəşf edilmişdir?

- ☐ Landau tərəfindən
- ☒ Marum tərəfindən
- ☐ Darwin tərəfindən
- ☐ Faradey tərəfindən
- ☐ Lomonosov tərəfindən

366 Tərkibində karbohidrogenlər olan tullantı qazları katalitik təmizləmə üsulu ilə təmizləyən zaman hansı katalizatorlardan istifadə edilir?

- ☐ rezin, kauçuk və plastmasdan
- ☐ kömür, gil və metallardan
- ☒ metal, yarımkəçirici və duzlardan
- ☐ şüşə, qum və kömürdən
- ☐ ağac, azbest və pambıqdan

367 Hal-hazırda avtomobil nəqliyyatından atmosfərə ötürülən zəhərli qazların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ benzin yanacağını dizel yanacağı ilə əvəz etmək
- ☐ avtomobillərin saz işləməsini təmin etmək
- ☒ avtomobillərin sayını artırmaq
- ☐ neytralizatorlardan istifadə etmək
- ☐ maye yanacaqdan qaz yanacağına keçmək

368 Tullantı qazların fiziki üsulla təmizlənməsində "filtrdə qazın tutulması" toztutucularından hansı halda olan tozlar tutulur?

- ☐ aerosol halında olan
- ☒ dispers halda olan
- ☐ oksidləşmiş halda olan
- ☐ həllolmuş şəkildə olan
- ☐ buxar halında olan

369 Böyük həcmdə olan tullantı qazları toz və yağ dumanlarında təmizləmək üçün hansı toztutuculardan istifadə olunur?

- ☒ elektrik filtrlı toztutucularından
- ☐ nimçəli toztutuculardan
- ☐ taxma məsaməli toztutucularından
- ☐ mexaniki toztutucularından
- ☐ yağ tutucularından

370 Tullantı qazların tərkibində olan faydalı qarışıqları ayırmaq üçün hansı kimyəvi təmizləmə üsulundan istifadə edilir?

- ☐ adsorbsiya üsulundan
- ☐ qravtasiya üsulundan
- ☐ termiki üsuldan
- ☒ katalik təmizləmə üsulundan
- ☐ absorbsiya üsulundan

371 Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərirlər?

- ☐ Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri
- ☐ Ca birləşmələri və ODM
- ☐ Na birləşmələri və neft məhsulları
- ☐ ammoniyak və karbon birləşmələri
- ☒ xlor-flüon üzvi birləşmələri və ODM

372 Hansı üsul ilə tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiy getmir, zəhərli qazlar müxtəlif yollarla tutulur?

- ☐ optik üsulla təmizləmədə
- ☐ kimyəvi üsulla təmizləmədə
- ☒ fiziki üsulla təmizləmədə
- ☐ rezonans üsulu ilə təmizləmədə
- ☐ elektrokimyəvi üsulla təmizləmədə

373 Tullantı qazları zəhərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir

- ☐ fırlanma qurğularından
- ☒ toztutucu qurğulardan
- ☐ qaztəmizləyici qurğulardan
- ☐ elektromaqnit qurğularından
- ☐ elektrik qurğularından

374 Neçənci ildə Azərbaycan ozondağıdıcı maddələrin istifadəsindən mərhələlər üzrə çıxarılmasına dair Vyana konvensiyasını, Monreal protokolu ratifikasiya etdi.

- ☒ 1996-cı ildə
- ☐ 1995-ci ildə
- ☐ 1998-ci ildə
- ☐ 1999-cu ildə
- ☐ 1993-cü ildə

375 Atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq məqsədilə iri sənayə şəhərlərində bir sıra tədbirlər həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ sənaye istehsal tullantılarının yeni texnoloji proseslərin tətbiqi
- ☒ iri sənaye müəssisələrinin tikilməsi
- ☐ sirləndirici müəssisələrin təbii şəraiti nəzərə alaraq şəhər ətrafında yerləşdirilməsi

- ☐ çirkləndiricilərin neytrallaşdırılması və zərərsizləşdirilməsi
- ☐ atmosfərə buraxılan sirləndiricilərin ümumi miqdarının azaldılması

376 Neçənci ildə və harada 56 ölkənin hökumətləri ozon qatını dağıdan xlor-flüor üzvi birləşmələrin və digər ozan dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında protokol imzaladılar?

- ☐ 1900-cu ildə, Londonda
- ☐ 1950-ci ildə, Parisdə
- ☐ 1995-ci ildə Moskvada
- ☐ 2000-ci ildə Berlində
- ☒ 1987-ci ildə, Monrealda

377 Qaz halda olan sənaye tullantılarını təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə olunur?

- ☐ mexaniki və kimyəvi üsullardan
- ☐ elektrik və elektromexanik üsullardan
- ☒ fiziki və kimyəvi üsullardan
- ☐ fiziki və optik üsullardan
- ☐ avsorbsiya və adsorbsiya üsullarından

378 Hansı təbəqə günəşin ultrabənövşəyi radiasiyasının böyük bir qismini udaraq, yer kürəsində canlı orqanizmləri radiasiyanın məhvəedici təsirinədən qoruyur?

- ☐ troposfer təbəqəsi
- ☐ kosmik təbəqə
- ☐ mezosfer təbəqəsi
- ☐ bulud təbəqəsi
- ☒ ozon təbəqəsi

379 Atmosferi çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır?

- ☐ əkinçilik, məişət, nəqliyyat təsərrüfatları
- ☐ dəmir yolu, quşçuluq, tikinti təsərrüfatları
- ☐ neftçıxarma sənayesi, dəmir yolu, quşçuluq
- ☒ sənaye müəssisələri, nəqliyyat vasitələri, kənd təsərrüfatları
- ☐ məişət, kommunal, heyvandarlıq təsərrüfatları

380 Tullantı qazların adsorbsiya üsulu ilə təmizləməsində adsorbent olaraq hansı maddələrdən istifadə edilir?

- ☐ dənizdən, qumdan, gildən
- ☒ aktivləşdirilmiş kömürdən, seolitdən, selikageldən
- ☐ kərpicdən, qumdan, pambıqdan
- ☐ gildən, seolitdən, alunitdən
- ☐ daş kömürdən, misdən, azbestdən

381 Qaz və bərk məsaməli maddələrin qarşılıqlı təsiri prinsipinə əsaslanaraq tullantı qazların təmizlənməsi üsulu necə adlanır?

- ☐ ətalət üsulu
- ☐ termiki üsul
- ☒ adsorbsiya üsulu
- ☐ absorbsiya üsulu
- ☐ yandırma üsulu

382 Atmosferdə əsasən necə smeq hadisəsi müşahidə olunur?

- ☐ xlorlu və karbonlu smeq
- ☐ bəxarlı və karbonlu smeq
- ☐ adı və mürəkkəb smeq
- ☒ adı və fotokimyəvi smeq
- ☐ mürəkkəb və sad smeq

383 Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında protokol imzalandı?

- ☐ 2000-ci ildə Stokholunda
- ☐ 1999-cu ildə Vyanada
- ☐ 2002-ci ildə Londonda
- ☐ 2005-ci ildə Parisdə
- ☒ 1997-ci ildə Monrealda

384 Ekoloji audit neçə mərhələdə aparılır?

- ☐ 4
- ☐ 3
- ☐ 6
- ☐ 2
- ☒ 5

385 Ekoloji auditorun vəzifələrinə daxil deyil?

- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- ☒ nəzarət obyekti üçün informasiya modelinin seçilməsi.
- ☐ audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.]
- ☐ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.
- ☐ dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.

386 Aşağıdakılardan hansı ekoloji audit sisteminin funksiyalarına daxil deyil?

- ☐ ekoloji auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən fiziki və hüquqi şəxslərə lisenziyaların verilməsi.
- ☐ ekoloji auditor kadrlarının hazırlanması, onların peşə və ixtisas səviyyələrinin artırılması.
- ☐ ekoloji auditin aparılmasında qanunvericiliyə əməl olunmasını təmin etmək.
- ☒ nəzərdə tutulan fəaliyyəti həyata keçirmək barədə son qərarın qəbulu.
- ☐ ekoloji auditor xidmətinin keçirilməsinin keyfiyyətinə nəzarət.

387 Aşağıdakılardan hansı auditorun vəzifəsinə aid deyil?

- ☐ məlumatların məxvi saxlanması.
- ☐ auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- ☒ Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər etmək.
- ☐ sənədlərin qorunub saxlanması.
- ☐ auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.

388 Aşağıdakılardan hansı düzgün cavabdır?

- ☐ ekoloji auditor ekoloji bazarı tənzimləyən şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji monitorinq həyata keçirən hüquqi şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji prosesi idarə edən şəxsdir.
- ☒ ekoloji auditor mövcud qanunvericiliyə əsasən ekoloji auditor fəaliyyəti göstərmək hüququna malik olan hüquqi və ya fiziki şəxsdir.

389 Ekoloji auditorun hüquqlarına aid deyil?

- ☒ ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.
- ☐ ekoloji audit aparılan obyektlərin ekoloji və maliyyə fəaliyyəti ilə bağlı sənədlərlə tanış olmaq.
- ☐ bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq auditin forma və metodlarının sərbəst müəyyənləşdirmək.
- ☐ sifarişçi lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək.

- ☐ ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.

390 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir.

- ☒ təhsil müəssisələri.
☐ yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
☐ ekoloji banklar.
☐ ekoloji fondlar.
☐ kommersiya bankları.

391 Ekoloji audit hansı sahələrdə aparılır?

- ☐ dövlət idarələri.
☐ regionlar
☐ transmilli korporasiyalar
☒ sosial müdafiə təşkilatları.
☐ bələdiyyələr

392 Auditin qanunvericilik vətəni hansı ölkə hesab olunur?

- ☐ Fransa
☒ B.Britaniya
☐ İspaniya
☐ Portuqaliya
☐ Yaponiya

393 Ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil:

- ☐ zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
☐ proqram məlumatların təklifi.
☐ ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
☐ proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
☒ proqramın planlaşdırılması.

394 Ekoloji menecmentin əsasına aid deyil:

- ☐ ekoloji balans və nəzarət;
☐ ətraf mühitin keyfiyyətinin idarə olunması;

- ☐ ekoloji uçot və audit;
- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☒ ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma;

395 Ekoloji menecment nədir?[Yeni sual]

- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- ☒ təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

396 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- ☒ idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
- ☐ təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- ☐ müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- ☐ təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;

397 Ekoloji menecmentin prinsipləri aşağıdakılardır: Məqsədyönlülük; Təfəkkürə əsaslanma; İqtisadi təhlil; Səmərəlilik; Ardıcılıq.

- ☐ 1, 3, 5;
- ☒ 1, 2, 5;
- ☐ 2, 4, 5;
- ☐ 1, 2, 3.
- ☐ 3, 4, 5;

398 Ekoloji menecment konsepsiyasına aid deyil:

- ☐ ekoloji menecmentin prinsipi;
- ☐ ekoloji menecmentin təşkili;
- ☒ texnoloji, sosial ,innovasiya prosesi;
- ☐ elmin metodologiyası və rolu.
- ☐ ekoloji menecmentin funksional həcmi;

399 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☒ balans, nəzarət, uçot və audit;
- ☐ ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;

400 Ekoloji menecmentin vəzifələri: Müəssisənin yaşıl imicinin yaradılması; Təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili; İstehsalın təkmilləşdirilməsi; Ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili; Ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma

- ☐ 2, 4, 5;
- ☐ 2, 3, 4;
- ☒ 1, 2, 3;
- ☐ 1, 4, 5.
- ☐ 3, 4, 5;

401 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ☐ balanslaşdırma
- ☐ ekoloji öhdəlik;
- ☒ planlaşdırma
- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ ekoloji siyasət;

402 Ekoloji audit hansı ekoloji fəaliyyətlə uyğundur?

- ☒ ekoloji menecmentin bir elementidir
- ☐ ekoloji monitorinqin bir hissəsidir
- ☐ ekoloji ekspertizaya uyğundur
- ☐ məlumatların təhlilidir.
- ☐ proqnozlaşdırma

403 Ekoloji menecment sisteminin elementləri: Fəaliyyətin auditı və nəzarət; Ekoloji siyasət; Fəaliyyətin təşkili və reallaşdırması; Təbiətdən istifadənin planlaşdırılması; Ekoloji subsidiyalar.

- ☐ 1, 2, 3;
- ☒ 2, 3, 4;
- ☐ 3, 4, 5;
- ☐ 1, 3, 5.

☐ 1, 4, 5;

404 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərindən deyil: Ekoloji subsidiyalar; Ekoloji şəraitin monitorinqi; Ekoloji təsir və resursların mövcudluğu; Ekoloji ödənişlər; Ekoloji cərimələr.

☐ 1, 3, 5;

☐ 1, 2, 4;

☐ 3, 4, 5;

☐ 2, 4, 5;

☒ 1, 4, 5.

405 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

☐ təhlükəsizlikdir;

☒ idarəetmədir

☐ yerləşdirmədir

☐ səmərəlilikdir

☐ tullantıların utilizasiyasıdır;

406 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

☐ təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili;

☒ ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili;

☐ ekoloji uyğunluğun təmini;

☐ müəssisənin «yaşıl imicinin» yaradılması.

☐ istehsalın təkmilləşdirilməsi;

407 Ekoloji menecmentdə işçi heyətinin idarə olunması yollarından deyil

☒ işçilərin attestasiyası;

☐ işçilərin motivizasiya edilməsi;

☐ işçilərin məlumatlandırılması;

☐ işçilərin fəvqəladə vəziyyətdə fəaliyyətə hazırlanması.

☐ işçilərin ekoloji maarifləndirilməsi;

408 Menecmentdə ekoloji fəaliyyətin təşkilinə aid deyil:

☐ vəzifə öhdəliklərinin və məsuliyyətin bölgüsü;

- ☐ tələblərin müəyyənləşməsi və daxili sənədləşmənin hazırlanıb tətbiqi;
- ☐ idarəetmə prosedurlarının hazırlanması;
- ☐ xüsusi səlahiyyətli məsul şəxs və bölmələrin müəyyənləşdirilməsi.
- ☒ ekoloji fəaliyyətin planlaşdırılmasına maraqlı tərəf və şəxslərin cəlbə;

409 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərinə daxildir:

- ☐ ekoloji ödənişlər;
- ☐ ekoloji mühitə kompleks təsir;
- ☐ ekoloji yönümlü subsidiyalar;
- ☐ ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma.
- ☒ ekoloji şəraitin monitorinqi, təsir və resursların mövcudluğu;

410 Ekoloji risk konsepsiyası nədir?

- ☐ insanlara təsir edən amilləri öyrənmək
- ☐ layihələrin vaxtında hazırlanması
- ☒ insanlara mənfi təsirin minimuma endirilməsi
- ☐ müsbət konsepsiya yoxdur
- ☐ Tullantıların izn həddinin müəyyən edilməsi

411 Audit haqqında ilk sənət neçənci ildə aşkar edilmişdir?

- ☐ 1755-ci ildə
- ☐ 1050 - ci ildə
- ☐ 1800 – ci ildə
- ☒ 1130 – cu ildə
- ☐ 1330 – cu ildə

412 Auditor sözünün latınca mənası nədir?

- ☐ yoxlayıcı
- ☐ əks etdirən
- ☒ dinləyici
- ☐ məruzəçi
- ☐ izah edən

413 Auditor aşağıdakılardan hansına rəy vermir?

- ☐ əsaslılıq
- ☒ müşahidə
- ☐ qiymətləndirmə
- ☐ ayırma
- ☐ təsnifat

414 Auditor xidməti haqqında AR – nın Qanununda auditor yoxlamasının hansı növləri göstərilir?

- ☐ adi və mürəkkəb
- ☐ uçot və yoxlama
- ☐ müxtəlif xidmətlər
- ☐ növləri yoxdur
- ☒ məcburi və könülü

415 Ekoloji auditin predmetinə aiddir:

- ☐ kommersiya işlərinin təşkili
- ☐ auditor yoxlaması
- ☐ auditor yoxlaması
- ☒ ekoloji siyasətin hazırlanması
- ☐ lisenziyaların verilməsi

416 Ekoloji auditorun xidməti hansı sahələrə ayrılır?

- ☒ müqavilə tələb edən və etməyən
- ☐ audit siyasətinin öyrənilməsi
- ☐ istehsalın səmərəli təşkili
- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili
- ☐ ilkin və yekun xidmətlər

417 1995-ci il iyunun 20-də Azərbaycan Respublikasının hansı qanunu qəbul edilmişdir?

- ☐ 1996-cı il sentyabrın 5- də.
- ☐ 1994-cü il iyunun 10-da.
- ☐ 1995-ci il mayın 4-də
- ☐ 1997-ci il fevralın 28-də.
- ☒ auditor xidməti haqqında

418 İlk dəfə auditi tətbiq edən dövlətlər sırasındadır:

- ☐ Rusiya
- ☐ Fransa
- ☐ Yaponiya
- ☐ Almaniya
- ☒ ABŞ

419 Təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi auditin hansı fəaliyyətinə uyğun deyil:

- ☐ ekoloji siyasətin hazırlanması.
- ☐ təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ☐ təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- ☐ ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ☒ ekoloji auditin predmetinə

420 Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər hansı auditor vəzifəsi ilə uyğundur?

- ☒ auditor vəzifsinə uyğun deyil
- ☐ auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- ☐ auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- ☐ sənədlərin qorunub saxlanması.
- ☐ məlumatların məxvi saxlanması.

421 Auditor xidmətinə aid deyil:

- ☐ daxili audit
- ☐ uyğunluq audit
- ☐ kənar audit
- ☒ könüllü audit
- ☐ məcburi audit

422 Auditor xidmətinə aid deyil:.

- ☐ daxili audit
- ☒ bitkinlik audit
- ☐ kənar audit
- ☐ maliyyə hesabının audit

☐ əməliyyat auditi

423 Eko-iqtisadi,eko-hüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühiti mühafizə sahəsində qanunvericiliyin gözlənilməsi auditin hansı funksiyasına aiddir?

- ☐ ekoloji audit proqramının məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması.
- ☐ istehsal sahələrinin təşkil olunması.
- ☒ ekoloji auditin predmetinə.
- ☐ audit aparən qururun formalaşması
- ☐ sifarişçi ilə müqavilə bağlanması.

424 Nəzarət obyektı üçün informasiya modelinin seçilməsi ekoloji auditin hansı fəaliyyətinə aiddir?

- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- ☒ ekoloji auditorun vəzifəsinə uyğun deyil
- ☐ dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- ☐ audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.
- ☐ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

425 Sifarişçinin lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək auditorun hansı fəaliyyətinə aiddir?

- ☐ auditorun vəzifəsinə
- ☐ auditorun səlahiyyətinə
- ☒ ekoloji auditorun hüquqlarına
- ☐ fəaliyyətə uyğun deyil
- ☐ ekoloji auditorun işinə

426 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir:

- ☐ yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ☐ ekoloji banklar.
- ☐ ekoloji fondlar.
- ☐ kommersiya bankları.
- ☒ səhiyyə müəssisələri

427 Sosial müdafiə təşkilatlarının ekoloji auditdə iştirak etmələrinə yardım göstərən təşkilatlar hansıdır?

- ☐ dövlət idarələri.
- ☐ regionlar

- ☐ transmilli korporasiyalar
- ☒ ekoloji audit aparılmır
- ☐ bələdiyyələr

428 Proqram planlaşdırılması ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil olmasının səbəbi:

- ☐ zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
- ☐ proqram məlumatların təklifi.
- ☐ ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- ☐ proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
- ☒ ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil

429 Təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahədir:

- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- ☒ ekoloji menecmentdir;
- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uqotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

430 Balanslaşdırma ekoloji menecmentin hansı funksiyasına uyğundur?

- ☐ ekoloji marketing;
- ☐ planlaşdırma
- ☐ planlaşdırma
- ☒ funksiyasına uyğun deyil
- ☐ uqot və nəzarət;

431 Balans, nəzarət, uqot və audit hansı funksiyasına aiddir?

- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☒ ekoloji menecmentin əsasıdır;
- ☐ ektrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitoring;

432 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- ☐ ekoloji cəhətdən tam təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili
- ☐ optimal ekoloji-iqtisadi uyğunluğun müəyyən edilməsi
- ☐ bütün sahələrin ekoloji uyğunluğu
- ☐ təbiətə dəyən mənfi antropogen təsirin xəbərdar edilməsi
- ☒ ekoloji-iqtisadi fəaliyyətin maliyyələşməsi

433 Dövlət ekoloji ekspertizası kim tərəfindən maliyyələşir?

- ☒ dövlət büdcəsi və sifarişi
- ☐ sifariş verən müəssisə və bank
- ☐ Dövlət bankı
- ☐ maliyyələşmə aparılmır
- ☐ əhalinin könüllü vəsaiti

434 Aşağıdakı ifadələrdən hansı müəssisənin ekoloji pasportuna aid edilmir?

- ☐ Müəssisədə istifadə olunan texnologiyalar haqda məlumat.
- ☐ İstehsal olunan məhsulun kəmiyyət xarakteri.
- ☐ İstifadə olunan vəsaitlərin keyfiyyət və kəmiyyət xarakteri.
- ☐ İstehsal tullantılarının kəmiyyət və keyfiyyət xarakteri.
- ☒ Həlli vacib olan ekoloji problemlər haqqında məlumat.

435 İctimai ekoloji ekspertiza nədir ?

- ☐ ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış dövlət strukturudur
- ☐ əhalinin özfəaliyyətidir
- ☒ ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış qeyri-dövlət strukturudur
- ☐ ekspertizaya daxil deyildir
- ☐ dövlət qanunlarını icra edən orqandır

436 Sənaye müəssisələrinin ekoloji pasportu nədir?

- ☐ ünvanı göstərən sənəddir
- ☐ tullantıların xarakterini göstərir
- ☒ normativ – texniki sənəddir
- ☐ təbii şəraiti göstərən sənəddir
- ☐ təbii şəraiti göstərən sənəddir

437 Ekoloji audit ilk dəfə hansı ölkədə tətbiq olunmağa başlamışdır?

- ☐ Rusiya
- ☐ Fransa
- ☐ Yaponiya
- ☐ Almaniya
- ☒ ABŞ

438 Ekoloji audit nədir?

- ☒ təbii resurslardan istifadə və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsi və daxil olmaqla təbiətdən istifadəsi tərəfindən ekoloji tələblərin ətraf mühitin mühafizəsi normalarının və qaydalarının gözlənilməsi məqsədilə onların təsərrüfat və digər fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır.
- ☐ antropogen təsir dərəcəsinin yoxlanılmasıdır
- ☐ təbiətdən istifadəçilərin maliyyə fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır
- ☐ çirklənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılmasıdır
- ☐ təbiətdən istifadəyə görə ödənişlərin yerinə yetirilməsinin yoxlanılmasıdır.

439 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji auditin predmetinə aid deyil?

- ☐ ekoloji siyasətin hazırlanması.
- ☐ təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ☐ təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- ☐ ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ☒ təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi.

440 Azərbaycan tranzit çaylarının çirklənmə səbəbləri:

- ☐ qonşu ölkələrdə təmizləyici qurbulardan səmərəli istifadə;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ qonşu ölkələrdə sülardan səmərəsiz istifadə;
- ☒ qonşu ölkələrin sənaye və məişət çirkəbləri;
- ☐ kənd təsərrüfatının inkişafı;

441 Azərbaycan tranzit çaylarının çirklənmə səbəbləri:

- ☒ kənd təsərrüfatının inkişafı;
- ☐ kənd təsərrüfatının inkişafı;
- ☐ qonşu ölkələrdə təmizləyici qurbulardan səmərəli istifadə;]

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ kənd təsərrüfatının inkişafı;

442 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindən deyil:

- ☐ təmizləyici qurğuların azlığı;
- ☐ sənayenin inkişafı;
- ☒ kənd təsərrüfatının inkişafı;
- ☐ şəhərlərin inkişafı;
- ☐ kommunal-məişət çirkəbləri;

443 Araz çayı ən çox çirkləndirir:

- ☐ cıvə və arsenlə;
- ☒ mis və molibdenlə
- ☐ mikroelementlərlə
- ☐ üzvü birləşmələrlə;
- ☐ neft məhsulları ilə;

444 Azərbaycanın dağ meşələrinin qırılmasının yaratdığı mənfi ekoloji nəticələrdən deyil:

- ☐ eroziya
- ☐ yeraltı suların səviyyəsinin aşağı düşməsi ;
- ☐ uçqun
- ☐ sürüşmə
- ☒ doğru cavab yoxdur;

445 Azərbaycan meşələrinə müasir antropogen təsir baş verir :

- ☐ sanitariya kəsilmədən;
- ☐ heyvanların otarılmasından;
- ☐ arıçılığın inkişafından;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☒ turizmin inkişafından;

446 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindəndir:

- ☐ sülardan səmərəli istifadə;

- ☒ su ehtiyatlarından sənayedə səmərəli istifadə;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ istehsalat və məişət suları;
- ☐ təmizləyici qurğuların tətbiqi;

447 Oxçuçayın başlıca çirkləndiriciləri?

- ☐ radioaktiv tullantılar;
- ☐ civə və qurquşun;
- ☒ mis və molibden
- ☐ makroelementlər
- ☐ neft məhsulları;

448 Abşeron göllərinin başlıca çirklənmə mənbələri:

- ☐ ətrafında turizmin inkişafıdır;
- ☐ yüngül sənaye çirkəbləridir;
- ☐ yeyinti sənayesi çirkəbləridir;
- ☐ qara və əlvan metallurqiya sənayesi çirkəbləridir;
- ☒ məişət və neft sənaye çirkəbləridir ;

449 Azərbaycan gillərini daha çox çirkləndirən maddələr:

- ☐ kimyəvi aktiv maddələr;
- ☐ ağır metal ionları;
- ☒ neft məhsulları və üzvü birləşmələr ;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ mikroelementlər və duzlar

450 Su hövzələrinin mühafizəsi yollarından deyil:

- ☐ sudan istifadə haqqının tətbiqi
- ☐ sülardan təkrar istifadə;
- ☐ dövriyyə su sisteminin yaradılması;
- ☒ doğru cavab yoxdur
- ☐ cərimə sanksiyalarının tətbiqi;

451 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəblərindən deyil:

- ☐ çirklənmə
- ☐ şoranlaşma
- ☐ eroziya
- ☒ doğru cavab yoxdur ;
- ☐ sürüşmə

452 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəbləri:

- ☐ eroziya və humusun artması;
- ☐ aşınma və mexaniki tərkibinin dəyişməsi;
- ☐ humus qatının dəyişməsi;
- ☐ deflyasiya və əlverişli su keçirmə;
- ☒ eroziya və şoranlaşma;

453 Torpağın keyfiyyət qiymətləndirilməsi.

- ☐ yeraltı suların səviyyəsinin artması;
- ☒ eroziya və sürüşmə;
- ☐ meşə heyvanlarının çoxalması;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ bitki növlərinin artması;

454 Azərbaycanda meşələrin mühafizə yollarına aid deyil:

- ☒ meşələrin nizamsız qırılması;
- ☐ süni meşələrin salınması;
- ☐ meşə bərpa işləri;
- ☐ yasaqlıq elan olunması;
- ☐ meşələrin qoruq elan edilməsi

455 Torpaq ehtiyatlarının mühafizə yollarından deyil:

- ☐ torpağın bonitet qiymətləndirilməsi;
- ☐ fitomeliorasiya
- ☐ rekultivasiya
- ☒ intensiv istifadə ;
- ☐ torpaq kadastrı

456 Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- ☐ torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə
- ☐ bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
- ☐ torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- ☐ torpağın humus qatının optimallaşmasına;
- ☒ torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;

457 Torpaq ehtiyatlarının mühafizə yollarındandır:

- ☐ Bedləndləşmə
- ☐ Kimyalaşdırma
- ☐ Meliorasiya
- ☐ Torpağın keyfiyyət qiymətləndirilməsi.
- ☐ İrriqasiya

458 Azərbaycanda radioaktiv elementlərlə çirklənmiş torpaq sahələri:

- ☐ Lənkəran ovalığında;
- ☐ Mil-Muğan düzündədir;
- ☐ sənubi şərq Şirvandır;
- ☐ Ceyrançöldədir
- ☒ Abşerondadır

459 Kür çayı daha çox çirkləndirir:

- ☐ radioaktiv tullantılarla;
- ☐ kimyəvi aktiv maddələrlə;
- ☐ səthi aktiv maddələrlə;
- ☐ suvarmadan qayıdan sularla;
- ☒ neft məhsulları və üzvü birləşmələrlə;

460 Azərbaycanda təbii komplekslərin mühafizə üçün yaradılması zəruridir:

- ☐ ovçuluq təsərrüfatlarının;
- ☐ qoruqların
- ☒ xüsusi mühafizə olunan ərazilər;
- ☐ milli parkların;

☐ yasaqlıqların

461 Azərbaycanda bitki örtüyünün yayılma qanunauyğunluğu asılıdır:

- ☐ ərazinin mənimsənilmə səviyyəsindən;
- ☐ yağıntıdan
- ☐ temperaturdan
- ☒ relyef və iqlimdən;
- ☐ relyefdən

462 Ekoloji sığortanın əsas məqsədi:

- ☐ müəssisələrə, insanlara və ətraf mühitə dəymiş zərəri ödəmək
- ☐ insanları maddi maraqlandırmaq, qurğuların işləməsini təmin etmək
- ☐ müəssisəni vergidən azad etmək, sığortanın dəyərini ödəmək
- ☒ müəssisəni vergidən azad etmək, dəymiş zərəri ödəmək
- ☐ insanların istirahətini təşkil etmək, qurğuları təkmiləşdirmək

463 Qeyri-mərkəzləşdirilmiş ekoloji sığorta fondunun maliyyə mənbələri:

- ☐ əmək birlikləri və idarələrdir
- ☒ maddi istehsal sahələrinin müəssisə və birlikləridir
- ☐ dövlət və Milli Məclisdir
- ☐ ali təhsil müəssisələri və məktəblərdir
- ☐ hərbi və nəqliyyatdır

464 Ekoloji sığorta hansı əsaslarla keçirilir?

- ☐ gizli və açıq
- ☐ əmək və mülki
- ☒ könüllü və məcburi
- ☐ şəxsi və ailəvi
- ☐ rəsmi və qeyri-rəsmi

465 Keçirilmə metoduna görə monitoring hansı növlərə bölünür?

- ☐ regional, fiziki, biokimyəvi
- ☒ yerüstü, aviasiya, kosmik

- ☐ lokal, qlobal, şəhər
- ☐ qlobal, kimyəvi, bioloji
- ☐ kimyəvi, fiziki, bioloji

466 Ekoloji sığorta nəyə xidmət edir?

- ☐ əhəlinin ətraf mühitə təsirinə
- ☒ ətraf mühitə, insanların sağlamlığına ziyan vuran məsuliyyəti artırmağa
- ☐ ətraf mühitə dəyən zərərə görə cərimələrin toplanmasına
- ☐ ümumi sığorta qanunlarına
- ☐ təbii resurslardan istifadəyə

467 Sığorta tarifi nədir?

- ☐ belə termin yoxdur
- ☐ sığorta fondunun yığılmasıdır
- ☐ sığortanın illik həcmidir
- ☒ qiymətə uyğun sığorta faizi dərəcəsidir
- ☐ sığorta riskinin dərəcəsi

468 Qanuna və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortalının sığortaçıya verməli olduğu pul necə adlanır?

- ☐ Sığorta tarifi
- ☐ Sığorta
- ☒ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta məbləği

469 Sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı nə adlanır?

- ☐ Sığorta məbləği
- ☐ Sığorta
- ☒ Sığorta riski
- ☐ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta hadisəsi

470 Sığortaçıya dəymiş zərəri ödəmək imkanı yaradan taktiki hadisə nə adlanır?

- ☐ Sığorta məbləği
- ☒ Sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta
- ☐ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta riski

471 Hər hansı bir şəxs və ya təşkilatın pulla ölçülə bilən mənfəətinə müxtəlif təhlükələr nəticəsində dəyə biləcək zərərlərin qarşısını müəyyən haqq müqabilində almaq məqsədilə hazırlanan müqavilə nədir?

- ☐ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta məbləği
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta tarifi
- ☒ Sığorta

472 Ekoloji sığortanın mahiyyətini aydınlaşdırmaq üçün hansı anlayışları, prinsipləri və məlumatları bilmək lazımdır? Hansı cavab düzgün deyil?

- ☒ Əmtənin dəyəri
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta, sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta tarifi
- ☐ Sığorta məbləği, sığorta haqqı

473 Kompleks ekoloji monitorinq sistemi konkret olaraq aşağıdakı məsələlərlə məşğul olur. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ Ölçmə işlərinin planlaşdırılması
- ☐ Ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- ☐ Nəzarət obyektinin seçilməsi
- ☒ Bioindikatorlar vasitəsilə aparılan monitorinq
- ☐ Nəzarət obyektini üçün informasiya modelinin seçilməsi

474 Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hansı istiqamətlər üzrə monitorinq apara bilər? Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ Su hövzələrində
- ☐ Atmosferdə
- ☐ Təbii ehtiyatlar üzərində
- ☒ Torpaq ehtiyatları üzərində
- ☐ Səth sularında

475 Ekoloji monitoring həyata keçirilərkən üstünlük hansı üsula verilir?

- ☒ Distansion üsullara
- ☐ Bioloji üsullara
- ☐ Kimyəvi üsullara
- ☐ Fitometrik üsullara
- ☐ Fotometrik üsullara

476 Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- ☐ populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı
- ☐ uzunömürlü populyasiya olması
- ☒ fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi

477 Ekolojiyada elementar vahid nədir?

- ☐ biotik birlikdir
- ☒ fərdin populyasiyasıdır
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ biokütlədir
- ☐ həyat dalğasıdır

478 Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- ☐ süni və mədəni
- ☒ təbii və antropogen
- ☐ davamlı və dəyişkən
- ☐ uzunömürlü və dayanıqlı
- ☐ doğru cavab yoxdur

479 Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- ☐ L.Libix
- ☐ K.Uatt
- ☐ C.Xarçinski
- ☒ A.Tensli

☐ Y.Odum

480 Maddələr və enerji mübadiləsinin qarşılıqlı baş verdiyi, canlı aləmə onların məskunlaşdığı mühit arasında olan birgə fəaliyyət adlanır?

- ☒ ekoloji sistem
- ☐ coğrafi mühit
- ☐ bioqeoşenologiya
- ☐ təbii mühit
- ☐ biotik struktur

481 Biosferdə maddələrin dövrtməsi xarakterizə olunur?

- ☐ dövrtmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- ☐ dövr bucağı və məsafəsi ilə
- ☒ dövrtmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- ☐ düğru cavab yoxdur
- ☐ dövrtmə elementləri və birləşmələri ilə

482 Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- ☒ Zyuss, 1875-ci ildə
- ☐ Dokuçayev, 1898-ci ildə
- ☐ Lamarck, 1870-ci ildə
- ☐ Odum, 1860-ci ildə
- ☐ Vernadski, 1861-ci ildə

483 Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- ☐ İzrael
- ☐ Odum
- ☐ Naumov
- ☒ Vernadski
- ☐ Dokuçayev

484 Paleobiosfer və ya ağ biosfer adlanır?

- ☐ biosferdə canlıların mövcud olduğu sahə.
- ☐ fauna və floranın yayıldığı sahə

- ☒ qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahə
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ Hal-hazırda canlıların mövcud olduğu sahə

485 Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ kimyəvi və qeokimyəvi
- ☐ biokimyəvi və hidroloji
- ☒ qeoloji və bioloji
- ☐ təbii və antropogen

486 Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- ☐ mikroelementlərin dövr etməsi
- ☒ biogen elementlərin dövretməsi
- ☐ geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ birləşmələrin dövr etməsi

487 Antropogen radiasiya mənbələrinə aiddir 1.AES-lər, 2.Radioaktiv kimyəvi elementlər, 3.nüvə silahları, 4.Günəş şuaları,5.Rentgen şuaları, 6. Təbii süxurlar

- ☐ 4,5,6
- ☐ 3,4,6
- ☐ 2,4,5
- ☐ 1,2,3
- ☒ 1,3,5

488 əhəlinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edilmişdir

- ☐ 1990-ci ildə
- ☒ 1997-ci ildə
- ☐ 1995-ci ildə
- ☐ 2008-ci ildə
- ☐ 2000-ci ildə

489 Təbii elektromaqnit şüalanma mənbələridir? 1.Elektrik və maqnit sahələri, 2. dalğa ötürücülər. 3.günəş və qalaktikadan gələn radioşüalanma. 4.

müxtəlif qurğuların şuaları. 5. atmosferin elektrikliyi. 6. lampalı generatorlar

- ☐ 1,2,4
- ☐ 3,4,5
- ☐ 2,3,4
- ☒ 1,3,5
- ☐ 4,5,6

490 Təbii radiasiya mənbələrinə aiddir? 1. günəş şuaları, 2. nüvə silahları, 3. bəzi kimyəvi elementlər. 4. rentgen şuaları. 5. süxurlar və mədən suları, 6. atom elektrik stansiyaları

- ☐ 1,2,5
- ☒ 1,3,5
- ☐ 2,3,4
- ☐ 1,4,6
- ☐ 3,4,6

491 İndiki zamanda təbiət və cəmiyyətin birgə fəaliyyəti mərhələsində, ətraf mühitin mühafizəsinin təmini üzrə, ekoloji tələbatla cəmiyyətin təbii resurslardan istifadəsinə olan maraqları arasında uyğunsuzluqdan, iqtisadiyyatla ekologiya arasında yaranan ziddiyyət adlanır?

- ☐ ekoloji tarazlıq
- ☐ ekoloji maraq
- ☒ ekoloji böhran
- ☐ ekoloji vəziyyət
- ☐ ekoloji hal

492 Qlobal ekoloji problemlərə aiddir? 1. ətraf mühitin çirklənməsi, 2. atmosferin tozla çirklənməsi, 3. iqlim dəyişkənliyi, 4. yeraltı suların çirklənməsi, 5. ozon təbəqəsinin dağılma təhlükəsi. 6. Xəzər dənizinin problemləri

- ☐ 1,2,3
- ☐ 1,4,6
- ☐ 2,3,4
- ☒ 1,3,5
- ☐ 2,5,6

493 Ekosistemin inkişaf dinamikası, ekosistemin və ya biosenozun dəyişməsi ilə nəticələnir ki, bu proses adlandırılır?

- ☒ suksessiya

- ☐ produsent
- ☐ konsument
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ forik

494 İnsanın və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarının, ətraf mühitin ona antropogen və təbii təsirlər nəticəsində yaranan təhlükələrdən qorunmasının təmini adlanır ?

- ☐ ekoloji təhlükə
- ☐ ekoloji vəziyyət
- ☒ ekoloji təhlükəsizlik
- ☐ ekoloji krizis
- ☐ ekoloji fəlakət

495 Təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranması və inkişafın qarşısının alınması və onların nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlər sistemi adlanır?

- ☐ ekoloji təhlükəli vəziyyət
- ☐ ekoloji durumun sağlamlaşdırılması
- ☒ ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ ekoloji yük

496 Ekosistemin dinamikı növləridir?

- ☐ sadə və mürəkkəb
- ☒ sutkalıq və dövrü
- ☐ təkrar və dəyişkən
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ istiqamətlənmiş və sadə

497 Ekosistemdə trofik əlaqə adlanır?

- ☐ yalnız bitkilərin məskunlaşdığı ərazi
- ☒ eyni məkandan yaşayış üçün istifadə əlaqəsi
- ☐ müxtəlif məkandan istifadə əlaqəsi
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ yalnız heyvan növlərinin əlaqəsi

498 Ekosistemdə bitkilər tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır?

- ☐ simbioz və ya forik
- ☐ rəqabət və ya kommensalizm
- ☐ parazitizm və ya fabrik
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ avtotrof və ya produsent

499 Ekosistemdə heyvanlar tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır ?

- ☐ forik və ya parazitizm
- ☒ heterotrof və ya konsument
- ☐ simbioz və ya fabrik
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ rəqabət və ya forik

500 Ekosistemin inkişafına təsir edən dinamika adlanır?

- ☒ istiqamətlənmiş dinamika
- ☐ dövrü dinamika
- ☐ sutkalıq dinamika
- ☐ mövsümü dinamika
- ☐ dəyişkən dinamika

501 Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- ☐ produsent və dayanaqlı
- ☒ biosenoz və biotop
- ☐ redusent və dövrü
- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ təbii və antropogen

502 ən böyük və davamlı ekosistem?

- ☐ geosferdir
- ☐ hidrosferdir
- ☐ atmosferdir
- ☐ coğrafi mühitdir

☒ biosferdir

503 Konkret ərazidə bioloji növün sərbəst cütləşib öz sayını tənzim edə bilərək, coğrafi, ekoloji və etoloji sədlər ilə bir-birindən az-çox ayrılan fərdlər qrupuna deyilir?

- ☐ biotik faktor
☒ populyasiya
☐ növ
☐ biogenoz
☐ biosenoz

504 Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- ☐ Vernadski və Naumov
☐ Nesbit və Eburdin
☐ Odum və Rulye
☐ doğru cavab yoxdur
☒ Toyer de Şarden və Lerua

505 Neobiosfer adlanır?

- ☐ canlıların keçmişində mövcud olduğu sahə
☐ bitkilərin mövcud olduğu sahə
☒ hazırda canlı orqanizmlərin mövcud oldub sahə
☐ doğru cavab yoxdur
☐ heyvanların mövcud olduğu sahə

506 Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?]

- ☐ kimyəvi və fiziki dövretmə
☒ qazşəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
☐ mexaniki və üzvü dövretmə
☐ düğrucavab yoxdur
☐ geoloji və fiziki dövretmə

507 Biogenosenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- ☒ zaman faktorudur

- ☐ dövrü sistem faktorudur
- ☐ trofik faktordur
- ☐ məkan faktorudur
- ☐ doğru cavab yoxdur

508 Yüksək dərəcədə formalaşmış ekosistemdə çoxluğu təşkil edən növlər adlandırılır?

- ☐ kommensalizm və konsument
- ☒ dominant və edifikator
- ☐ neytralizm və dayanaqlı
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ strukturlu və proporsional

509 Enerjinin bir trofiki səviyyədən digərinə qəbulu edilən qida enerjisinin 10 % -ni təşkil edir. Bu ekologiyada necə adlandırılır?

- ☐ bir faiz qaydası
- ☐ 100 faiz qaydası
- ☒ on faiz qaydası
- ☐ əlli faiz qaydası
- ☐ iyirmi faiz qaydası

510 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- ☒ homeostazm
- ☐ antrorostazm
- ☐ biostazm
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ neostazm

511 Noosfera termini hansı mənada işlənilir?

- ☐ yaşayış mühiti, məskun sahəsi
- ☐ həyat tərz, əxlaq, mədəniyyət
- ☒ ağıl, düşüncə, idrak
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ dövrəniş tərz, mədəniyyət

512 İnsan və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına, ətraf mühitə antropogen və təbii təsirlər nəticəsində təhlükə yaradan vəziyyətə deyilir?

- ☐ ekoloji qəza
- ☒ ekoloji təhlükə
- ☐ ekoloji təhlükəsizlik
- ☐ ekoloji yük
- ☐ ekoloji böhran

513 Karbon qazının atmosferə normadan artıq atılması səbəb olur?

- ☐ qlobal soyuqlaşmaya
- ☒ «pamık» efektinin yaranmasına
- ☐ oksigen miqdarının azalmasına
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ dövretmə sisteminin pozulmasına

514 Biosferdə kükürd qazının (SO₂) çoxluğu səbəb olur?

- ☒ turş yağışlara
- ☐ qirovun yaranmasına
- ☐ buludun yaranmasına
- ☐ leysan tipli yağıntılara
- ☐ dumanın əmələ gəlməsinə

515 Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvü maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır. Bu proses necə adlanır ?

- ☐ nəfəsvermə
- ☐ ayrılma
- ☐ birləşmə
- ☐ tənəffüs
- ☒ nəfəsalma

516 Ekosistemdə oksigenin dövrəni əlaqədardır?

- ☒ fotosintez və tənəffüslə
- ☐ ozon və hidrogenlə
- ☐ kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ atmosfer və hidrosferlə

517 Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- ☐ bitki və heyvanat aləmi
- ☒ atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
- ☐ litosfer və dünya okeanı
- ☐ hidrosfer və bakteriyalar
- ☐ doğru cavab yoxdur

518 Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- ☐ metamorfik süxurlar
- ☒ dağ süxurları və digər çöküntülər
- ☐ kimyəvi süxurlar
- ☐ torpağın humus qatı
- ☐ dəniz və çay suları

519 Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- ☒ ekosistem
- ☐ biosenoz
- ☐ ekotop
- ☐ populyasiya
- ☐ biosfer

520 Antropogen və təbii təsirlər nəticəsində ətraf mühitin dağılma təhlükəsi ilə əvvəl ya mənfi ekoloji dəyişikliklərdə səhiyyə olunan və bu səbəbdən insanın və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına təhlükə yaradan vəziyyət adlanır?

- ☒ təhlükəli ekoloji vəziyyət
- ☐ kataklizm
- ☐ təhlükəli hal
- ☐ təhlükəli krizis vəziyyəti
- ☐ təhlükəli böhran vəziyyəti

521 Ekoloji təhlükəsizlik sahəsində dövlətin vəzifələrinə daxildir? 1. dövlət nəzarəti, 2. dövlət siyasəti, 3.informasiya təminatı və proqnozlaşdırmaq, 4.dövlət standartları və normativlərin tətbiqi, 5. auditin aparılması, 6. beynəlxalq hüququ təminat

- ☐ 1,2,3
- ☐ 4,5,6

- ☐ 2,3,5
- ☐ 2,5,6
- ☒ 1,2,4

522 Radiasiya nədir?

- ☐ günəşdən gələn şua enerjisi
- ☐ ağır metallardan ayrılan şualardır
- ☒ radioaktiv maddələrdən ayrılan ionlaşdırıcı şualardır
- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ makroelentlərdən ayrılan şualardır

523 Abşeron yarımadasında gündəlik radiasiya fonu dəyişilir

- ☐ 5-10 mkr/saat
- ☐ 3-15 mkr/saat
- ☐ 10-12 mkr/saat
- ☒ 6-18 mkr/saat
- ☐ 6-8 mkr/saat

524 Qlobal ekoloji problemlərin həlli üçün tələb olunur? 1.Hərbi xərclərin azadılması hesabına iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi. 2.Qlobal təhlükəsiz texnologiyaların tətbiqi nəticəsində iqtisadiyyatın sabilliyinin təmini, 3.Kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması, 4. Ekoloji sahə üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, 5. Təbii resursların ekstensiv mənimsənilməsi.

- ☒ 1,2,4
- ☐ 3,4,
- ☐ 2,3,4
- ☐ 1,3,5
- ☐ 2,4,5

525 Biosferdə maddələrin kiçik (biogeokimyəvi) dövrəni necə tamamlanır?

- ☒ Yalnız biosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız hidrosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız atmosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Hidrosfer və atmosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız litosfer daxilində tamamlanır

526 Təbiətdə maddələrin böyük (geoloji) dövrünü necə baş verir?

- ☒ Günəş enerjisi ilə Yerə dərinlik enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə
- ☐ Günəş enerjisi ilə maqmatik süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir
- ☐ Günəş enerjisi ilə Yerə səth enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə baş verir
- ☐ Günəş enerjisi ilə Yerə radioaktiv maddələrinin qarşılıqlı əlaqəsi nəticəsində baş verir
- ☐ Günəş enerjisi ilə çökmə süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir

527 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti necə adlanır?

- ☐ Noosfer
- ☐ Ekoloji böhran.
- ☒ Homeostaz
- ☐ Klimatologiya
- ☐ Konvergeniya

528 Qurğu və avadanlıqların gücünün artırılmasının müsbət cəhətləri hansılardır?

- ☐ iş vaxtından və qurğuların gücündən səmərəli istifadə edilir, işçilərin gəlirləri artır
- ☐ maliyyə vəsaitinin həcmi azalır, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilir, məhsulun keyfiyyəti yüksəlir
- ☒ kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi ümumi istehsal xərcləri və istismar xərcləri azalır
- ☐ əmək məhsuldarlığı artır, istismar xərcləri azalır, daşınma xərcləri çoxalır
- ☐ məhsulun keyfiyyəti artır, istismar xərcləri minimuma enir, iş vaxtı qısılır

529 Fenol istehsalında tətbiq edilən əsas üsullar hansılardır?

- ☐ xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolun hidrolizindən, benzol turşusunun hidrolizindən
- ☒ xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən, humolun oksidləşməsindən
- ☐ xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolin hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- ☐ benzol turşusunun oksidləşməsindən humolun hidrolizindən, xlorbenzolun oksidləşməsindən
- ☐ humolun reduksiyasından, xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən

530 Sulfat turşusu və bəzi kimyəvi məhsullar istehsalı zamanı meydana gələn ekoloji problemləri həll etmək üçün əsas prinsiplər hansılardır?

- ☐ istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparmaq, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə etmək
- ☒ qapalı istehsal texnologiyasından istifadə edilməli qurğu və avadanlıqların gücünü artırılmalı, istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparılmalı
- ☐ istehsal sahələrinin genişləndirilməsi, maşın avadanlıqların güclərindən səmərəli istifadə edilməli, boşdayanma hallarına yol verilməməli
- ☐ əmək və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə etmək, istehsal sahələrini genişləndirmək

- ☐ qurğu və avadanlıqların gücünün artırılması, lazımi maliyyə vəsaitinin ayrılması

531 Aşağıdakılardan hansında tikinti materialları müəssisələrində tullantıların azalan sırası verilmişdir?

- ☐ toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
☒ toz və asılı maddələr, karbon qazı, kükürd anhidridi, azot oksidi, hidrogen sulfid
☐ toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
☐ hidrogen sulfid, toz və asılı maddələr, karbon qazı kükürd anhidridi
☐ azot oksidi, karbon qazı, kükürd anhidridi, hidrogen sulfid

532 Aşağıdakı cavablardan hansı qara metallurgiya şlamlarından istifadənin iqtisadi səmərəliliyini əks etdirir?

- ☐ yeni yataqlar axtarılır, küllü miqdarda vəsait qoyulur, ətraf mühit çirkləndirilir
☒ yeni yataqlar axtarılmır, külli miqdarda maliyyə vəsaitinə qənaət edilir, ətraf mühit çirklənmir
☐ yeni yataqlar axtarılmır, maliyyə vəsaiti artmır, ətraf mühit çirkləndirilmir
☐ nəqliyyat şəbəkəsi genişləndirilir, əmək ehiyatları ixtisar edilir, məhsulun maya dəyəri aşağı düşür.
☐ daşınma xərcləri artır, xeyli işçi qüvvəsi tələb olunur

533 Aşağıdakılardan hansı dağ-mədən sənayesinin ətraf mühitdə yaratdığı problemlərə aid deyil?

- ☐ tədrici landşaft dəyişiklikləri, eksogen geoloji proseslərin aktivləşməsi
☐ təbii-texniki şəraitin hidroloji rejimin pozulması
☐ təbii-texniki şəraitin hidroloji rejimin pozulması
☐ atmosfer havasının səth sularının, yeraltı sularını çirklənməsi, tektonik rejimin pozulması.
☒ relyefdə baş verən morfostruktur dəyişikliklər

534 Energetikanın ekoloji problemlərinin həlli strategiyasının əsas istiqamətləri hansılardır?

- ☐ tükənən və ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunu artırmaq
☐ az tullantılı və tullantısız texnologiyanı daha da genişləndirmək
☒ bərpa olunan ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunun artırmaq
☐ energetika sənayesinin bütün müəssisələrində modernləşdirmə aparmaq.
☐ ənənəvi enerji mənbələrindən daha səmərəli istifadə etmək

535 Günəş enerjisindən istifadənin mənfə cəhətləri hansılardır?

- ☐ maliyyə vəsaiti və işçi qüvvəsi tələb edir
☐ ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır

- ☐ ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- ☐ maya dəyəri baha başa gəlir, çox əməktutumludur.
- ☒ günəş akkumulyatorları geniş ərazi tutur, fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır

536 Külək elektrik stansiyalarının çatışmayan cəhəti nədir?

- ☒ qəbul olunmayan səs effekti yaradır
- ☐ fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır
- ☐ elektromaqnit çirkləndirmə baş verir
- ☐ alınan enerjinin maya dəyəri baha başa gəlir.
- ☐ quraşdırılması baha başa gəlir

537 Havada kükürd turşusunun həcmnin artamsının əsas səbəbidir?

- ☐ atmosfer təzyiqi
- ☐ küləyin istiqaməti
- ☐ havanın temperaturu
- ☐ havadakı tozun miqdarı
- ☒ rütubətliyin səviyyəsi

538 Azərbaycanın kimya, neft-kimya və neft emalı müəssisələrində xammaldan səmərəli istifadə edilməməsi və itkilərə yol verilmə əlaqədardır:

- ☐ texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması, yenidən qurma işləri aparılması üçün lazımi maliyyə vəsaitinin olmaması, ətraf mühitə normadan artıq zərərli tullantıların atılması
- ☐ mövcud avadanlıqların bitki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- ☐ texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması qurğuların sıradan çıxması
- ☐ əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməməsi, xammaldan israfçılıqla istifadə olunması, maşın və avadanlıqların gücündən lazımi səviyyədə istifadə edilməsi
- ☒ qaz və toztutucu avadanlıqların, qurğuların sıradan çıxması, onların fiziki və mənəvi cəhətdən amotizasiyaya uğraması

539 Aşağıdakılardan hansı qapalı texnoloji sistemlərdən istifadəni səmərəlilik göstəricisi hesab edilir?

- ☒ əmək və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə edilir, ekoloji normalara əməl olunur
- ☐ maliyyə vəsaitinin həcmi sabit qalır, sistemin idarə edilməsi sadələşir, ekoloji normalar gözlənilir
- ☐ maliyyə vəsaitinin həcmi sabit qalır, sistemin idarə edilməsi sadələşir, ekoloji normalar gözlənilir
- ☐ kapital qoyuluşu azalır, məhsulun keyfiyyəti yüksəlir, ekoloji normalara əməl olunur, istehsal olunan məhsulun maya dəyəri yüksəlir
- ☐ əmək və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə edilir, ekoloji normalara əməl olunur

540 Tullantı qazların zəhərli qazlardan tamamilə təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir?

- ☐ yaş və quru təmizləmə qurğularından
- ☐ bioloji təmizləmə qurğularından
- ☐ mexaniki təmizləmə qurğularından
- ☒ katalitik təmizləmə qurğularından
- ☐ detanator qurğularından

541 Tullantisız texnologiya və ya tullantisız istehsal dedikdə başa düşülür?

- ☒ məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye-istehsalat birliklərinin, sahə-istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- ☐ məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye istehsalat birliklərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- ☐ sahə istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsal fəaliyyəti
- ☐ ərazi istehsal komplekslərinin yaradılması, məhsul istehsalı
- ☐ ərazi istehsal komplekslərinin təşkili, məhsul istehsalı, iqtisadi rayonların ayrılması

542 Neft hasilatı rayonlarında bitki örtüyünə təsir faktorları aşağıdakılardan hansıdır?

- ☐ xam neft, minerallaşmış sular
- ☐ xam neft, məişət tullantıları
- ☒ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları

543 Aztullantılı texnologiyanın fərqləndirici xüsusiyyəti hansıdır?

- ☐ zərərli tullantıların həcmi normadan xeyli artıq olur
- ☐ zərərli tullantıların təsiri icazə verilən səviyyəsindən bir qədər artıq olur, xammal və materillərin bir hissəsi tullantılara çevrilir
- ☐ zərərli tullantıların ətraf mühitə təsiri norma səviyyəsində olur, xammal və materillərin bir hissəsi tullantılara çevrilir
- ☐ zərərli tullantıların ətraf mühitə təsiri sanitar orqanları tərəfindən artıq olmur, xammal və materialların bir hissəsi iqtisadi təşkilatı, texniki və digər səbəblər üzündən tullantılara çevrilir və uzun müddət saxlanılmağa yönəldilir
- ☒ zərərli tullantıların ətraf mühitə təsiri sanitar orqanları tərəfindən artıq olmur, xammal və materialların bir hissəsi iqtisadi təşkilatı, texniki və digər səbəblər üzündən tullantılara çevrilir və uzun müddət saxlanılmağa yönəldilir

544 Utilizasiya nədir?

- ☐ istehsal tullantılarının təmizlənməsi
- ☐ istehsal tullantılarının basdırılması
- ☒ istehsal tullantılarından xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi
- ☐ istehsal tullantılarının xüsusi poliqonlara daşınması və basdırılması

- ☐ istehsal tullantılarından hazır məhsul kimi istifadə edilməsi və satılması

545 İES-lərdən atmosfərə atılan sulfat anhidridinin ətraf mühitə təsiri aşağıdakılardan hansıdır?

- ☐ metallar korroziyaya uğrayır nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti çətinləşir
☐ binaların fəsadı dağılır, sənaye müəssisələrinin istehsal gücləri azalır
☒ metallar korroziyaya uğrayır, tikinti qurğuları aşınır, bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır
☐ metallar korroziyaya uğrayır, istehsal müəssisələrində əmək məhsuldarlığı artır, bitkilər məhv olur.
☐ bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır, tənəffüs çətinləşir

546 Aşağıdakılardan hansı çirklənmiş sulardan yenidən istifadənin səmərəliliyini əks etdirir?

- ☒ təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əkin sahələri əlavə su alır, süni gübrəsiz məhsuldarlıq artır, çay və dənizlərin sanitar vəziyyəti yaxşılaşır.
☐ mənzillərin su və siltə təchizatı yaxşılaşır, maliyyə vəsaiti azalır
☐ daşınma xərcləri azalır, əkin sahələri artır
☐ təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əlavə maliyyə vəsaiti tələb edilir, su mənbələrinin sanitar vəziyyəti yaxşılaşır
☐ su mənbələri qorunur, torpaqların eroziyası azalır, su itkisi minimuma enir

547 Neft-qaz hasilatında ətraf mühiti çirkləndirən maddələrin düzgün ardıcılığı hansıdır?

- ☐ parafinlər, müxtəlif qələvilər, sirkə, neftli qum
☒ neft, yanacaq-sürtükü materialları, neftli qum, səthi aktiv maddələr, maddən tullantı suları kimyəvi həlledicilər, turşular, duz və s.
☐ neft, qətran, neftli qum, maddən tullantı suları
☐ bitum, yanacaq sürtükü materialları, xlor turşusu
☐ neft, turşular, duz, parafin, xlor turşusu

548 Aşağıdakılardan hansı avtomobil nəqliyyatının atmosferi çirklənməsini azaltmaq məqsədi daşıyır?

- ☐ nəqliyyat vasitələrinin sayının azaldılması
☒ şəhərlərdə piyada zonaları yaratmaq , nəqliyyat vasitələrinin buraya daxil olmasını qadağan etmək, elektromobillərin sayını çoxaltmaq
☐ əhəlinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.
☐ yeraltı nəqliyyat şəbəkəsinin genişləndirilməsi
☐ dizel mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin benzin mühərrikli avtomobillərlə əvəz edilməsi

549 Mineral gübrələrdən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- ☒ torpağın degradasiyasına gətirib çıxardır, təbii münbitlik süni münbitliklə əvəz olunur.
☐ torpağın su rejimini pozur, eroziyanı gücləndirir

- ☐ mineral maddələrin balansını və hava rejimini pozur
- ☐ torpağın strukturunu pisləşdirir
- ☐ torpağın mexaniki tərkibini pozur, qida elementlərinin balansı pozulur

550 Sığorta ödənişləri necə hesablanır?

- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə vurulması yolu ilə.
- ☒ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına vurulması yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə bölünməsi yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin istehsal xərclərinə bölünməsi yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına bölünməsi yolu ilə.

551 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığortanın əsas prinsiplərindən hesab edilmir?

- ☒ sığorta edənin sığorta ödənişinin həcmnin artırılmasında maraqları.
- ☐ yaradılmış maliyyə vəsaitindən təbiəti mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsində maksimum istifadəsi.
- ☐ yaradılmış maliyyə vəsaitindən təbiəti mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsində maksimum istifadəsi.
- ☐ sığorta olunan tərəfin də iqtisadi maraqlarının qorunması.
- ☐ 3-cü tərəf dəyən zərərin maksimum ödənilməsi.

552 Aşağıdakılardan hansı sığorta sisteminin əsas göstəricilərindən sayılmır?

- ☐ sığorta haqqı
- ☐ sığorta ödənişinin həcmi
- ☒ sığorta təşkilatı
- ☐ sığorta riski.
- ☐ sığorta tarifləri.

553 Ekoloji risk dedikdə nəzərdə tutulur:

- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.
- ☒ sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma ehtimalı.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin baş verdiyi məkan.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma vaxtı.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin təkrarlanma ehtimalı.

554 Sığorta halı nədir?

- ☒ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın baş verdiyi proses.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin həcmi.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın həcmi
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin əhaliyə vurduğu ziyanın həcmi.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin sənaye müəssisələrinə vurduğu ziyanın həcmi.

555 Sığorta müqaviləsinin tərkibinə daxil deyil:

- ☐ ətraf təbii mühit haqqında məlumatlar, havaya, suya, torpağa atılan tullantılar haqqında məlumat, tullantıların risk dərəcəsi və onların qarşısının alınma tədbirləri.
- ☐ istehsal prosesinin xarakteri haqqında məlumatlar, xammal, materialların və istehsal olunan məhsulun növləri.
- ☐ müəssisənin istehsal fəaliyyəti haqqında məlumatlar.
- ☒ müəssisənin fəaliyyətinin ekoloji aspektlərinə münasibətdə müsbət beynəlxalq rəyin formalaşdırılması
- ☐ müəssisənin ünvanı, adı, ekoloji riskin xarakteri, illik dövriyyənin həcmi (manatla)

556 Hansı qurğular tullantı qazlarını zəhərli qazlardan tamamilə təmizləməyə imkan verir?

- ☐ quru təmizləmə qurğuları.
- ☐ katalitik təmizləmə qurğuları
- ☐ mexaniki təmizləmə qurğuları
- ☒ katalitik təmizləmə qurğuları
- ☐ bioloji təmizləmə qurğuları

557 İstehsal tullantılardan xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi adlanır?

- ☒ utilizasiya
- ☐ detonasiya
- ☐ denudasiya.
- ☐ akkumulyasiya
- ☐ flotasiya

558 Aşağıdakılardan hansı neft hasilatı rayonlarında biki örtüyünə təsir faktorları hesab edilir?

- ☐ müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları
- ☐ xam neft, məişət tullantıları.
- ☒ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ xam neft, minerallaşmış sular, metal qırıntıları
- ☐ minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, tikinti məhsulları

559 Üzvi tullantılara aşağıdakılardan hansı aiddir:

- ☐ ağac emalı, şərab, çörək və şörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları
- ☒ ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ☐ şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikiş fabriklərinin tullantıları
- ☐ ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- ☐ dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materiallarının müəssisələrinin tullantıları.

560 Şlam, gilli məhlul, yuyucu mayelər ətraf mühitin hansı komponentinə daha çox zərər vurur?

- ☐ su mənbələrinə
- ☒ torpağa
- ☐ bitki örtüyünə
- ☐ heyvanat aləminə.
- ☐ atmosfərə

561 Sığorta müqaviləsi imzalanarkən hansı halda güzəşt nəzərdə tutulur?

- ☐ müqavilə 1 illiyə imzalandıqda.
- ☒ 2 il və daha çox müddətə imzalandıqda
- ☐ yarım il müddətinə imzalandıqda.
- ☐ 3 ay müddətinə imzalandıqda.
- ☐ 1,5 il müddətinə imzalandıqda.

562 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- ☐ əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ☐ çirklənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ☐ ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.
- ☒ müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- ☐ ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.

563 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığortanın geniş tətbiqini ləngidən səbəblərdən deyil?

- ☐ hərtərəfli normativ-hüquqi bazanın olmaması.
- ☐ ekoloji çirkələrə görə tarif dərəcələrinin olmaması.]
- ☐ müəssisələrin çətin iqtisadi vəziyyəti.
- ☒ sığorta hal və hadisələrinin ehtimalının yüksək olması.

- ☐ sığorta hal və hadisələrinin ehtimalının yüksək olması.

564 Monitoring nələri öyrənir?

- ☒ ətraf mühitin hərtərəfli analizi
☐ iqlim göstəriciləri
☐ potensial ehtiyatları
☐ maliyyə və vergi vəsaitləri
☐ əhəlinin yerdəyişməsinə

565 Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:

- ☐ Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:
☒ atmosfer və hidrosfer çirklənir, torpaqda sürüşmələr və uçqunlar baş verir
☐ suyun səviyyəsi aşağı düşür, smog əmələ gəlir
☐ rütubət çoxalır, görmə qabiliyyəti azalır
☐ duman yaranır, buludlarən vəziyyəti dəyişir

566 Avtonəqliyyat tərəfindən çirkləndirmənin qarşısı nə ilə alınır?

- ☐ yüksək oktanlı yanacağın işlədilməsi
☐ mühərrikdə süzgəclərin yerləşdirilməsi
☐ yeni avtomobillərin istehsalı
☒ daxili yanma mühərriklərinin təkmilləşdirilməsi
☐ maşınlardan istifadənin məhdudlaşdırılması

567 Neft-qaz quyularının qazılması zamanı yaranan ekoloji problemlər:

- ☐ dəniz suyunun şəffallığı və torpağın keyfiyyəti dəyişir
☐ balıqların sayı artır, bitki aləmi genişlənir
☐ dəniz suyunun rəngi, torpağın örtüyü dəyişir
☐ torpaqda və suda mikroorqanizmlər məhv olurlar
☒ gilli məhlul, neftli su dənizi və torpağı çirkləndirir

568 Nəqliyyat vasitələrindən ayrılan tullantı qazların tərkibində hansı birləşmələr olur?

- ☐ dəmir, kalsium, manqan oksidləri
☐ dəmir, cıvə, kalsium oksidləri

- ☐ gümüş oksidləri
- ☒ karbon, kükürd, azot oksidləri və üzvi birləşmələr
- ☐ üzvi və qeyri-üzvi birləşmələr, su buxarı

569 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifinin həcminə daxil deyildir?

- ☐ sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;
- ☒ normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirkləndirməyə görə köçürmələr.
- ☐ sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.
- ☐ sığortaçının normativ gəliri.
- ☐ sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.

570 Atmosferdə rütubətliyin səviyyəsinin artması ilə nəticələnir?

- ☐ karbon qazının miqdarının artması
- ☐ ağır metalların artması ilə
- ☐ kükürd anhidridinin artması ilə
- ☒ kükürd turşusunun həcmının artması ilə.
- ☐ radioaktiv tozların artması ilə

571 Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- ☐ suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına
- ☐ torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına
- ☐ suvarma kanalları boyu yeraltı sualrın səviyyəsinin qalxmasına
- ☐ məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otlaqların genişlənməsinə.
- ☒ yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə

572 Avtomobil nəqliyyatının ətraf mühiti normadan artıq çirkləndirilməsinin qarşısını almaq üçün tələb olunur:

- ☒ yanacağın keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, texniki normativlərə cavab verməyən avtomobillərin istismarının və ölkəyə idxalının qarşısını almaq
- ☐ istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq
- ☐ istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq
- ☐ aşağı gücə malik avtomobil mühərriklərindən istifadə etmək.
- ☐ benzin mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin sayının artırmaq

573 əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.

- ☐ Almaniya, Amerika, Yaponiya
- ☐ Asiya, Avropa, Amerika
- ☐ Yaponiya, Fransa, Böyük Britaniya
- ☐ ABŞ, Avstraliya, Yaponiya.
- ☒ Avropa , Amerika, Yaponiya

574 Kənd təsərrüfatında suvarma suyundan qeyri-səmərəli istifadənin əsas səbəbidir:

- ☐ suvarma sistemlərini lazımi səviyyədə olmaması
- ☒ sudan istifadə qiymətlərinin onun sosial qiymətindən çox aşağı olması
- ☐ suvarma sistemlərində baş verən su itkiləri
- ☐ suyun istifadəçilər arasında qeyri-bərabər bölüşdürülməsi.
- ☐ suvarma sistemlərinin təmiri üçün maliyyə vəsaitinin olmaması

575 Aşağıdakılardan hansı neft məhsulları ilə çirklənmənin xarakterik əlamətləri əks etdirir?

- ☐ neftin hasilatı, nəqli, emalı
- ☒ ətraf mühitin komponentlərini çirkləndirməsi, bütün akvatoriyada səpələnməsi, dib çöküntülərində toplanması
- ☐ suyun keyfiyyətini pisləşdirməsi, oksigen rejiminə mənfi təsir göstərməsi, suyun üst qatlarının atmosferlə balanslaşdırılmış əlaqəsini pozması
- ☐ sürətli buxarlandırma qabiliyyətinin olması, toksiki maddələrlə zəngin olması, yanacaq kimi istifadə olunması.
- ☐ torpaqda oksigen rejimini pozması, suyun transpirasiyasını çətinləşdirir

576 Təcrübədə tullantısız sənaye istehsalının yaradılması prinsip ilə nəyə əsaslanmalıdır?

- ☐ əmək ehtiyatlarına, maliyyə vəsaitinə, avadanlıqlara
- ☐ yeni texnoloji proseslərə, xammala nəqliyyat vasitələrinə
- ☒ avadanlıqlara, cihazlara, yeni texnoloji proseslərə
- ☐ cihazlara, nəqliyyat vasitələrinə təmizləyici qurğulara
- ☐ nəqliyyat vasitələrinə, əmək ehtiyatlarına cihazlara

577 Aşağıdakılardan hansı üzvi tullantılara daxildir?

- ☒ ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ☐ dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materilləri müəssisələrinin tullantıları
- ☐ ağac emalı, şərab, çörək və çörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları
- ☐ ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- ☐ şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikiş fabriklərinin tullantıları

578 Neft hasilatının sabit saxlanılması və artırılması üçün quyularda hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- ☐ müxtəlif geoloji təşkilatı
- ☐ müxtəlif geoloji-iqtisadi
- ☒ müxtəlif geoloji-texniki
- ☐ sanitar-texniki
- ☐ müxtəlif geoloji-iqtisadi

579 Neft hasilatında torpağı çirkəndirən əsas mənbələr hansılardır?

- ☐ mazut, gilli məhsul, səthi aktiv maddələr
- ☐ yanacaq-sürtkü materialları, xlor turşusu, duz
- ☐ mazut, gilli məhsul, səthi aktiv maddələr
- ☐ şlam, parafin, səthi aktiv maddələr.
- ☒ yanacaq-sürtkü materialları, xlor turşusu, duz

580 Aşağıdakı amillərdən hansı torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak etmir?

- ☐ orqanizmlər torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☒ ozonosferin torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☐ iqlim torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☐ relyef torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☐ ana suxur torpaq əmələgətirən amil kimi

581 Litosferi ən çox hansı sənaye tullantıları çirkəndirir?

- ☒ dağ mədən və dağ kimya sənayesi tullantıları
- ☐ avtomobil sənayesi tullantıları
- ☐ neft sənayesi tullantıları
- ☐ məişət sənaye tullantıları
- ☐ İES-nin tullantıları

582 Torpaqşünaslıq elminin banisi kimdir ?

- ☐ C.Darvin
- ☐ E.Hekkel
- ☐ V.R.Vilyams
- ☒ N.N.Dokuçayev

☐ Həsənbəy Zərdabi

583 Torpaqşünaslıq elminin banisi N.N.Dokuçayevin təliminə əsasən torpaq bitki və heyvan orqanizmlərinin, iqlimin, relyetin və ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranmışdır. N.N.Dokuçayevə görə torpaq nədir?

- ☐ torpaq bitkilərin qida mənbəyidir
- ☐ torpaq yer səthinin üst qatıdır
- ☒ torpaq ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsirindən yaranmış təbii törəmədir
- ☐ torpaq iqlimin təsirindən yaranmış təbii törəmədir
- ☐ torpaq yerin humusla zəngin qatıdır

584 Aşağıdakı elmi yeniliklərdən hansı Həsənbəy Zərdabiyə məxsusdur?

- ☒ 1875-1876-cı illərdə ilk dəfə olaraq öz əsərlərində əsas 4 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: ona süxur, bitki və canlı orqanizmlər, iqlim və insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- ☐ 1884-cü ildə ilk dəfə olaraq əsas 5 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: torpaqəmələ gətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyet ərazinin geoloji yaşı.
- ☐ O torpaq əmələgətirən amillərə insan fəaliyyətini də daxil etmişdir
- ☐ Onun fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyef və zaman
- ☐ Onun fikrincə torpaq təbii törəmədir

585 Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu kim tərəfindən aşkara çıxarılmışdır?

- ☐ E.Hekkel tərəfindən
- ☒ V.R.Vilyams tərəfindən
- ☐ Y.N.Mişuistin tərəfindən
- ☐ H.Zərdahi tərəfindən
- ☐ Y.İ.Vernadski tərəfindən

586 Litosferin qalınlığı qeyri müəyyən hədlərdə dəyişir. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı həqiqətə uyğundur?

- ☐ 50-150 km
- ☐ 50-100 km
- ☐ 40-120 km
- ☐ 30-150 km
- ☒ 50-200 km

587 Yer qabığında yuxarıdan üç qat ayrılır. Çökmə, qranit və bazalt. Bu qatlardan hansı okeanlarda olmur?

- ☐ çökmə
- ☐ qranit-bazalt
- ☒ qranit
- ☐ qranit-çökmə
- ☐ bazalt-çökmə

588 Materiklərdə yer qabığının qalınlığı nə qədərdir?

- ☐ 20-30 km
- ☐ 30-40 km
- ☒ 35-40 km.
- ☐ 70-80 km
- ☐ 10-20 km

589 Gilin su keçirmə qabiliyyəti qumdan necə dəfə azdır?

- ☐ 3200 dəfə
- ☐ 3000 dəfə
- ☐ 2000 dəfə
- ☒ 6000 dəfə
- ☐ 6200 dəfə

590 Qurunun sahəsi buzlaqlarla birlikdə neçə mln. km² təşkil edir?

- ☐ 151 mln. km² -dir
- ☒ 149 mln. km² -dir
- ☐ 169 mln. km² -dir
- ☐ 139 mln. km² -dir
- ☐ 109 mln. km² -dir

591 Hazırda dünyada əkin sahələri neçə mln. km² təşkil edir?

- ☐ 20 mln. km²
- ☒ 15 mln. km²
- ☐ 10 mln. km²
- ☐ 5 mln. km²
- ☐ 25 mln. km²

592 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaqlarının neçə yarım tip var?

- ☐ 50 yarım tipi var
- ☐ 30 yarım tipi var
- ☐ 10 yarım tipi var
- ☒ 60 yarım tipi var
- ☐ 20 yarım tipi var

593 Şoran torpaqlarda humusun miqdarı neçə faiz olur?

- ☐ 5%-ə qədər
- ☐ 2%-ə qədər
- ☒ 1%-ə qədər
- ☐ 9%-ə qədər
- ☐ 7%-ə qədər

594 2-3 sm qalınlığında torpağın əmələ gəlməsi üçün neçə il vaxt tələb olunur?

- ☐ 100-200 il
- ☐ 200- 500 il
- ☐ 20-40 il
- ☐ 50-100 il
- ☒ 200-1000

595 Hansı mənbələr litosferi çirkləndirir?

- ☐ metallurgiya və neft-qaz sənayesi
- ☐ energetika və balıqçılıq
- ☐ kimya müəssisələri, neft emalı müəssisələri
- ☒ sənaye müəssisələri, kənd təsərrüfatı sahələri
- ☐ nadir metallar emalı və kimya sənayesi

596 Torpağın pozulması nədir?

- ☐ torpaqda pozulma halları olmur
- ☐ insan fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasıdır
- ☐ məhsuldarlığın artırılmasıdır
- ☒ torpağın üst qatının təsərrüfat üçün yararsız hala düşməsidir

☐ torpağın quruluşunun dəyişməsidir

597 Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinin ən əsas üsulu budur:

- ☐ Kapital.
- ☐ İcarə.
- ☐ Məsrəf.
- ☐ Gəlir
- ☒ Renta.

598 Təbii resurs anlayışına aiddir:

- ☐ Sənaye müəssisələri.
- ☐ Faydalı qazıntılar;
- ☐ Əmək ehtiyatları;
- ☒ İnsanların istifadə etdiyi ehtiyatlar;
- ☐ Müxtəlif texnoloji avadanlıqlar;

599 Təbii ehtiyatlar bu istehsalda iştirak edir:

- ☒ Maddi nemətlər istehsalı;
- ☐ Sosial sahələr;
- ☐ Əmək sahəsinin dərinləşməsi;
- ☐ İstehsalın təmərküzləşməsində;
- ☐ İstehsalın kooperasiyasında.

600 Monitoring sistemi siniflərinə ayrılır:

- ☐ aparıldığı yerə görə.
- ☒ təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- ☐ təsir amilinə görə.
- ☐ çirkləndirici mənbələrə görə.
- ☐ miqyasına görə

601 Baza monitoring sistemi nədir?

- ☐ hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ faunada baş verən hallara nəzarət etmək.

- ☐ litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
- ☒ regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək.

602 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- ☐ beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
- ☐ bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
- ☒ ölkə miqyasında aparılan monitoring.
- ☐ materikdə aparılan monitoring.
- ☐ şəhər daxilində aparılan monitoring.

603 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- ☐ müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- ☐ peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.
- ☐ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- ☐ enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- ☒ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik

604 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- ☒ dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ☐ ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ☐ ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- ☐ demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.
- ☐ iqtisadi siyasətin əsasıdır.

605 Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilən vəsaitin əsas mənbəyi hesab edilir?

- ☐ kommersiya bankları.
- ☒ dövlət büdcəsi.
- ☐ müəssisələrin öz vəsaitləri.
- ☐ nazirlik və komitələrin vəsaitləri.
- ☐ yerli büdcələr.

606 Büdcədən ayrılan vəsaitin digər maliyyələşmə mənbələrindən üstünlüyü nədir?

- ☒ vəsaitin davamlılığı
- ☐ vəsaitin azlığı
- ☐ vəsaitin çoxluğu
- ☐ vəsaitin başqa məqsədlərə xərclənməsi.
- ☐ vəsaitin təyinatı üzrə xərclənməsi.

607 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- ☐ ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.
- ☐ çirkənlənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ☐ əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ☐ ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.
- ☒ müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.

608 Ekoloji menecment nədir?

- ☒ təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;

609 Ekoloji menecmentin funksiyalarına aid deyil:

- ☐ uçot və nəzarət;
- ☐ ekoloji marketing;
- ☐ tənzimlənmə;
- ☐ planlaşdırma ;
- ☒ balanslaşdırma.

610 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- ☐ təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- ☒ idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır;
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
- ☐ təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;
- ☐ müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.

611 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ☒ balans, nəzarət, uçot və audit;
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;
- ☐ kartoqrafik, balans.
- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☐ ektrapolyasiya, kartoqrafik;

612 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- ☐ səmərəlilikdir.
- ☐ tullantıların utilizasiyasıdır;
- ☒ idarəetmədir;
- ☐ təhlükəsizlikdir;
- ☐ yerləşdirmədir;

613 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ☐ balanslaşdırma;
- ☐ ekoloji ekspertiza.
- ☐ ekoloji siyasət;
- ☐ ekoloji öhdəlik;
- ☒ planlaşdırma;

614 Beynəlxalq ekologiya hüququ:

- ☐ insanla təbiətin qarşılıqlı təsirini tənzimləyən beynəlxalq hüquq normasıdır;
- ☐ ətraf mühitin fiziki və digər təsirlərdən mühafizəsi sahəsində beynəlxalq hüquq normasıdır;
- ☒ yer kürəsinin təbii ehtiyatlarından səmərəli istifadə və global miqyasda ətraf mühitin zərərli təsirlərdən mühafizəsinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;
- ☐ beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;
- ☐ inzibati xətalara görə məsuliyyətdir

615 Beynəlxalq ekologiya hüququnun obyekti:

- ☒ yer kürəsinin təbiəti və yerətrafi kosmik məkandır;
- ☐ bəşəriyyətin yaşayış sahəsidir;
- ☐ təbii ehtiyatlar haqqında qanunvericilik toplusudur;
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyət sahəsidir;

- ☐ təbii ehtiyatlardan istifadəni tənzimləyən normalar sistemidir.

616 Sənaye müəssisələrini şəhər ətrafında yerləşdirirkən ilkin nəzərə alınan amillərdəndir:

- ☐ ərazinin torpaq-bitki örtüyünün vəziyyəti;
☐ ərazinin ekoloji vəziyyəti;
☒ ərazidə hakim küləyin istiqaməti və gücü;
☐ ərazidə yağıntıların miqdarı və su mənbələri;
☐ ərazinin təbii landşaftlarının dəyişmə vəziyyəti.

617 Azərbaycanda təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və ətraf mühitin mühafizəsi prosesi əlaqədardır:

- ☐ sənaye və kənd təsərrüfatının inkişafından.
☐ müxtəlif təbii ünsürlərdən;
☐ təsərrüfatın inkişaf göstəricilərindən;
☐ təsərrüfatın inkişaf göstəricilərindən
☒ regionlarda məhsuldar qüvvələrin inkişafından;
☐ ərazi-istehsal kompleksinin inkişafından;

618 Azərbaycanda təsərrüfat sahələri içərisində ətraf mühitə ən az təsir göstərən:

- ☐ sənaye;
☐ kənd təsərrüfatı;
☒ səhiyyə;
☐ mənzil-kommunal.
☐ nəqliyyat;

619 Azərbaycanda ətraf mühitə mənfi təsir göstərən sənaye sahələrindən deyil:

- ☐ yanacaq;
☐ enerqetika.
☐ metallurgiya;
☒ selliloz-kağız;
☐ kimya;

620 Azərbaycanda qoruq, milli park və yasaqlıqların yaranma səbəbləri:

- ☐ meşə kompleksini qorumaq;

- ☐ hidrosferi qorumaq
- ☐ heyvanat aləmini qorumaq
- ☒ təbii ərazi komplekslərini və canlı aləmi mühafizə
- ☐ yaşıllıqları qorumaq

621 MAQATE.«Ətraf mühit və inkişaf» mövzusu üzrə BMT konfransı keçirilmişdir:

- ☒ 1992
- ☐ 1972
- ☐ 1999
- ☐ 2002
- ☐ 2005

622 «Kioto protokolu» imzalanmışdır:

- ☒ «istilik effəkti» yaradan qazların atmosferə atılmasının məhdudlaşdırılması üçün;
- ☐ təbii resurslardan birgə istifadə üçün
- ☐ biomüxtəlifliyin qorunması üçün
- ☐ bərk formalı tullantıların məhdudlaşdırılması üçün
- ☐ təbii mühit sahəsində əməkdaşlıq üçün

623 1976-cı ildəObyektə təsir edən mühit necə adlanır?

- ☐ İnfrastruktur
- ☐ İqlim mühiti
- ☐ Sosial mühit
- ☒ ətraf mühit
- ☐ Sənaye qovşaqları

624 Təbii ünsürlərə nələrə aid edirlər?

- ☐ litosfer
- ☐ biosfer
- ☐ təbii şərait
- ☒ su,torpaq,hava və s.
- ☐ ozonosfer

625 Ətraf mühitin keyfiyyəti nədir?

- ☐ Torpağın çirklənməsi.
- ☐ Suyun çirklənməsi.
- ☐ Atmosferin çirklənməsi.
- ☐ Meşələrin çirklənməsi
- ☒ ekoloji norma

626 Ərazimizin neçə faizini dağlar tutur?

- ☒ 60%-ni
- ☐ 50%-ni
- ☐ 40%-ni
- ☐ 30%-ni
- ☐ 10%-ni

627 Sürüşmə hadisəsi neçə baş verir?

- ☐ kontinental hava kütlələrinin temperaturu aşağı salması ilə əlaqədar
- ☒ sukeçirən qumlu laylarda qrunut sularının sürüşərkən təbəqə yaratması nəticəsində
- ☐ qidalanma xüsusiyyətləri və sululuq dərəcəsinə görə
- ☐ rütubətli havada tədricən çürüyən nazik torflu torpaqlarda
- ☐ coğrafi təbəqənin eynicinsli sahələrində

628 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərgin olması nə ilə əlaqədardır?

- ☐ ekoloji təhlükəsizliyin gözlənilməsi ilə əlaqədar
- ☒ antropogen təsirin yüksək olması ilə əlaqədar
- ☐ ərazi problemləri və təbii artımın aşağı olması ilə bağlı
- ☐ nəqliyyatın çoxalması ilə bağlı
- ☐ kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar

629 Faydalı qazıntılar nəyə deyilir?

- ☐ maqtafık, metamorfik, həm də çöküntü mənşəli süxurlara
- ☐ yüksək təzyiqli sahələrə doğru üfüqi istiqamətdə havanın yerdəyişməsinə
- ☐ mülayim soyuq iqlim şəraitində yaranan meşə landşaftına
- ☐ yüksək dağların daha çox rütubətlənən yamaclarına
- ☒ cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin etməyə lazım olan mineral süxurlara

630 Son illər hansı rayonlarda zəngin neft yataqları kəşf edilib istismara verilib?

- ☐ Acınohurda alçaq tirələrin güney yamaclarında (Türyançay hissəsində)
- ☐ Zəngəzur ərazisində, Qapıcıq-Soyuqdağ hissəsində
- ☐ Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında (Gil-gil çay dərəsində)
- ☒ Şərqi Gürcüstanda, Şəmkirdə (Tərsdəllər)
- ☐ Qusarçayın yaxınlığında (Kuzun kəndi ətrafında)

631 Neft və qaz ehtiyatı neçə metr dərinlikdə müəyyən edilmişdir?

- ☒ 3000 metr
- ☐ 200 metr
- ☐ 500 metr
- ☐ 800 metr
- ☐ 1000 metr

632 Çox məqsədli istifadə xarakterinə malik hansı təbii ehtiyatları tanıyırsınız?

- ☐ bitki və heyvanat aləmi
- ☐ kosmik resursları
- ☐ rekreasiya ehtiyatları
- ☒ su, torpaq, meşə
- ☐ tikinti materialları

633 Torpaq fondunun böyüklüyünə görə fərqlənən hansı ölkələri tanıyırsınız?

- ☐ Latviya, Belorusiya
- ☐ İspaniya, Almaniya
- ☐ Özbəkistan, İraq, Suriya
- ☐ BƏƏ, Azərbaycan, Gürcüstan, Küveyt, Koreya
- ☒ Afrika, MDB, Xarici Asiya, Şimali, Cənubi Amerika

634 Deqradasiya nədir?

- ☒ eroziya, çirklənmə, şoranlaşma
- ☐ mineral – xammal hasilatı, mineral gübrə istehsalı
- ☐ iqtisadi səmərə, kooperasiya
- ☐ yarımfabrikat istehsalı karbohidrogen xammalı

- ☐ plastik kütlə, kauçuk müxtəlif lif istehsalı

635 Torpağın məhsuldarlığının azalması hansı proseslərə əsasən baş verir?

- ☐ atmosferin qaz tərkibinin formalaşmasından
☒ yeni ərazilərin mənimsənilməsi
☐ cansız maddələrin vəhdətindən
☐ mikroorqanizmlərin çoxalmasından
☒ aridləşmə, eroziya proseslərindən
☐ süxurların parçalanmasından, akkumulyasiya proseslərindən

636 Aridləşmə nədir?

- ☐ yeraltı suların çoxalması
☐ torpaq əmələ gəlmə prosesində intensiv mikroorqanizmlərin çoxalması
☒ torpaqda nəmliyin azalması
☐ hasilat sənayesinin inkişafı
☐ zibilliklərin artması

637 Azərbaycan Respublikası torpaq fondu nə qədərdir?

- ☐ 1,2 milyon ha
☐ 10,7 milyon ha
☒ 8,6 mly ha
☐ 6,1 milyon ha
☐ 3.4 milyon ha

638 Dağlıq ərazilərdə eroziya proseslərinin artmasının əsas səbəbin göstərin:

- ☐ nəqliyyatın və əmək resurslarının hesabına
☐ istehsal və əhalinin məhdud ərazidə toplanması
☐ mebel və tikinti materialları sənayesinə görə
☐ mexaniki artımı, miqrasiyanın rolu
☒ heyvandarlığın inkişafı, meşələrin qırılması

639 Respublika ərazisində külək eroziyası ən çox hansı ərazilərdə geniş yayılmışdır?

- ☐ Lənkəran-Astara zonasında

- ☐ Gəncə-Qazaxda
- ☒ Abşeron yarımadasında, Cənub-Şərqi Şirvanda
- ☐ Quba-Qusar ərazisində
- ☐ Culfada, Kəngərlidə

640 Torpaqlarımızda şoranlaşmaya əsas səbəb nə olmuşdur?

- ☐ su anbarlarının çay dərələrində yaradılması ilə əlaqədar
- ☐ dolu yağın günlərin illik miqdarının çox olması ilə
- ☒ suvarma əkinçiliyinin inkişafı, suvarma qaydalarına düzgün riayət edilməməsi ucbatından
- ☐ dağlıq zonaların kifayət qədər rütubət qəbul etməsi və soyuq iqlim ilə əlaqədar olaraq
- ☐ alp çəmənliklərindən düzgün istifadə edilməsindən

641 Şoranlaşmış torpaqlar ən çox hansı ərazidə yayılmışdır?

- ☐ Naxçıvan Muxtar Respublikasında
- ☐ Lənkəran-Astara zonasında
- ☒ Kür-Araz ovalığında
- ☐ Abşeron yarımadasında
- ☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacında

642 Çirklənmiş, zibillənmiş torpaqlar hansı regionlarda daha çoxdur?

- ☐ Lənkəran-Astara
- ☒ Naxçıvan MR, Daşkəsən – Qazax, Abşeron
- ☐ İsmayıllı – Qəbələ
- ☐ Samur-Dəvəçi, Zaqatala-Lahıc
- ☐ Quba-Qusar

643 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatları nə qədərdir?

- ☐ 1153 milyon km³
- ☒ 1386 milyon km³
- ☐ 1278 milyon km³
- ☐ 1564 milyon km³
- ☐ 1021 milyon km³

644 Ümumi su ehtiyatının neçə faizi şirin su ehtiyatıdır?

- ☐ 1,8%-i
- ☐ 5.6%
- ☐ 3,4%
- ☒ 2,5%
- ☐ 2,1%-i

645 Dəniz suyunun şirinləşdirilməsi kimi tədbirlərdən ən çox hansı ölkələr istifadə edir?

- ☐ Latın Amerikas ölkələri, Avstraliya
- ☒ Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Küveyt, Yaponiya
- ☐ Türkiyə Cümhuriyyəti, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti
- ☐ Avropa ölkələri, RF-sı
- ☐ Okeaniya, ABŞ, Kanada

646 İçməli və dəniz suyunu çirkəndirən əsas mineral maddələr hansılardır?

- ☐ karbohidrogenlər
- ☐ hidroqlu sulfid, karbon sulfid
- ☐ ammoniyak, sulfat turşusu, formaldehid
- ☐ kükürd suyu
- ☒ qurğuşun, arsen, cıvə, miss

647 Respublikanın su ehtiyatının nə qədəri yeraltı suların payına düşür?

- ☐ 4,8 km³
- ☒ 5,1 km³
- ☐ 7,4 km³
- ☐ 6,3 km³
- ☐ 3,7 km³

648 Yeraltı suların neçə %-i Qusar maili düzənliyində toplanıb?

- ☐ 12%
- ☐ 29%
- ☒ 31 %-i
- ☐ 17%
- ☐ 8,3%

649 Suyun çoxlu miqdarda itkisi nəticəsində (torpaqda) nə kimi proseslər yaranır?

- ☐ torpaqlarda münbitlik artır, məhsuldarlıq çoxalır
- ☒ yeraltı suların səviyyəsi artır, təkrar şorlaşma və bataqlıqlaşma yaranır
- ☐ tullantı suların miqdarı azalır
- ☐ çayların, bulaqların sululuq həcmi artır
- ☐ mineral su ehtiyatları yaranır

650 1 nəfərə düşən su ehtiyatının həcminə görə ən aşağı göstərici hansı zonadadır?

- ☐ Naxçıvan MR
- ☐ Lənkəran – Astara
- ☐ Quba – Xaçmaz
- ☒ Muğan – Salyan
- ☐ Abşeron yarımadasında

651 Respublikanın su ehtiyatının 70 %-ə qədər hansı suların payına düşür?

- ☐ dağ çaylarının
- ☐ yeraltı suların
- ☐ mineral suların
- ☐ termal suların
- ☒ tranzit çayların

652 Araz çayı ən çox hansı çaylar vasitəsilə çirklənir?

- ☐ Samur, Filizçay
- ☒ Arpaçay, Oxçuçay
- ☐ Ağstafaçay, Qoşqarçay
- ☐ Qanıx, Viləşçay
- ☐ Kür, Gilançay

653 Abşeron yarımadasında çirkli göllərin əmələgəlmə səbəbini göstərin.

- ☒ neft-qaz yataqlarının istismarı ilə əlaqədar
- ☐ ovalıqların çoxluğu ilə əlaqədar
- ☐ torpaqlara alüminium məhsullarının atılması ilə əlaqədar
- ☐ torpaqların yüksək məhsuldarlığı ilə əlaqədar

☐ torpağın cımləşmə, humus qatının qalınlığına görə

654 Xəzərin 2-ci çirklənmə mənbəyi nədir?

- ☐ suyunun tərkibindəki mikroelementlər
- ☐ yaşayış yerləri
- ☐ heyvandarlığın, quşçuluğun, balıqçılığın inkişafı
- ☒ mədənlər, tankerlər, hidrotexniki qurğular
- ☐ palçıqlı sellər

655 Limanlarda Xəzərin sularının daha çox çirklənmə səbəbini göstərin.

- ☐ nəqliyyatın (su) çox olması
- ☒ neft və neft məhsulları daşıyan tankerlərin olması ilə
- ☐ sənaye müəssisələrinin sulara atdıqları çirkli maddələrlə bağlı
- ☐ insan fəaliyyəti ilə
- ☐ «ölü zonalar»ın çoxluğu

656 «Təbiəti mühafizə və təbiətdən istifadə haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- ☐ 1991
- ☐ 1994
- ☐ 1993
- ☒ 1992
- ☐ 1990

657 Davamlılığı, yaxşı döyülməsi, istiliyi normal keçirməsi və s xüsusiyyətlərə malik hansı təbii ehtiyatdır (faydalı qazıntıdır?)

- ☐ asbest
- ☐ molibden
- ☐ qurğuşun
- ☒ mis
- ☐ polad

658 Respublikanın qərb rayonları hansı faydalı qazıntı ehtiyatı ilə zəngindir?

- ☐ a) molibden
- ☐ b) tikinti materialları

- ☒ neft
- ☐ barıt
- ☐ c) kolçedan filizləri

659 Kənd təsərrüfatı bitkilərinin və heyvanlarının məhsuldarlığının aşağı düşməsinə ən çox nə səbəb olur?

- ☐ hava şəraiti qeyri-normal olduqda
- ☒ çirkab tullantı sularından suvarmada istifadə etdikdə
- ☐ gübrələr düzgün verilmədikdə
- ☐ torpaqda mikroorqanizmlərin miqdarı artıqda
- ☐ yaxşı qulluq edilmədikdə

660 Sularına ağır çirkləndiricilər qazılmış Qoşqarçay, Filizçay respublikanın hansı sənayesinin inkişaf etdiyi ərazilərdən axır?

- ☐ energetika sənayesinin
- ☐ kimya sənayesinin
- ☐ metallurgiya sənayesinin
- ☐ neft – qaz sənayesinin
- ☒ dağ – mədən sənayesinin

661 Mineral komponentlərin çoxluğu ilə seçilən, müalicə edən, fiziki – kimyəvi xassələrə malik sular nə adlanır?

- ☐ tullantı suları
- ☐ dəniz suları
- ☐ termal sular
- ☒ mineral sular
- ☐ yeraltı sular

662 AFR, İsveçrə, İngiltərə, Avstraliyada meşələrin qırılması nə ilə əlaqədardır?

- ☐ havanın temperaturunun yuxarı olması ilə
- ☐ su ehtiyatlarının azlığı ilə
- ☐ antropogen amillərlə
- ☒ “tərsəli yağışlarla”
- ☐ yağınların az olması ilə

663 Potensial ehtiyatlar hansı sərvətlərə aid edilir?

- ☒ istifadə olunmayan, ehtiyatı tam dəqiqləşməyən sərvətlər
- ☐ təbiətdə istifadə edilən və istifadəsi mümkün olan resurslar
- ☐ dəqiq kəşfiyyat aparılmış, sərhədləri tam dəqiqləşdirilmiş ehtiyatlar
- ☐ yayım şəraitinin ümumi əlamətlərini təmin edən kəşfiyyat və öyrənilmə dərəcəsinə malik ehtiyatlar
- ☐ ilkin olaraq tək-tək nümunələr məlum olan və sənaye ehtiyatı az olan ehtiyatlar.

664 Təbii ehtiyatların iqtisadi qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ☐ təbii ehtiyatların çoxməqsədli istifadə xarakteri
- ☐ hasilatın, emalın, daşınmanın dəyəri
- ☒ kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığı, səmərəliliyinin səviyyəsi
- ☐ oragen qurşaqlar, kimyəvi xammallar
- ☐ təbii resursların xüsusiyyətlərinin müxtəlifliyi

665 Təbii ehtiyatlarda iqtisadi qiymətləndirmənin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- ☒ ayrı-ayrı təbii ehtiyatlardan istifadənin faydalılığını müəyyən etməyə imkan verir
- ☐ təsərrüfat dövryyəsinə cəlb edir
- ☐ insan əməyinin nəticələrini göstərir
- ☐ əhəlinin tələbatlarını ödəyir
- ☐ insanın iştirakı olmadan formalaşaraq təbii mühiti təşkil edir.

666 Faydalı qazıntıların ehtiyatına nə deyilir?

- ☐ dövlət kompleksləri
- ☐ nazik torflu torpaqlar
- ☐ kaynazoy yaşlı çöküntü süxurları
- ☒ yer qatlarındakı mineral xammal
- ☐ palçıq vulkanları

667 Faydalı qazıntı yatağını istismar etmək üçün nəyi müəyyən etmək lazımdır?

- ☐ landşaft zonallığını
- ☐ təbii ərazi kompleksini
- ☐ geomorfoloji prosesləri, yüksəklik qurşaqlarını və iqlim şəraitini
- ☐ yumşaq süxur kütlələrini
- ☒ xammal ehtiyatını, zərərli komponentlərin miqdarını

668 Daşkəsən mədəninə dəmir istehsal edilərkən, hansı qiymətli ehtiyatın itkisinə yol verilir?

- ☐ mis ehtiyatının
- ☒ alunitin
- ☐ volframın
- ☐ kobalt filizinin
- ☐ xromun

669 Alunit yataqlarına görə Azərbaycan dünyada neçənci yeri tutur?

- ☐ 1-ci
- ☐ 3-cü
- ☐ 4-cü
- ☐ 5-ci
- ☒ 2-ci

670 Zəylik alunit yatağından başqa respublika ərazisində digər hansı alunit yataqları var?

- ☐ Göydərə yatağı (Kəlbəcər)
- ☐ Meğri-Ordubad zonasındakı yataq
- ☒ Seyfəli yatağı (Şəmkir)
- ☐ Paragaçay yatağı (Ordubad)
- ☐ filizçay yatağı (Balakən)

671 Göydərə filiz yatağı hansı ehtiyatın istehsalı üçün əlverişlidir?

- ☐ qrafitin
- ☐ fosforitin
- ☒ xromun
- ☐ asbestin
- ☐ kvarsın